

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pH pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praga č. 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—

za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoši 2582).
Celje, Kocenova ul. 8 Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu

Pomoč v vseh zadevah,

pri nakupu, prodaji, posredovanju, informacijah,
oddajah služb nudi takoj „Jutro“ mali oglasnik.

Danes 424 ponudb in povpraševanj.

Hitlerjevci za obsedno stanje

Nove grožnje narodnih socialistov z nasilji — Veliki iz-
gredi brezposelnih v mnogih večjih mestih

Berlin, 16. julija. d. Včeraj je potekel rok za vlaganje predlogov v okrožjih za državnozbornske volitve. V Berlinu je bilo predloženih nič manj kakor 27 predlogov. Kandidature so prijavile razne žudne nove stranke, med njimi unija nemško-socialističnega bojnega pokreta, zveza resnih evangelijskih kristjanov, bojna družba redurancov ter unitaristična unija Nemčije, ki predstavlja enoten pokret vseh ustvarjalnih; nadalje je bilo vloženih pet različnih narodno-socialističnih predlogov, in sicer razen predloga Hitlerjeve stranke predlogi narodno-socialističnih rentnikov, oškodovancev po inflaciji in predvojni lastnikov denarja, narodno-socialističnega srednjega stanu, narodno-socialističnih vojni udeležencev, poškodovancev in sirot, ter končno tudi volilni predlog narodno-socialistične ljudske zveze za resnico in pravico. Število volilnih upravičencev za državnozbornske volitve znaša okrog 44 milijonov, dočim jih je bilo pri zadnjih državnozbornskih volitvah 42 milijonov, zaradi česar se bo število mandatov pomnožilo.

O poteku razgovorov pri Hindenburgu in gradu Neudecku niso bile izdane nobene uradne objave, gotovo pa je, da ne pride do imenovanja državnega komisarja za Prusijo. Nasprotno se čuje, da bo deželni vladam prepovedano, da se kratka preizkusna doba za uvedbo reda po poteku preizkusne dobe ho sledi nadaljnji korak države vlade, če ne bo povsod zavladal red. Komunistični listi trdijo, da je bil določen deželni vladam v obliki ultimata gotov rok za vzpostavitev reda in miru, baje samo za teden dni, in da bo v nasprotnem primeru državna vlada poselela po imenovanju komisarijev. Izražajo tudi mnenje, da bodo na to zahtevo državne vlade odgovorili v deželah, kjer so narodni socialisti v premoči, z ukrepi proti komunistični stranki. Ker posvetovanja v gradu Neudecku niso v polni meri izpolnila pričakovanja narodnih socialistov, so po predsedniku pruskega deželnega zbora Kerru napovedali novo akcijo, da privedejo državno vlado k diktatorskim ukrepom v Prusiji. Kerr je izjavil na nekem shodu v Kasslu, da bo poslal državnemu

kancelarju pismo, v katerem bo energično zahteval izpremembo razmer v Prusiji. Narodni socialisti zahtevajo po njegovi izjavi, naj poskrbi državna uprava za vsako ceno za red v državi, bodisi tudi z objavo obsednega stanja. Zahteva po proglasitvi obsednega stanja se pojavlja v narodno-socialističnem tisku že nekaj dni. Narodni socialisti izjavljajo, da se bodo poslužili samoobrambe, če ne bo njihovim zahtevam ugodeno. Bivši stotnik Göring, ki je eden izmed najožjih sodnikov Hitlerja, je izjavil v Weimaru, da bo vodstvo narodno-socialistične stranke preklicalo v prihodnjih dneh svoje povelje, da ne sme noben član napadalnih oddelkov nositi orožja. Samo trikrat po 24 ur, je dejal Göring, naj državni notranji minister pusti narodnim socialistom svobodne roke, pa bo lahko vsak potem vso rdečo družo z lučjo. Treba bo sedaj poskrbeti za zasilno obrambo.

V Berlinu in raznih drugih mestih je prišlo do velikih izgredov brezposelnih. Ko so večer izplačevali podpore brezposelnim, ki so bile zmanjšane z zasilno odredbo za 10 odstotkov, je skušala v središču Berlina večja množica brezposelnih vdreti v urad za delo, kar pa ji je preprečila pripravljena policija. V Dürnu v Porenju je policija nastopila z orožjem proti množici brezposelnih, ki je hotela vdreti v urad za delo. Več komunistov je bilo ranjenih, eden med njimi smrtno. Pri demonstracijah so bili udeleženi tudi narodni socialisti, izmed katerih je bil eden hudo poškodovan. V Weimaru je prišlo več sto brezposelnih pred hišo višjega župana dr. Müllerja, ki so ga prijeli, ko je prišel iz svojega stanovanja, odvedli na cesto ter pretepli. Tudi štiri policiste, ki so mu prišli na pomoč, je množica pretepla. Kmalu potem so brezposelni vdrli v prostore mestnega urada za socialno skrbstvo ter več uradnikov pretepli do krvi. Uradniki so morali pobegniti na prosto skozi okna. Del množice je vdrl tudi v zornice nadstropne urada za socialno skrbstvo, ter demoliral vse pohištvo. Šele, ko so došle večje čete policistov, so vzpostavili zopet red.

Konferenca Macdonalda z De Valero

Pogajanja obeh državnikov so se popolnoma izjalovila — Macdonald močno razočaran — Obojestranska nepopustljivost

London, 16. julija. AA. Predsednik vlade Macdonald in De Valera sta včeraj popoldne konferirala tri ure o ureditvi irskega vprašanja, vendar je razgovor potekel brez uspeha. Komunikacije, ki je bil izdan o sestanku na Downing - Streetu, pravi, da se je konferenca najprej vršila med ministri predsednikom in De Valero, pozneje pa sta prišla še lordkancelar Sankey in državni pravnik Thomas Inskip. Na seji so proučili položaj obeh dežel, ni pa se mogla najti oblika za rešitev, na katero bi mogla pristati ena ali druga stranka.

Preden je daval Macdonald odpoveval v Loosiemontu, kjer se boče nekoliko otpriti od naporov zadnjih tednov, je izjavil novinarjem: »Pogajanja z De Valero so mi zelo razočarala. Vse, kar morem reči, je upanje, da irska vlada ne bo ničesar opu-

stila za dosego sporazuma, ki mora temeljiti na pametni in častni podlagi.« Glede na neuspela pogajanja med De Valero in ministri predsednikom Macdonaldom za ureditev irsko - britanskega spora, naglašajo »Times«, da razgovori niti trenutke niso prišli čez okvir preliminarjev, ker je De Valera trdovratno vztrajal na svojih zahtevah. Tudi »Manchester Guardian« pravi, da De Valera ni hotel pristati na noben kompromis.

Quebec, 16. julija. AA. Šef irske delegacije na ottawski konferenci je izjavil novinarjem po prihodu v Quebec med drugim: »Irska hoče biti svobodna in bi svobodna. Na ottawski konferenci bo zahtevala, naj se ji zagotovi večja uloga v trgovini britanskega imperija.

Gradjanski : ISSK Maribor 5 : 2 (2 : 1)

Težki izpadi zagrebškega občinstva Zagreb, 16. julija. Danes se je vršila državno-prvenstvena tekma med Gradjanskim in ISSK Mariborom. Zmagal je Gradjanski s 5 : 2 (2 : 1).

Do stanja 2 : 2 v drugem polčasu so bili Mariborčani popolnoma enakovredni nasprotniki Zagrebčanom. Nato pa je prišlo do težkih incidentov na igrišču, in sicer kakor pravijo zagrebški sportniki, zaradi pogreške sodnika Vasiljevića iz Beograda. Med igralci je prišlo do spopada. Občinstvo je udrla na igrišče in večji oddelk policije je moral napraviti red. Tekma se je končala z velikim škandalom. (Gospod Ks. si sedaj lahko vtakne te dogodke za klobuk. Op. ur.)

Nemčija zmagovalca v evropski coni v Davisovem pokalu

Milan, 16. julija. AA. Današnja tekma v dvoje med Nemčijo in Italijo v finalu evropske cone tekmovanja za Davisov pokal je prinesla Nemcem odločilno točko. Nemca Prenn in v. Gramm sta v treh setih z lahkoto zmagala nad Italijancema Stefanijem in Delbonom in dosegla skupni dresadnji rezultat 3:0. Jutri se odigrata še poslednja dva singla, ki pa na končnem rezultatu ne moreta več ničesar izpremeniti. S tem se je Nemčija kvalificirala za mednacionalni finale, ki se bo vršil konec prihodnjega tedna v Parizu med Nemčijo in Ameriko, ki je zmagala v ameriški coni. Zmagovalca te tekme nastopi čez 14 dni v tako imenovanem izzvalnem kolu proti Franciji, ki brani pokal.

Sporazum v belgijski industriji

Bruselj, 16. julija. s. Med podjetniki in delavci v srednjobelgijski industriji se je dosegel sporazum. Podjetniki pred 11. novembrom letos ne bodo znižali mezd ter bodo preklicali nedavno objavljeno znižanje plač.

Vremenske nepravilnosti

Marijanske Lazny, 16. julija s. Davi se je nad Marijanskimi Lazny utrgal oblak. Reka Tepel je prestopila bregove ter si naredila novo strugo mimo paviljona z vrelcem. Dohod k paviljonu so morali zapreti Narastla reka je povzročila v mestu veliko škodo ter je poplavlila tudi kleti velikih hotelov.

Varšava, 16. julija s. Snoči je divjalo nad Varšavo veliko neurje. Strela je v središču mesta udarila v mnoge hiše in v 14 tramvajskih voz ter je ubila nekega delavca.

Bukarešta, 16. julija č. V Rumuniji je silna vročina in suša. Ponekod se je toplota dvignila celo na 51 stopinj C. Mnogo ljudi je obbolelo zaradi sončarice.

Chicago, 16. julija. Države srednjega zapada trpijo pod veliko vročino. V petek je toplota kazal 38 stopinj Celzija. Doslej javljajo o šestih primerih smrti zaradi vročine.

Gladovna stavka v sofijskih zaporih

Sofija, 16. julija. p. v centralnih zaporih v Sofiji so pričeli vsi politični ujetniki stavkati z gladom v znak protesta proti slabim prehrani.

RAZOROŽITVENA RESOLUCIJA

Predlog dr. Beneša za razorožitveno resolucijo, s katero naj bi se začasno zaključila ženevska pogajanja

Ženeva, 16. julija. g. Nocoj ali jutri bo glavni poročevalec razorožitvene konference češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš predložil načrt končnoveljavne besedila resolucije o razorožitvi. Načrt ima pet delov. Prvi del resolucije ugotavlja, da je konferenca osvojila dve načeli Hooverove pobude, in sicer:

1. Doseženo se naj bistvene izpremembe oboroževanja na kopnem, na morju in v zraku.

2. Prvi cilj, ki naj se doseže, je znižanje zalog napadalnega orožja.

Drugi del resolucije našteva posamezne točke, o katerih je že dosežen sporazum, kakor: prepoved kemične vojne, določitev najvišje mere za kalibre topov itd. Za nadzorstvo nad oboroževanjem se bo ustanovila posebna razorožitvena komisija.

Tretji del Benešove resolucije se bavi z nadaljnjim potekom dela konference, ki bo omejena na: efektivno stanje vojsk in proračunske omejitve.

O tem vprašanju se doslej še ni mogel doseči sporazum. Vlade naj bi na-

dalje sporočile prihranke, ki so jih dosegle z omejitvijo oborožitve in z znižanjem stanja vojske, odstotna znižanja, ki jih nameravajo izvesti v prihodnjem proračunskem letu, prihranke na orožju, podatke o trgovini z orožjem in končno o oborožitvi na morju.

Konferenca bo zaprosila države, ki so podpisale washingtonske in londonske razorožitvene dogovore, naj izdelajo splošno poročilo in končno sporočijo svoje mnenje o kršitvah sporazuma v teh vprašanjih, torej način določitve kršitev razorožitvenih pogojev in določitve sankcij, ter končno mnenje o bodočem delu konference in o proceduri.

Prihodnja seja splošne komisije naj se vrši najkasneje štiri mesece po pričetem delu urada konference. Urad konference bo pričel svoje delo takoj po 19. septembru.

Četrti del resolucije se bavi z odgodenimi vprašanji ter naglašja, da resolucija ne prejudicira načrtom, ki so bili že predloženi ali še bodo.

Peti del resolucije razpravlja o oboroževalnem moratoriju, ki se bo podaljšal štiri mesece po preteku prvega moratorija 1. novembra. Pričakuje se torej, da bo druga faza razorožitvenih pogajanj končana ob koncu februarja prihodnjega leta.

Razprava o tej resoluciji se je danes nadaljevala.

Vprašanje vojnih dolgov

Washington, 16. julija. č. Angleška vlada je po svojem poslaniku izročila vladi Zedinjenih držav oficijelno besedilo zadnjih govorov Macdonalda in Nevilla Chamberlaina, ki predstavljajo mnenje angleške vlade o sporazumu doseženem v Lausanni. S tem svojim ukrepom je hotela angleška vlada demantirati vse glasove, ki so se razširili o tej zadevi v javnosti in nasprotujejo njenemu naziranju. Angleški poslanik v Washingtonu je prejel nalog svoje vlade, naj izjavi vladi Zedinjenih držav, da angleško-francoski sporazum nikakor ni naperjen proti Zedinjenim državam in da se ne tiče vprašanja vojnih dolgov.

Volitve v Rumuniji

Bukarešta, 16. julija. č. Vladna zmaga je pri jutrišnjih parlamentarnih volitvah popolnoma zagotovljena. Po volilnem zakonu dobi stranka, ki dobi 40 odstotkov oddanih glasov, polovico vseh mandatov, razen tega pa se ji prištejejo tudi vsi razveljavljeni glasovi, kakor tudi oni, ki odpadajo na ostale stranke, ako niso dosegle vsaj 2 odstotka oddanih glasov.

Carinska vojna

Avstrije in Madžarske

Budimpešta, 16. julija. p. V javnosti se je pojavilo zaradi carinske vojne, ki je nastala z včerajšnjim dnevom med Avstrijo in Madžarsko, veliko razburjenje. Vlada ima neprestano posvetovanja o nastalem položaju. Minister za kmetijstvo Keneš je izrazil upanje, da bo trajalo brezpogodbno razmerje z Avstrijo samo nekoliko dni in da bo uspelo doseči modus vivendi, dokler se ne zaključi definitivno trgovinska pogodba. Avstrijska delegacija bo prispea v Budimpešto v torek, da se udeležijo nadaljnjih pogajanj. Položaj v carinski vojni se čim dalje bolj poslabšuje. Po madžarskih poluradnih objavah nameravajo izvesti represalije na ta način, da bi otežili potovanja v Avstrijo. Obmejne oblasti so dobile že nalog, naj vrže najstrožje nadzorstvo nad izvozom valut, in govori se tudi, da se bo otežilo izdajanje potnih listov.

Sanacija francoskih financ

Pariz, 16. julija. AA. Senat je snoči sprejel načrt finančnega zakona brez vsakršnih izprememb. Z njim pa še ni urejen problem državne blagajne, ki tudi v bodoče ne bo mogla razpolagati z zadostnimi sredstvi. Zato je vlada zahtevala od parlamenta oblastilo, da sme v primeru potrebe izdati blagajniške bone v znesku dveh milijard frankov.

Pariz, 16. julija. s. Finančni odbor zbornice je danes razpravljajl o ukrepih vlade, s katerimi se hoče s povečanjem dohodkov novih davkov doseči potrebno olajšanje v zakladnem uradu. Sprejet je bil zakonski načrt za emisijo zakladnic v višini dveh milijard frankov in prav tako zakonski načrt, ki vsebuje pooblastilo za alžirsko posojilo v višini 3.3 milijarde frankov.

Med debato je bila sporočena usmera vlade, da se odgodi parlament do izrednega zasedanja v septembru, ko bi razpravljajl o novih finančnih ukrepih, med njimi tudi o konverziji nekaterih državnih oveznic.

Smrt maršala Plumerja

London, 16. julija. AA. Davi je v Londonu umrl maršal lord Plumer, eden izmed najodličnejših angleških vojskovodij. Star je bil 74 let. Lord Plumer je služil v angleški vojski od l. 1886, ko se je udeležil sudanske vojne, pa do svetovne vojne. Takrat je prišel v Francijo z ekspedicijskim zborom, leto nato pa je že poveljeval II. angleški armadi. Pozneje se je udeležil bojev na italijanski fronti, nakar so ga zopet poslali nazaj v Francijo, kjer se je njegova armada odlično borila. Po vojni ga je kralj povzdignil v peca in imenoval za maršala. Prva leta po vojni je bil vrhovni poveljnik na Malti, pozneje pa visoki komisar v Palestini.

Upokojitev učiteljev

Beograd, 16. julija. p. Z odlokom ministrstva prcvstve so upokojili naslednji učitelji: Ernest Kompost pri Sv. Kuni-gundi, Josip Peitler v Limbušu, Vendelin Lipai v Prosenjakoveh, Jakob Preindl v Veliki Nedelji, Josip Belina pri Sv. Ožboltu in Viktor Šega, veroučitelj v Ljubljani.

Zbližanje med srbsko in bolgarsko pravoslavno cerkvijo

Sofija, 16. julija. p. Bolgarski listi beležijo z velikim zadovoljstvom vest, da je pravoslavni srbski patrijarh zahteval od bolgarskega pravoslavnega patrijarha, naj v bodoče v medsebojnem obvezanju ne pošilja več pism v francoskem jeziku ali drugih tujih jezikih, temveč v bolgarskem, ki je slična našemu jeziku. Ta vest je izzvala v bolgarski javnosti najlepši vtis.

Odobritev posojila Avstriji

Svet Društva narodov je včeraj odobril lausanski protokol o posojilu 300 milijonov šilingov Avstriji

Ženeva, 16. julija d. Na včerajšnji seji Sveta Društva narodov je predsednik mešanega finančnega odbora Musy poročal o posojilu Avstriji. Izrazil je mnenje, da bo s posojilom dana Avstriji znatna vsota inozemskih deviz na razpolago ter ji zagotovljena podlaga za novo uravnoteženje gospodarstva. S tem bo storjen prvi korak za odpravo trgovinskih ovir v Srednji Evropi. Nadalje je poudarjal, da bodo ostale vse posamezne akcije brez učinka, če ne bo prišlo kmalu do temeljne preureditve finančnih in trgovinskih odnosov vsega sveta.

Nemški delegat Göppert je izjavil, da Nemčija ni bila članica Društva narodov, ko je bilo sklenjeno l. 1922 prvo posojilo Društva narodov Avstriji. Zato se nemška vlada tudi ne more pridružiti sedanjemu protokolu, zlasti še, ker ni bilo lani haasko razsodišče povsem soglasno o posledicah takega protokola. Nemška vlada je mnenja, da se ne sme finančna pomožna akcija vezati na nobene politične pogoje. Da pa ne bi onemogočila finančne pomoči Avstriji, se bo vzdržala glasovanja. Nemčija upa, da bo mogla sodelovati z lastno akcijo pri ozoravljenju avstrijskega gospodarstva.

Angleški zunanji minister John Simon in francoski delegat Massigli sta izrazila upanje, da bo ta prvi praktični ukrep lausanske konference našel primerno upoštevanje.

Avstrijski delegat Pflügl se je zahvalil za izkazano pomoč Avstriji, ki naj bi dovedla do nove politike v Srednji Evropi, za katero je avstrijsko prebivalstvo že mnogo žrtvovalo.

Sviciarski zvezni svetnik Musy je poudarjal, da omogoča oblika uvodnih določb protokola udeležbo pri posojilu brez pristanka na protokol l. 1922.

Svet Društva narodov je nato odobril predloženi protokol ter izrekal zahvalo Musyju in drugim strokovnjakom za sodelovanje.

Vsota 300 milijonov šilingov, kolikor naj bi znašalo posojilo Avstriji, se ni popolnoma podpisana. Anglija bo prispevala 100 milijonov šilingov za izpremembo svojega kratkoročnega kredita v dolgoročni kredit 100 milijonov francija, 30 milijonov italija ter 5 milijonov belgija. Predvidena je tudi udeležba Nemčije z vsoto 35 milijonov šilingov. Ostanek bodo dale Nizozemska,

Švica, Španija, Švedska in druge države, ki so svojo udeležbo že obljubile.

Zastopniki Anglije, Francije, Italije Avstrije in Belgije so protokol podpisali takoj po seji Sveta Društva narodov.

Dunaj, 16. julija d. Na včerajšnji seji glavnega odbora Narodnega sveta je zvezni kancelar dr. Dollfus predložil lausanski protokol o posojilu Avstriji. Protokol vsebuje določbo, da so države, ki so jamčile za posojilo iz l. 1922, pripravljene dovoliti novo posojilo. Kot nadaljevanje prejšnjega posojila, pri čemer je prepuščeno državam, ki niso sodelovale pri posojilu iz leta 1922, da se pridružijo protokolu ali pa dovolijo neposredno namne odpadajoči del posojila nemški Avstriji. Avstrijska vlada je dolžna ukreniti potrebno, da se takoj vzpostavi ravnotežje med državnimi dohodki in izdatki. Nadalje mora avstrijska vladna politika v čim krajšem času in s potrebno previdnostjo odstraniti obstoječo razliko med vrednostjo šilinga doma in v inozemstvu ter se usmeriti tako, da se postopno odpravijo sedanje omejitve deviznega prometa in s tem tudi ovire mednarodnega blagovnega prometa. Avstrijska vlada je dolžna, da uredi dolgotrajne kreditne stanke. Narodni banki ter razpiše v čim krajšem roku eno ali več notranjih posojil, katerih skupna vsota naj bi ne znašala manj kakor 200 milj. šilingov in bi se uporabljala za delno odplačilo državnega dolga Narodni banki.

Dunaj, 16. julija. s. Proti včeraj v Ženevi podpisanemu protokolu o posojilu se opazja pri socialistih in nacionalni desnici vedno večji odpor. Čeprav še ni iz vladnih krogov nobene izjave, da bo Dollfusova vlada vezala svojo usodo s pristankom Narodnega sveta na protokol o posojilu, se vendar ne more dvomiti, da bi imela ojklonitve posledice, ki bi dovedle do padca Dollfusove vlade. Socialni demokrati in velenemci označujejo z ženevsko mešano komisijo sklenjene dogovore kot nesprejemljive ter jih odklanjajo. Vlada ima sicer v Narodnem svetu šibko večino, obstoječo iz krščanskih socialcev, Landbunda in Heilmatschutz, vendar pa še ni gotovo, kakšno stališče bosta zavzela Landbund in Heilmatschutz. V zveznem svetu vlada nima niti večine, temveč izmed 50 posilancev samo 24.

Spor v čsl. vladni koaliciji poravnani

Vlada je sklenila, da ne bo izvajala posledic zaradi demonstracije agrarcev v senatu

Praga, 16. julija. d. Kakor je bilo že javljeno, je včeraj prišla vlada v zelo kritičen položaj, ker so agrarci v senatu desavuirali ministrskega predsednika in druge svoje zastopnike v vladi z izjavo, da se ne čutijo vezane z dogovorom, sklenjenim v ministrskem svetu med agrarci in socialisti, po katerem bi socialisti glasovali za ustanovitev uvoznih sindikatov za žito in živino, če glasujejo agrarci za zakon o uvedbi davka za podpiranje brezposelnih. Ker se agrarci v senatu glasovali nato proti zakonskim predlogom lastne vlade, je ministrski predsednik Udržal odpotoval takoj

v grad Lano k predsedniku Masaryku, da mu poroča. Po njegovem povratku se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je bilo na željo predsednika republike sklenjeno, da vlada iz včerajšnjih dogodkov ne bo izvajala nobenih posledic, zlasti še zato ne, ker sta medtem obe agrarni stranki izjavili, da pomeni njih postopanje samo demonstracijo proti neolajalnemu zadržanju ostalih koaliranih strank pri glasovanju in da sta nadalje pripravljene dovoliti vse državne potrebščine. Ministrski svet je sklenil, da naj ostane še nadalje status quo.

Nezgoda dr. Eckenerja

Berlin, 16. julija. s. Dr. Eckenerju se je danes pri vožnji z avtomobilom dogajala manjša nesreča. Avtomobil je zavozil v drevo. Dr. Eckener in člani njegove rodbine so padli iz avtomobila ter dobili lahke poškodbe.

Tekstilna stavka v Lodzu

Varšava, 16. julija. s. Divja stavka v tekstilni industriji v Lodzu traja dalje. Prišlo je do hudih spopadov med delavci in policijo. Streljali so na obeh straneh. En policist je bil hudo ranjen.

Zastopstva ameriških filmskih družb v Jugoslaviji

Beograd, 16. julija. p. Nedavno so ameriške filmske družbe Paramount, Fox in Metro Goldwin Mayer sklenile da ukinejo svoje podružnice v Jugoslaviji, ker bi morale po zakonskih predpisih o uvažanju filmov v Jugoslavijo plačati mnogo večje takse kakor prej. Kakor poročajo sedaj iz Berlina, se je tamkaj vršila te dni konferenca zastopstov ameriške filmske industrije, na kateri je bilo sklenjeno, da obdrže še nadalje svoja zastopstva v Jugoslaviji.

Žetev in politika

Na širokih slavonskih in banatskih ravninah je v polnem razmahu žetev. Tudi pri nas se bodo v prihodnjih dneh oglašale žanjkice; vaški mir bo motil ropot mlatilnih strojev, ki jim bo tu in tam odgovarjal idilični pika-pok mlatičev. V izrazito kmečki državi, kakor je Jugoslavija, so dnevi žetve pomemben čas, ki ne zanima samo narodnega gospodarja, marveč tudi politika in vsakega javnega delavca.

Ce govorimo o žetvi politično, se predvsem zavedamo, kako velikega pomena je za našo državo kmečko gospodarstvo in koliko naše obče narodne usode zavisi od kmetijstva. 80 odstotkov državljanov Jugoslavije spada v kmečki sloj. Umljivo je, da mora biti velik del državne politike posvečen skrbi za našega poljedelca, dasi izrazito agrarna politika ne bi mogla rešiti vseh nalog, ki jih stvarne razmere stavijo državi. Toda problem kmetijske proizvodnje je in ostane eden izmed poglavitnih gospodarsko-političnih problemov vsega našega naroda.

Razmere na svetovnih tržiščih so udarile kmeta do živega in začena leži vedno globlje v siromaštvo. Nič ne more prikriti tega dejstva in vsa naša gospodarska obnova se mora najprej tu osredotočiti in zabraniti slabljenje naroda pri najširših koreninah. Letošnja žetev bo sodeč po splošnih cenitvah — dokaj dobra, ponekod celo prav dobra. Ne smemo si prikriti, da bo do žetve jeseno zopet nastopile težave, ki so spomladi nekako zamrle. Kadar kmet orje in seje, je optimist: nič ne misli, da ga bodo prirodne sile prevalele. Tisočletna vera v zemljo in globoka vezanost z njo je neizčrpen vir domovinske ljubezni in narodnih energij. Ko pa se dovrši prirodno delo in pride kmet do pridelkov, nastopajo gospodarske sile, ki jih vodi zakon proizvodnje in potrošnje. Tu šele kmet občuti težo svojega položaja. Tu se začena politika.

Dokler so bile razmere ustajene, je naš poljedelec le malo poznal tržišča in sile, ki določajo cene in ki kmetu hoče — noče odmerjajo njegov življenjski standard. Danes ni več tako. Težke, vprav katastrofalne razmere na svetovnih tržiščih so porušile tudi v našo deželo: gospodarska kriza si je izkopal stotine kanalov, po katerih prodira do slehernega stanu in povsod povzroča škodo. Danes vé vsak naš kmet, da njegovi pridelki bolj ali manj zavise od dobre ali slabe politike. V napetem boju med proizvodnjo in potrošnjo, v težki konkurenčni tekmi, ki jo še ojačuje carinska anarhija po svetu, je država edina, ki lahko kmeta varuje in ščiti in edina, ki mu lahko zopet pomore na noge.

Zato je tudi žetev politična zadeva. Žetev, gledana kot celota, pomeni nakopičevanje pridelkov, ki ne rabijo samo za kritje domačih potreb — pri kmetu in drugih stanovih že preskromno odmerjenih prehranjevalnih potreb, — marveč jih je treba v interesu celotnega gospodarstva vnovčiti in tako omogočiti večjo gospodarsko cirkulacijo v državi. Nastaja z ene strani vprašanje izvoza, z druge strani domačega trga. Nastopajo konkretna vprašanja davkov, dolgov, pa tudi prevažna vprašanja bolj zapletenega značaja: zaupanja, zadovoljstva, miru in reda. Vse to so prvenstveno gospodarski problemi in zahtevajo pobudno, smotno in razumno gospodarsko politiko.

O tej gospodarski politiki nekateri ljudje neradi slišijo. Iz za svetovne vojne je v ljudstvu še vedno ostalo mnogo razdiralnega duha in dovtornosti za radikalne ideje. Nekateri ljudje bi hoteli kar v enem pokolenju doživeti vso zgodovino in pozabljajo, da so globlje preosno vedno zahtevalo mnogo časa, boja in žrtve. Ti ljudje skušajo zamagljati tudi zdravi razum našega kmeta. Umazani curki fantastičnih govoric škrope po vsem našem podeželju. Da bi ohladili patriotizem našega kmeta in ga zmedli. Brezimeni agitatorji, ki se strahopetno skrivajo pred odgovornostjo (misleč, da demokracija ne sme zahtevati žrtve), mu zapeljujejo šepetajo, da državna politika ni dobra in da bi bilo treba državno hišo porušiti in zgraditi novo, po načrtih, ki jih imajo ti in ti politiki. Vemo, da je tudi med politiki zavladala brezposelnost, zato v svoji moreči nestrojnosti gredo dalje, kakor jim dopušča najširše pojmovanje interes državne celote, ki so za njo sami prevzemali odgovornost in v kateri so imeli dovolj prilike, da pokažejo svojo sposobnost in nesposobnost. Njihovi agitatorji pa ne govorijo o potrebi in o načinu boljše, smotnejše gospodarske politike. Ne, brezposelnosti politiki se vedejo kakor razvajeni otroci, ki silijo iz postelje v posteljo; nobena jim ni dovolj dobra. Včeraj so prisegali na unitarizem, danes bi hoteli federalizem, jutri —? Jutri bi se utegnili zgoditi, da bi tujec velel, kje naj zopet pobiramo drobne političnih pravic.

Toda v času, ko je ves razumen svet pri delu, da zajezi gospodarsko zmedo in zgradi trdne jezove proti možnim katastrofom, ki pretijo gospodarstvu, v tem času je razumna in koristna samo kmečka ljudstva ne vprašajo v tem trenutku, kako bomo reševali vprašanje unitarizma ali federalizma, niti ne, kakšne načrte skrivajo v svojih predelih ti in ti brezposelnosti politiki, marveč samo to: Kako bomo vnovčili pridelke, kako plačevali davke in dolge, kako remagali gospodarsko krizo?

Nič ni bolj političnega od teh vprašanj in samo ta vprašanja, razširjena v splošne gospodarsko-socialne probleme našega naroda, stoje sedaj v ospredju.

Globoka je resnica svetopisemskega Propovednika: »Vse ima svoj določen čas in vsako početje pod nehom svojo dobo.« Samo politično nezrel in za samostojno življenje nesposoben narod bi reševal strankarsko-politična, k večjemu administrativna in regionalno-gospodarska vprašanja v dobi, ko gre za velike probleme skupne usode in ko svetovni gospodarski razkorji očito pretresa tudi naše gospodarske temelje. Nikdar po zedinjenju ni bil čas tako neugoden za notranje-politične borbe kot je sedaj. To, kar najprej potrebujemo, je narodna disciplina in močna

volja do občekoristnega dela. Potrebujemo nekako načrtno gospodarsko politiko, boj zoper uboštvo in napred, dobro izvozno politiko, gospodarsko sanacijo na vsej črti. Prekrižane roke in vera v neke čudežne preokrete, ki bi nam prinesli kar na krožniku boljše življenje — ta vera nas ne more zvečjati. Učinkovitejša in koristnejša je stara, tolikanj znana resnica: delo, samo delo!

Kot pristaši tega dela, neumornega, prizadevnega dela za narodno blagostanje, verujemo v staro kmečko modrost, ki velja tudi za politiko: da osat posejela narava, žito pa je kmet sam pridelal. Zaman je pričakovati, da bi v politiki z vetrom praznih besed posejali osat rodil kaj kruha. Politični kruh — svoje celotno blagostanje, — si odkupi narod s skrbnim in preudarnim delom za skupnost.

Ni li to velik nauk žetvenih dni?!

Zadnje počaščenje vseuč. prof. dr. Fr. Jesenka V hudem naliu so pokojnika zvesto spremile velike množice do groba na starološkem pokopališču

Škofja Loka, 16. julija. Danes je rojstni kraj učenjaka prof. dr. Frana Jesenka izkazal poslednjo čast svojemu velikemu sinu. Ves dan je deževalo, kakor da se jočeta zemlja in nebo nad odprtim grobom človeka, ki je vse svoje bogate, plemenite sile posvetil samo iskanju in razumevanju najpreprostejšega, najdrobnejšega življenja na zemlji.

V gornjem nadstropju lepega, prijaznega, starinskega doma je ležalo truplo profesorja Jesenka, vse odo v samo cvetje in zelenje, kakor je profesor Jesenko vse življenje samo hodil za rožami in za bilkami, iz katerih vznika vse, kar je silnega, mogočnega, zmagovalnega pod nehom. Svojemu mrtvemu profesorju in voditelju so od vseh strani nanesli vence in cvetja za zadnji iskreni pozdrav: ljubljanski botanični vrt in njega uslužbenec, univerza in pokojniški učenci, Jugoslovanski zimsko-sportni savez in ljubljanska družina Sadržarskega in vrtnarskega društva, ljubljanska vrtnarija, škofjeleški škol in številni pokojniški prijatelji in častilci od povsod. Vso gorečo ljubezen mladine do blagega učitelja in prijatelja vseh mladih so izražali sopli, ki so jih njegovi študenti prinesli s Komarče, kjer preživljajo svoje počitnice z znanstvenim delom in kamor jim je prof. Jesenko v svoji smrtni uri nese provijanta, — in posebej še šopek rododendrona, ki ga je šel mladi g. Bernik utrgat na kraj smrtnega padca.

V sobo, zasuto s cvetjem, so ves dan romali neštevilni znanstveni prijatelji in častilci pokojnega učenjaka po poslednje slovo. Skozi nali, ki so se vse popoldne usipali z neba, so begali mnogi avtomobili. Kmetje, študenti, znanstveniki so prihajali od blizu in daleč. S popoldanskimi vlakmi so se iz Ljubljane pripeljale cele množice ljudi, da se udeležijo pogreba, in ponosni dom pokojnega profesorja je bil mnogo, mnogo premajhen, da bi vsi našli prostora v njem. Prišli so med drugimi: častni zastopniki univerze rektor dr. Serko, sekretar dr. Smal, dekan filozofske fakultete prof. dr. Fran Veber in dekan vseh fakultet s številnimi vseučilišnimi profesorji, med njimi dr. Kanski, dr. Janez Plečnik, ki je bil pokojnikov najintimnejši prijatelj, inž. dr. Kralj, inž. Foerster, dr. Polec, dr. Ujčič, docent dr. Grošelj, lektorica ga. Copelandova, dr. Sodnikova. Bana je zastopal dr. Leon Stare, sresko načelstvo pa načelnik Levčnik sam. Izmed domačinov so prišli mestni župan Josip Hafner, starološki župan Anton Hafner in župani okoliških občin. Za oficirski zbor I. plan, polka je bil navzoč polkovnik Potočnik. Za društva in korporacije, katerih vnet sodelavec in podpiratelj je bil dr. Jesenko, so prišli: generalni tajnik Gorec za JZSS, ves odbor ljubljanskega podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva in predsednik centralnega odbora kmetijskih svetnikov Rohrman, za me-

stno vrtnarijo ravnatelj Lap, za SPD dr. Tominšek, za škofjeleškega Sokola starosta Dolenc in načelnik Horvat, za akademsko klub »Jadranc« in »Triglav« številne delegacije. Med ostalimi številnimi prijatelji in znanji, ki so prišli krogit in spremljati na zadnji poti dr. Jesenka, naj navedemo še dr. I. C. Oblaka, svetnika Govekarija, skladatelja Adamiča in V. Rorman. Vsi so izrazili sožalje pokojnikovim sestram in njegovemu svaku uredniku Gabru, pismeno pa sta javila svoje sožalje tudi dvorni svetnik prof. dr. Tschermak-Seydewitz, vodja botaničnega oddelka na dunajski visoki šoli, čigar najstarejši učenec je bil dr. Jesenko, in pa zagrebška univerza.

Pred hišo žalosti je loška in starološka duhovščina pod vodstvom dekana Mraka in župnika Podbeška otvorila svečane cerkvene obrede, močan pevski zbor škofjeleških Sokolov in ljubljanskih akademikov pa je zapel žalostinko. Potem se je mogotični, skoraj brezkročni sprevod med vedno hujšim naliu začel skozi mesto pomikati proti starološkemu pokopališču. Ogromna množica, ki je kljub tako neprijetnemu vremenu spremljala Jesenkovo krsto, je bila zgornja priča, kako je bil pokojnik priljubljen in popularen. Kmalu za križem je stopal oddelek vojakov I. planinskega polka, potem Sokol, oddelek gasilcev. Ob krsti je stopala častna vojaška straža, za krsto pa Jesenkovi svojci. Duhovščina je na poti pela žalne molitve. Kljub silnemu dežju so po vsem mestu in skoro ob vsej poti do pokopališča številni domačini, ki niso mogli za pogrebom, napravili sprevodu spalir.

V starološki dekaniji cerkvi je duhovščina blagoslovila krsto. Zbor je zapel poslednje žalostinke. Iz cerkve so krsto prenesli na pokopališče in jo spustili v grob. Vojstvo je dalo častno salvo. Ko je duhovščina opravila molitve, je govoril dekan filozofske fakultete dr. Veber. V iskreni, iz dna duše prihajajočih besedah se je poslovil od tovariša in učenjaka in njegov govor je bil kakor silna samozpoved nad grobom velikega moža, s katerim odhaja v zemljo mnogo spoznanja in resnice. Ob govoru prof. Vebera so se mnogim zasolile oči. Za njim so se toplo, preslušujo slovoili še od velikega učitelja in človeka botanik Krečič v imenu njegovih učencev, jurist Uršič v imenu Akademске smučarske organizacije in načelnik Horvat v imenu Sokola.

Mil vsem pogrebom je dež neusmiljeno lili, toda množica je ostala do konca. Ko so se pogrebi skozi polno polagoma razhajali z žalostnega, čudovito lepega griča, na katerem leži starološko pokopališče, se je sleherni zavedal, da je legel v zemljo nepozaben mož. Toda še iz groba nad mrtvim bodo rasle rože, ki jim je prof. dr. Jesenko vse minute svojega življenja živel.

Kralj v Ercegovem

Ercegovci, 16. julija. p. Snoči ob 8. je prišel semkaj z motornim čolnom Nj. Vel. kralj Aleksander, ki ga je prebivalstvo sprejelo z navdušenimi manifestacijami. Ob prihodu sta kralja pozdravila komandant momariškega štaba v Boki Kotorski ter predsednik občine Komljenovič. Kralj se je nastanil v stanu komande Boka Kotorske. Davi ob 8. je odšel v spremstvu maršala dvora Dimitrijeviča in predsednika občine Komljenoviča peš na sprehod po mestu. Povsod med potjo ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo. Kralj se je posebno interesiral za sokolsko organizacijo. Ob 12.30 je napravil izlet v manastir Savino.

Zasedanje mednarodne parlamentarne unije

Beograd, 16. julija. p. V ponedeljek odputuje v Ženevo predstavništvo našega parlamenta s predsednikom dr. Kosto Kumandijem na čelu, ki se bo udeležilo te dni zasedanja mednarodne interparlamentarne unije v Ženevi.

Beograd, 16. julija. n. V dnevi od 18. do 28. julija se bo vršila interparlamentarna konferenca v Ženevi. Serat kraljevine Jugoslavije bodo na konferenci zastopali senatorji dr. Kostrenčič, bivši minister, Popović, sekretar senata in dr. Ravnihar.

Povratak delegata Fotića iz Ženeve

Beograd, 16. julija. p. Danes se je vrnil v Beograd naš stalni delegat na lausanski in ženevski konferenci g. Konstantin Fotić, prvi pomočnik zunanjega ministra.

Minister dr. Kramer v Skoplju

Beograd, 16. julija. p. Minister dr. Albert Kramer je odpotoval po službenih poslih v Skoplje.

Iz finančne službe

Beograd, 16. julija. p. Kralj je na predlog finančnega ministra podpisal ukaz, s katerim se premešča višji tajnik pri finančni direkciji v Banjaluki dr. Filip Orel v istem svojstvu k dravski finančni direkciji v Ljubljani.

Prva pošiljatev srebrnega denarja

Zagreb, 16. julija. n. Davi je prišlo p z vlakom s Sušaka v Zagreb sedem vagonov srebrnega denarja, ki je bil kovan v Angliji in poslan na Sušak po morju. Iz Zagreba so bili odposlani vagoni v razne kraje države, največ pa v Beograd. V Zagrebu je ostal sam en vagon z 9 milijoni Din, in sicer v srebrnih novcih po 10 Din. Zaboje z denarjem so prepegljali v tresore zagrebške podružnice Narodne banke, kjer bodo shranjeni do odredbe finančnega ministra, kdaj se ima denar oddati v promet.

Ljubljana, 16. julija. Iz Zagreba je danes prišlo v Ljubljano 47 zabojev novih kovancev po 10 in 20 Din, vsak zaboj v teži 50 kg. Transport novega denarja se je od glavnega kolodvora do palače podružnice Narodne banke v Knafljevi ulici izvršil v mraku s Turkovim tovornim avtobusom. Zaboje so razkladali trije delavci ob asistenci 2 orožnikov, 2 stražnikov, delevitov in uradnikov Nar. banke. Novi denar je spravljen v tresorih Narodne banke. V promet pride konec meseca.

Pocenitev električnega toka v Zagrebu

Zagreb, 16. julija. n. Zagrebški magistrat je znižal cene električnemu toku, in sicer za reklamno razsvetljavo, pri čemer pridejo predvsem v poštev trgovske izložbe in reklamni napisi. Za kwh bodo odslej plačevali od 6. do 22. po 1.20, od 22. do 6. pa po 80 par.

Katastrofa grškega parnika pri Visu

Zadar, 16. julija. d. V bližini Visa je nasel na pečinah v gosti megli grški parnik »Michael Marise«, ki je vozil premog iz Gdansk v Trst. Kmalu nato se je potopil. Posadko so mogli še pravočasno rešiti.

Iz banske uprave

Ljubljana, 16. julija. AA. Ban dr. Dragomarušič je nastopil svoj redni dopust. Za časa njegove odsotnosti bo vodil posle banske uprave kot namestnik bana po pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer.

Po Pragi — Gdynia

Krasna sokolska in slovanska manifestacija ob poljskem Baltiku

Gdynia, 11. julija. V znamenju gesla: »Niema Polskie bez Pomorza« se je v nedeljo dne 10. julija vršil v Gdynji, novi luki bratske Poljske ob kašubski obali na Baltiku, krasno uspel zlet pomorske družnice (župe), ki so se ga poleg zastopnikov in številnih udeležencev iz ostalih poljskih sokolskih žup udeležili tudi zastopniki COS, podstarosta br. Truhla, član predsedstva br. Kudela in s. Boukova, dočim je naše Sokolstvo zastopala 12 članska deputacija z br. I. namestnikom staroste br. Ganglom, br. Dr. Buitem, Lhotškim in Poharcem na čelu. Ze udeležba zastopstev Sokolstva iz Jugoslavije in Češkoslovaške je pričala, da ne gre za običajno sokolsko prireditev, temveč za manifestacijo slovanske solidarnosti, za afirmacijo slovanskega značaja Baltika.

Za zlet je izdala pomorjanska župa poseben zletni vestnik, ki vsebuje poleg mnogih slik Gdynje, poljskih Sokolov, tudi slike prestolonaslednika Petra, br. podstaroste Gangla in med člankom o posetu Poljakov na našem Jadranu sliko izročitve traku poljskega Sokolstva praporu sokolske župe Split, ter nekaj pesmi, od kojih je posebno efektna in temperamentna pesnitev Klementa Fehnerovskega: Nad poljske morze.

Ker ni torej šlo za običajno prireditev, ampak za splošno nacionalno manifestacijo, ki naj svetu pokaže, da ves poljski narod kot en moč brani svoje morje, so prevzeli protektorat nad vso prirediteljo visoki in ugledni predstavniki državnih in samoupravnih ter cerkvenih oblasti, pa tudi zastopniki gospodarskih institucij. Glavni protektor zleta je bil vojvoda (ban) pomorski g. Stefan Kirtiklis.

Prisrčen sprejem jugoslovanskih Sokolov

Naša delegacija je prispela v Gdynjo v soboto zjutraj z varšavskim brzovlakom. Na kolodvoru so jo pričakovali poleg številnega občinstva, častna četa gdynjskih Sokolov in Sokolic s prezesom gnajzda (društva) br. dr. Zavodnim na čelu, dočim se je član predsedstva poljskega Sokolstva br. Jelski že v Varšavi pridružil naši delegaciji, in je v Gruzducu, kjer je bil na peronu zjutraj svečan pozdrav naše delegacije, pristopil župni starosta br. doktor Kunc. Ob izstopu je našo delegacijo pozdravila množična množica z burami ovacijami, nakar je godba vojne mornarice intonirala našo himno. Po kratki dobrodošlici so našo delegacijo gostoljubni in kavalirski bratje odvedli z avtomobili v hotele.

Po odmoru v hotelu so nas bratje Poljaki odvedli v mesto in pristanišče, kjer smo imeli priliko občudovati naravnost »amerikanske« velikopoteznost Poljakov. Tam, kjer je pred desetimi leti stala navadna ribiška vasica z nekaj nad sto prebivalci, tam sta edinstvena volja ter nadčloveški napor velike in konstruktivne nacije ustvarila ne-le mesto, ki šteje danes že skoro 40.000 prebivalcev, temveč najmodernejšo luko Evrope. Obed v hotelu Central je združil predstavnike poljskega Sokolstva in našo delegacijo v intimen krog, kot bi bili že stari prijatelji in znanji. Videlo se je, da nas vse družijo veliko bratstvo sokolsko in zavest potrebe slovanske solidarnosti. Popoldan nam je bil določen za odmor, ker smo bili pač utrujeni od dolge in naporne vožnje, vendar je šla večina mesto spat v kopališče, da se okopije v bistri vodi severnega slovanskega Baltika.

Zvečer je priredilo gdynjsko »gnjezdno« pozdravni večer naši delegaciji v salonu hotela Central, na katerega so prišli tudi komisar Gdynja g. Zabježovski, častni starosta društva »Gdynja« br. dr. Skovronski, redaktor Skupski, starosta župe dr. Kunc, bivši vojvoda pomorski g. Brejski, prošt Gdynje brat Teodor Turčinski in mnogi drugi odličniki in predstavniki Sokolstva. Večer je potekel v najlepšem razpoloženju in smo imeli priliko občudovati posebno ljubezen in gostoljubnost bratov Poljakov do Jugoslovenov. Po večerji smo šli skupaj na pomol v potniški luki ter opazovali haneški večer, prirejen v čast Sokolom. Vsa luka je odsevala v jarki lili reflektorjev, fantastično opremljene ladje, razsvetljene z lampijončki, so vozile po luki, z bark pa so pošiljali visoko proti nebu raznobarne rakete. Da je bilo povsod vselega petja in godbe menda ni treba posebej omenjati. Tako je v najlepšem razpoloženju potekel prvi dan bivanja naše delegacije v slovanski Gdynji.

Jadran pozdravlja Baltik

Krasno nedeljsko jutro je vstalo nad Gdynjo, kamor so z vlaki tekot noči in jutra prispel trupe Sokolov in Sokolic od blizu in daleč. Ze ob pol šestih zjutraj so prišle na idiličnem letnem telovadišču, ki leži na ravnicah med griči, poraslimi z borovci in smrekami, tik ob morskem zalivu skušnje smerinskih oddelkov, ob desetih pa so se zbrali tu poleg tisočglave publike tudi voditelji Sokolstva z br. Zamojskim, starostu poljskega Sokolstva. Vse telovadce, pa tudi ostalo članstvo, je formalni župni načelnik v kare, nakar je podal raport starosti br. Zamojskemu. Po kratkem pozdravu je pričela svečana služba božja, ki jo je celebriral gdynjski prošt br. Teodor Turčinski ob spremljanju vojaške godbe. Po službi božji je imel brat Turčinski krasen govor o kreposti Sokolov, o krščanski ljubavi do bližnjega, a tudi o eveti pravici Poljske do morja. Baš pred 1000 leti je knez Mestvin II. pomorski v svoji oporoki izročil za vse večne čase Pomorsko Poljsko. Tod povsod prehiva slovanski rod Kašubov in Poljakov. Krasen govor nacijalnega svečenika je vse globoko ganil. Sokoli in publika so na njegov poziv intonirali star nabožen koral, v kojem se narod poljski obrača do Boga. Temu gnilivemu prizoru je sledil pozdravni govor starostu poljskega Sokolstva, br. Zamojskega, ki je omenjal važnost zleta, pozdravil posebno toпло zastopnike COS in SKJ.

Za bratom Zamojskim je izredno temneramentno govoril župni starosta pomorske družnice br. dr. Stanislav Kunc, ki je podčrtal važnost zleta, ki se vrši ob tisočletnici oporoke kneza Mestvina in v času, ko Nemci žele revizijo mirovne pogodbe, ki naj bi ta leni kos slovanske zemlje in edini izhod Poljske na morje zopet spravil pod nemško suženjstvo. Iskreno je pozdravil v imenu Pomorja in svoje župe slovanske goste, ki so prišli manifestirati svoje

bratstvo s Poljaki, od katerih se imajo poljski Sokoli še mnogo učiti. Zaključil je svoj govor z besedami: V obrambi naših svetih, božjih in človeških pravic stojimo vsi Poljaki strnjeni ne glede na notranje spore. Mi tujega nečemo, a tudi svojega ne damo in raje pademo do zadnjega moža. Ni Poljske brez morja! Vi-haren aplavz je pričal, da so besede br. Kunca našle odmev tudi v duši in srcih prisotnih.

Za br. Kuncem je izrekel v imenu Gdynje kratek pozdrav komisar g. Zabježovski, nato pa je v krasni poljsčini izrekel pozdrav plavega in solnčnega Jadrana slovanskemu Baltiku starosta župe Split in član Savezne uprave br. dr. Mirko Buic, čigar govor je bil viharom akklamiran. Po govoru je prišel na prapor gdynjskega Sokola trak v naših državnih barvah, nakar sta se prapora v znak večnega bratstva med Jadranom in Baltikom pobratila. Menda ni bilo očesa, ki bi bilo ostalo suho. Vrsto govornikov je zaključil starosta gnajzda gdynjskega br. dr. Zavodni, ki se je zahvalil za krasen dar ter izrekel prisego zvestobe za zvestobo.

Sokolska povorka ob Pomorju

Po svečanostih se je razvila z zletišča po mestnih ulicah impozantna povorka preko 3000 uniformiranih Sokolov in Sokolic, ki je bila povsod navdušeno pozdravljena. V povorki je korakalo tudi več duhovnikov s sokolskimi čepicami na glavi. Posebno burno so bili pozdravljeni zastopniki SKJ in COS ter brat Zamojski. Predno se je povorka razšla, se je vršil mimohod predstavniki Sokolstva in oblasti. Z popoldanske svečanosti so bile poslane dalje še pozdravne brzovjake Nj. Vel. kralju Aleksandru I. predsedniku Masaryku in prezidentu Moščickemu ter škofu Helminskemu, ki je brzovjako pozdravil zlet.

Po povorki sta šli delegaciji SKJ in COS v spremstvu predstavnikov poljskega Sokolstva na komisarjat pozdravit g. mestnega komisarja. Ob tej priliki so naši fantje po ulicah na željo br. Zamojskega zapeli nekaj naših pesmi, med njimi tudi »Regiment po cesti gre«. Menda je prvič v zgodovini Pomorja na obalah Baltika odmevala jugoslovanska pesem. Sprejem pri g. komisarju je bil nad vse prisrčen in ljubezven. Na njegovo željo so ga gosti nato počakali v salonu hotela Central, kjer jim je vrnil poset, nakar se je v spodnji dvorani vršil svečan obed, ki ga je na čast gostom priredil v imenu mesta Gdynie komisar g. Zabježovski.

Govor br. Gangla

Vihar navdušenja sta vzbudila govora podstaroste COS br. Truhla in podstaroste Gangla, ki je poudarjal, da nosimo v naših srcih in dušah enako Jadran kot Baltik. Nesmrtni Tyrš je ustvaril Sokolstvo, ki spaja v bratstvu vse veje Slovanstva. Ako ni v naših dušah Tyrš, ni v nas Sokolstva, brez katerega tudi ni Slovanstva. Svoj pesniški govor je br. Gangl končal z besedami: V moji duši, a tudi v duši slehernega Sokola ti enaka ljubezen do ponosnega Beograda, zlate Prage, krasne Varšave in Solije. Meni in nam vsem je vaša Gdynia tudi naša Gdynia in vaše morje tudi naše morje. A zato bodi tudi naše plavo in solnčno morje vaše. Mi moramo na delo za veliko idejo in to na konstruktivno ustvarjajoče delo, ki naj poveže v našem življenju zibelko in grob vsakega poedince v neprestano delovno celoto.

Po obedu so odšli vsi prisotni takoj na telovadišče, kjer se je vršil nastop pomorske župe, združen s tekmi. Nastop je bil prav dober, rezultati tekem pa celo odlični. Ob sedmih je bil zlet zaključen s primernimi nagovori. Tokom večera in noči so se udeleženci zopet razšli na svoje domove z zavestjo, da stoje ramo ob ramo z njimi tudi bratje z Jadrana in bratje iz dežele Libuše.

Zlet je bil krasna in dostojna, pa tudi odlična manifestacija slovanske solidarnosti, ki naj pokaže vsakomur, da Slovani — bilo na severu — bilo na jugu, nikomur ne odstopimo niti peti svoje zemlje in da bomo znali v obrambo svojega morja združiti vse svoje sile. Vsem bratom pa še enkrat sokolski: Zdravo! Na zdar! Czolem! Janez Poharc

Napredovanje učiteljstva

Beograd, 16. julija. p. Z odlokom ministrstva prosvete so napredovali v VIII. položajno skupino naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Ljudmila Trepčević v Trbovljah, Ivana Ferjan na Jesenicah, Vida Gostinčar-Klun v Dvorski vasi, Miroslava Vogrin pri Sv. Petru pri Novem mestu, Janko Janković v Ambrusu, Ivana Goinič-Štrus v Zireh, Nada Jencić v Mali Nedelji, Rozalija Oblak v Železnikih, Justina Frece v Sotošech v Koprivnici, Rudolf Fajon v Sostrem, Mihaela Rožič v Smarju pri Jelšah, Ana Tonja - Zavodnik v Mostah, Alojzij Cotman v Radečah, Hilda Ahčin na Studencu - Igu, Amalija Jenko v Valtji vasi, Jožica Erbežnik v Ljubljani, Mercedes Jeglič - Globočnik v Mostah, Marija Jelušič v Trbovljah, Valentina Ocetto v Stični, Josipina Arnsč v Sanovem in Friderika Ahčin v Ljubljani.

V VI. položajno skupino so napredovali: Kogelnik Franc v Muti, Maks Koman v Stranjah, Kern Marija v Celju, Hinko Klečevšek v St. Vidu pri Ptuj, Viktor Rode v Mariboru, Berta Lapanje v Sodražici, Marija Lutman v Račah, Franc Lukman v Celju, Angela Salda v Krcvinci, Feliks Tučar v Ljubljani, Mirko Kovac v Celju, Josipina Kumer v Ribnici, Marija Peterlin v Delgi vasi, Ivan Pečjak v St. Vidu nad Ljubljano, Gabrijela Pipan na Trati, Marija Zirovnik v St. Vidu, Marija Lorber v Mariboru, Olga Kobaj v Cerkljah ob Krki, Ivana Kramarič v Krškem, Emilija Grčar v Mariboru, Palmira Fajdiga v Ljubljani, Stanko Gradišnik v Celju, Mirko Ravter v Mariboru, Mirko Klanjšček v Vučji vasi, Leopold Palj v Ljubljani, Antonija Manko pri Sv. Tomažu, Kornelija Istojin v Radečah, Ignacij Petje v Haidini, Julija Perko v Krškem in Gratus Kostanjek v Mariboru.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: V južnih Alpah večinoma jasno, možnost neviht, soparno.

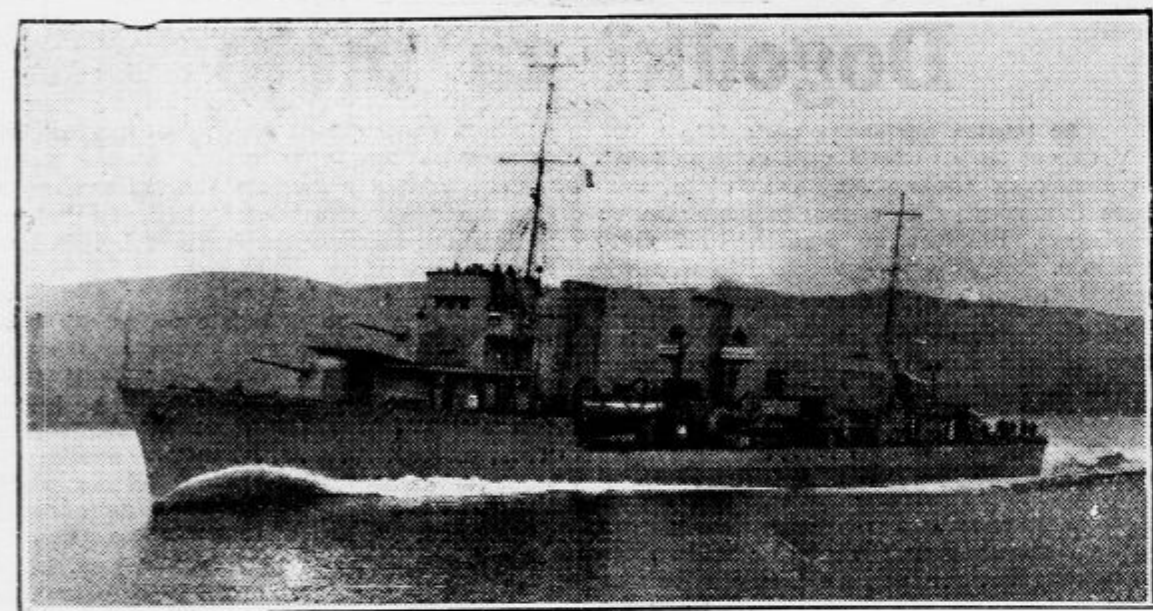
Naši kraji in ljudje

Sokolski pozdrav „Jutru“

Sokolski pozdrav uredništvu »Jutra«, ki so ga z vsesokolskega zleta poslali poleg Josipa Tučnega starosta Česke obce sokolske dr. Bukovsky, načelnica ČOS s. Provanikova in drugi ugledni sokolski predstavniki.

Ponos naše vojne mornarice

V četrtek zjutraj je priplula v Boko naša nova ponosna vojna ladja, rušilec »Dubrovnik«. Poleg admirala g. Marijana Polića, načelnika štaba g. Vrtljana in častniškega zbora jo je pričakala velika množica prebivalstva. Pokali so topiči, iz množice pa so doneli pozdravni klici. Ko je prijedral v

Boko, je ponosni »Dubrovnik« pristal v ti-vaški luči, kjer je bil tudi navdušeno pozdravljen. Prisrčnih pozdravov je bil deležen tudi na vsej obali, ko je plul od Hercegovca skozi ves zaliv do Risna in Kotara.

30 let prosvetnega dela

Plodonosno narodno-kulturno udejstvovanje sarajevske »Prosvete« – predvojnega »ognjišča veleizdaje«

Nedavno je imela sarajevska »Prosveta«, ki je stopila v 30. leto svojega izredno plodonosnega, intenzivnega nacionalno-kulturnega udejstvovanja, letno skupščino. Naša dolžnost je, da si nekoliko ogledamo delo te močnejše prosvetne centrale, ki je v predvojni dobi vse svoje prosvetno delo usmerjala z vidika velike ideje osvoboditve in je dobila zaradi tega tudi naziv »ognjišče veleizdaje«, in ki je po vojni vsestransko razvila svoje delo po vsej državi, brez ozira na plemenita in vere, za čim najvišjo povzdigo vsega naroda v kulturnem pogledu. Njeni napori so globoko zabrdili v narodne mase.

Mnogostoransko je v tej smeri delovanje »Prosvete«. Naj omenim predvsem njeno obsežno akcijo za pobiranje nepismenosti, izdajanje časopisov in knjig, ustanavljanje knjižnic in drugih prosvetnih ustanov, poljudna predavanja, tečaje za izobraževanje odraslih, zlasti gospodinjstev tečaje za kmetijske gospodinjice in dekleta, podpiranje visoko- in srednješolske omladine, da ji omogoča študij v velikem obsegu, akcijo za prosvetno povzdigo trgovsko-obrtno mladine in končno akcijo »Prosvete« za idejno in praktično sodelovanje vseh velikih prosvetnih central v državi v enotni smeri brez ozira na razne plemenske, verske in politične predsodke.

Za pobiranje nepismenosti ima »Prosveta« predvsem svoj poseben »bukvar« v cirilici in latinici, ki ga je samo v minulem

letu razposlala 12.124 komadov (izvod stane poldrugi dinar). Lani je poleg tega priredila 11 analfabetskih tečajev z 254 učenci.

V milijone izvodov gredo razne brošure in knjige, ki jih je izdala »Prosveta« tekotom svojih skoro 30 let. Sedaj pripravljajo posebno čitanko, ki bo na okrog 1000 strane obsegala vse življenje kmeta, obrtnika, delavca, celotno zgodovino našega naroda, popise in slike naših največjih mož, najznamenitejših krajev iz cele države itd. Knjiga, ki bo izdana v 10.000 izvodih, bo imela velik vzgojni vpliv. Vsako leto izda »Prosveta« tudi svoj koledar v 10.000 izvodih.

Poleg velike centralne knjižnice v Sarajevu, ki šteje 35.296 zvezkov raznih del, in poleg njenih 14 filijalk v Sarajevu s 6184 knjigami, ima »Prosveta« danes v 231 krajih države 237 knjižnic z 81.200 zvezki v vrednosti 1.865.030 Din. Od teh knjižnic je 177 stalnih, 58 potvalnih s 5668 knjigami (37 v mestih, 21 po vaseh), in dve mladinski. 76% knjižnic deluje povoljno, 24% manj povoljno, nekatere je bilo treba začasno zapreti.

Za izobraževanje kulturno zaostale žene na selu je »Prosveta« priredila doslej 24 gospodinjstevnih šol. Rezultati teh šol so odlični.

Široko razpredeno je delo »Prosvete« za prosvetno povzdigo mladine. Ogromne so

vsote, ki jih je društvo izdalo tekotom let kot podpore, odnosno stipendije revnim dijakom visokih in srednjih šol. Največ truda in materialnih žrtv posveča srednjeskolski mladini. Vzdržuje 10 dijaških domov s 500 gojenci (2 v Sarajevu, po enega v Bihaču, Mostaru, Tuzli, Banja Luki, Brčkem, Bos. Gradiški, Trebinju). Lani je izdala »Prosveta« za te dijaške domove 1.456.946.52 Din. Tako si »Prosveta« ustvarja vedno nove kadre inteligence za poznejše prosvetno delo v narodnih masah.

V svoji skrbi za trgovsko-obrtno mladino podpira — poleg raznih drugih ustanov! — zlasti tudi »Vajenski dom« v Sarajevu s 40.000 Din letno.

Svojo organizacijo »Prosveta« stalno izpopolnjuje. V minulem letu je ustanovila 12 novih podružnic. Glavno pažnjo posveča slejkoprej prosvetovanju vasi. Za skromne prilike v naših prosvetnih centralah v Sloveniji je vsekakor značilno dejstvo, da je glavni odbor »Prosvete« letošnji glavni skupščini predložil za sedanje poslovno leto proračun, ki znaša nič več in nič manj ko 2.600.000 Din. To je za naše pojme skoro fantastična vsota!

Zanimivo je tudi, da se glavni činitelji »Prosvete« mnogo bavijo z idejo, ki je bila sprožena že pred 4 leti povodom proslave njene 25-letnice: da se osnuje Zveza vseh kulturnih organizacij v državi. Na obnem zboru 1. 1931 je dobil glavni odbor »Prosvete« nalogo, da v tej smeri akcijo nadaljuje ter stopi v stike s centralnimi odbori vseh prosvetnih organizacij v državi, kojih delo je v skladu z delom »Prosvete«. Prvi sadovi teh naporov so se že pokazali: »Prosveta« in muslimanska prosvetna centrala »Gajret« sta že pričeli praktično sodelovati, ustanovili sta skupni dijaški dom v Trebinju in mnogo skupnih knjižnic in čitalnic.

Imam vtis, da se bomo mi Slovenci, ki tako radi naglašamo svojo kulturno superiornost, tudi glede sistematičnega narodno-prosvetnega dela morali še marsikaj naučiti od naših bratov na jugovzhodu. Da se malo zavemo, kako mnogo nam je še treba do popolnosti, sem napisal te vrstice.

Vekoslav Spindler.

Pri prehajanju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v dihi, storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz Josefove« grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franz Josefova« voda zaradi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

V tišini pod Triglavom

Mojstrana, 16. julija.

V tujem prometu letos sicer ne moremo zaznamovati tolikega navala kakor lani in druga leta ob tem času, vendar smo z dotokom letoviščarjev še kar zadovoljni. Prihajajo naši stari znanci, ki si letovanja brez Mojstrane sploh misliti ne morejo, in z njimi še nepoznani obraz, kar znači, da oni ki poznajo krašo jugoslovanske švice, priporočajo svojim znancom letovanje pri nas. Gotovo je zastanka nekoliko kriva kriza, vendar pričakujemo v drugi polovici julija močnejši dotok in smo gotovi, da bo sezonska bilanca v danih razmerah kar najugodnejša.

Poudarka in pohvale zasluži splošno, pravilno razumevanje razmer vseh interesov: kar mogoče najnižje cene, najboljša postrežba in kar največ udobja. In res, hoteli, pensioni in gostilne se v Mojstrani kakor na Doviem v prijetnem položaju, da lahko v vsakem oziru zadovoljijo tudi razvajenega gosta. Tako je prav, to je napredek.

Turistika se sploh še ni razvila. Kdaj bo čas za to, vedo že oni, ki kaprice očaka Tri-

Vežbe jugoslovanskega selskega Sokola dne 4. julija v praškem stadionu.

je podoben čebeljemu panju. Tu otrok že kar mrgoli. Dekleta in fantje se sprehajajo. Može in žene pa sede pri mizah in se pogovarjajo zdaj šaljivo zdaj resno zdaj mrko o tem in onem, in pozdravljajo prihajajoče. Vsi se poznajo med seboj. Tjajca med njimi ni. Prišli so tudi zastopniki Slovencev iz Holandije, moške, ki se jim ob vsakem koraku, ob vsaki besedi, kakor vsem našim, pozna dolgoletno trdo delo. Predsednik obiskuje predsednika. Preko štirideset jih je. Pogovarjajo se tih, si razkladajo križe in težave svojih članov, razmotirajo vsa mogoča prebja vprašanja in ugibajo, kako bi se dala rešiti. Vendar teh pogovorov skoro da ni opaziti. Utaplajo se v vrisih mladine, ki je vesela svoje mladosti in sončnega dne.

Najmlajši rod slovenskih pevcev in pevk v tujini.

Bakterije žive v prahu!

Radi tega ne boste kupili Vašega pudra za obraz nikoli iz odprtega soda, ker bi bilo to nehigijenično. Ravno tako nehigijenične so zaprašene milne luske. Te prenašajo prah in bakterije v perilo in spravljajo v nevarnost Vašo kožo. Higijenični ovoj Luxa Vas varuje od tega, ker daje poročstvo, da so nežne milne luske res čiste in da ostanejo čiste.

se ne prodaja nikoli odprti, temveč vedno samo v poznanem modrem ovoru

LxJ1-32

za pranje volne in svile

glava poznajo, kakor tudi oni, ki so si utepli v glavo, da morajo poleg vseh vrhov obletati tudi Triglav z vseh mogočih str-

ni. In spet bodo oživele našo vas cele kolone krepkih, zdravih in žilavih planincev. Na svidenje vsem!

Kaj vse potniki pozabljajo na vlakih

In kje dobiš, kar si izgubil — V uradu za najdene predmete

Ljubljana, 14. julija.

Ne samo tisti večni stari profesor iz večnega starega dovtipa — vsak človek je pozabljiv. Ves garderobe na svetu, obešalniki po kromah in kavarnah, stojala za dežnike po predsobah — to so prostori, ki so vsak dan iznova zgovorne priče o slabosti človeškega spomina. Toda po stvari, ki jih človek pozabi v lokalni ali v uradu, se lahko vrne in jih morda dobi. Stvari pa, ki jih pozabiš v vlaku, ko izstopiš na neznan postajici kdo ve kje, se ti zdijo izgubljene za zmerom. In vendar ni zmerom tako.

Na ljubljanskem glavnem kolodvoru posluje urad za najdene predmete, v katerega shrambo priteče vsaka stvar, ki jo potnik pozabi na vlaku ali na postaji, in ki pride v roke organom državne železnice. Področje ljubljanskega urada obsega vse proge na ozemlju bivše ljubljanske oblasti, od Rakeka do Laškega in do Savskega marofa, od Bohinjske Bistrice do Karlovca; v Mariboru je poseben urad za ostale proge naše banovine. Marsikaj, kar je izgubljeno, seveda odnesejo iz vagonov in čakalnic nepošteni potniki in tako je poizvedovanje marsikdaj brez uspeha. Toda v shrambo ljubljanskega urada se je lani nateklo do 2000 najdenih reči, samo med lastniki je tako malo zanimanja, da se je uradu prijavilo samo kakih 25 odstotkov med njimi. V celem se je lani ukvarjal urad z 822 reklamacijami. V prvi polovici letošnjega leta je urad prejel 734 najdenih predmetov.

Predmeti, ki jih sprevodniki in drugi

uslužbenci najdejo po vlakih in čakalnicah, so pač skoraj same takšne bolj lahke, lahko odložljive stvari, ki jih potniki prvi hip v resnici ne morejo pogrešati. Največ je med njimi dežnikov in palic, potem pa klobuki, rokavice, čevlji, nogavice, smučarske potrebščine, ročne torbice, sportne čepice itd. Pa tudi težji, nerodnejši predmeti se najdejo: nahrbtniki, košare, razni zavitki — celo par smuč! je to zimo nekdo pozabil v vlaku, kar je moralo biti pač že prav nesrečno naključje. Dobra polovica vseh teh reči se najde po navadi v Ljubljani, ostalo na progah.

Potniki, ki v vlaku pozabijo kakšno stvar, se navadno precej hudo razburijo in precej obupajo. S postaje, na kateri izstopijo, bi brez odloga radi telefonirali za vlakom, s katerim se je odpejal njihov nesrečni dežnik, in mislijo, naj bi vsi postajnačelniki in čuvaji na progi planili na noge in šli reševati njihov bedni dežnik. Toda postopek, kako naj človek poišče, kar je izgubil na železnici, je čisto preprost: na tiskanem formularju, ki ga dobiš na vsaki železniški postaji, ali pa po dopisnici sporočiš uradu za najdene predmete na glavnem kolodvoru v Ljubljani, kje, kdaj in kaj si izgubil. Na postaji, kjer ga najdejo, se predmet hrani teden dni. Če se medtem lastnik ne javi, se stvar odpošlje uradu v Ljubljano. Tu ostane v shrambi tri mesece, in če je še vse zastoj, pride na licitacijo. Od izkupička se po novem pravilniku po 1 dinar na dan — toda največ 25 odst. trgovske vrednosti predmeta — zaračuna za čuvarino, ostali znesek pa železnika direkcijske tri leta hrani za lastnika, če se oglasi. Po starem pravilniku pa je najditelj prejel 40 odst. izkupička kot nagrado.

Predmeti se na dražbah prodajajo zelo poceni, ker med stalnimi, izkušeniimi licitanti skoraj ni tekmovanja. Za dober dežnik se izlicitira kvečjemu do 20 Din. Stvari, ki se izgubljajo na vlakih, sicer navadno niso dragocenoosti, toda vsako blago ima svojo vrednost, vsak izguba je gospodarska škoda. Potujoče občinstvo bi se moralo malo bolj zanimati za poslovanje urada, ki bdi nad njihovim blagom in njihovim blagom.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejša in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Slovenski praznik v Marlu na Westfalskem

Tako se je pripetilo v letu 1932. na Westfalskem, v letu, ko strme ljudje, stari in mladi, s skrbjo v svet, v neprestanem boju za kosček kruha in v še večjem boju za svoje delo, da je v Marlu, na severu Westfalije, kjer je zadnji rudnik, zbrala tisočglava množica slovenskega ljudstva, da manifestira pred tujim svetom svojo visoko zavest narodne pripadnosti. Krepko je zadonela iz rudarskih gri pesem: »Slovenec sem!« Se krepkeje bi bila zadonela, da v srcih ni bilo skrbi in žalostnega spomina na domovino, ki je in ki ni za ta zapuščen slovenski rod v Westfaliji.

Besede bi morale padati o tej vidovdanski proslavi tisočglave slovenske množice kakor kovaška kladiva na prsi slehernega Slovence! — Naj mi bo odpuščeno, če tega v danem mi trenutku ne morem in ne zmorem. Morda bi storil boljše, če bi se ravnal po modrijanovih besedah: Si ta-cuissus philosophus mansisses — Ali zgodilo se je.

Bilo je 3. julija 1932. Sonce je obsijalo vso westfalsko zemljo z vprav južno pripeko. Nedelja je bila — in ljudje so kljub sedmim praznikom v tednu — počivali, si brisali pot z čel, hiteli iz mest v kak kosček še nepokvarjene prirode, peš, s kolesi ali z avtomobili.

Okrog ene ure po kosilu je napočil dol-

go pričakovani trenutek, ko so se slovenske družine iz vseh krajev Westfalije odpravljale na pot v Marl, na deset, petdeset, sto in več kilometrov dolgo pot z bormim drobižem, ki so ga za ta edini slovenski praznik, za ta edini slovenski shod izseljenega ljudstva, hranile dolgega pol leta. Nabito polni tovorni avtomobili vseh vrst in velikosti so drdrali po širokih temnosivno tlakovanih westfalskih cestah, zapelle so harmonike in kmalu je preko vse velike, tako redkokdaj s soncem obsijane Westfalije zazvenela mehka slovenska pesem.

Nemški narod je menda prvič ostrmel nad Slovenci.

In po vseh cestah so se vile trume romarjev, slovenskih rudarjev, ki so z rokami, z robci, s klobuki in rožami med glasnim vzlikanjem pozdravljale vozeče se nesrečneže. O, pa tudi ta ali oni je zažugal in zavpil, da jih bo že dohitel. Neka devica pa je na neki cesti celo poljub poslala po zraku — mislimo da samo gospodu zveznemu predsedniku Bolhi, — ki je Slovenec spravil na to romanje kakor Mojzes Izraelce v obljubljeno deželo.

Marl.

Pred vrtom velike gostilne »Bromen« se ustavlja avtomobil za avtomobilom. Množica narašča od trenutka do trenutka, lije skozi slavnostno okrašen vhod na vrt, ki

Vseslovanski kongres narodnih noš v Ljubljani

Poziv pripravljalec odbora — Po kongresu prirede udeleženci izlet na morje

Ljubljana, 16. julija.

Odbor za vseslovanski kongres narodnih noš je te dni razposlal na vse podeželske občine in na vsa prosvetna in kulturna društva vabila, da po svojih močeh organizirajo v svojem okraju in v okviru svojega društva skupine narodnih noš, ki bi se udeležile kongresa v Ljubljani. Odbor naproša vsa društva in županstva, kjer imajo narodne noše, da imenujejo svojega poverjenika, ki bi prevzel organizacijo in vodstvo nad posameznimi skupinami. Kongresni odbor bo razposlal vsem občinam in poverjenikom letake ter vsa potrebna navodila in informacije.

Odbor pripominja, da je izven naše ožje domovine veliko zanimanje in je pričakovati jako močne udeležbe iz bratske Hrvatske poleg drugih naših pokrajin. Prav častne udeležbe je pa pričakovati iz češkoslovaške s njenimi pestrimi nošami.

Ce bi katero društvo pomotoma ne dobilo vabila, naj blagovoli reklamirati pri odboru in javiti svoje sodelovanje. Ker je med našimi ljubitelji narodnih noš mnogo posameznikov, ki nimajo stika z nobenim društvom, jih odbor naproša, naj javijo sami svojo udeležbo na kongres. Zato odbor prosi, naj se nemudoma javijo poverjeniki in posamezniki, da jim zamore poslati potrebne legitimacije za znižano vožnjo po železnici.

Posebno pa vabi odbor vse dame in gospe, ki se nameravajo udeležiti izleta na Jadransko morje, da čim prej pošljejo prijave, ki jih sprejema odbor do 10. avgusta.

Sporod kongresa

V soboto 3. septembra ob 12. otvoritev in pozdrav gostov kongresa na vrtu restavracije »Zvezdica«. Potem obed, popoldne ogled mesta. Ob pol 20. razsvetljiva mesta, baklada po mestu, ob pol 21. koncert na Kongresnem trgu in zažiganje raket.

V nedeljo 4. septembra ob 6. budnica po mestu, ob 9. na Kongresnem trgu maša, potem zborovanje in sprevid narodnih noš po mestu. Popoldne ob 15. revija narodnih noš na ljubljanskem velesejmu. Ob 18. večer.

Lika ljudska zabava in prikazovanje narodnih prizorov na Kongresnem trgu.

V ponedeljek 5. septembra ob 9. odhod iz Ljubljane na Bled, poklonitev kraljevski dvojici. Popoldne ogled Bleda, ob 15. zakuska v blejskih restavracijah. Ob 16. povratek v Ljubljano. Istega dne zvečer izlet na Jadransko morje na Sušak, v Split, Trogir in Solin ter zaključek kongresa.

Izlet na Jadransko morje

V PONEDELJEK 5. septembra: odhod iz Ljubljane s pospešenim vlakom 2. in 3. razreda ob 18. preko Karlovca na Sušak.

V TOREK 6. septembra na rojstni dan prestolonaslednika Petra, ob 8. odhod s parnikom »Aleksandrom« ali »Prestolonaslednikom Petrom« po morju v Split. Na parniku bo ves dan koncert, razne zabavne igre ter ob 9. zvečer bajna razsvetljiva in zažiganje raket. Na parniku zajutrek, kosilo in večerja. Prihod v Split ob 21.30, prevoz v hotel in prenočišče.

V SREDO 7. septembra: zajutrek, popoldne ogled mesta pod strokovnim vodstvom, izlet na Marjan in ogled zverinjaka, po kosilu izlet z avtobusi na Solin, v Splitu po povratku večerja in prenočišče. Istega večera ob 9. koncert na promenadi Splita.

V ČETRTEK 8. septembra: zajutrek, ob 9. izlet s parnikom v Trogir, ogled starega mesta, ob 11. povratek v Split. Ob 12. kosilo, ob 7. večerja, popoldne prosti čas na kopališču. Istega dne ob 19. povratek s parnikom ali brzovlakom proti Ljubljani.

Vožnja z vlakom ter parnikom in avtobusi na Sušak, Split, Trogir in Solin, celodnevna prehrana in prenočišče, vsake skupne za vsakega udeleženca II. razreda Din 750.—, III. razreda Din 550.—.

Prijave sprejema pripravljali odbor do 2. avgusta, lahko se pa plača v dveh obrokih. Izlet na morje prireja pripravljali odbor s pomočjo Zveze za tujski promet (Putnik).

Kmetijski vestnik

Več žita

Naš najboljši pereči narodnosocialni problem

I.

Preteklo nedeljo je spet našel dipl. agr. A. Jamnik zelo važno in že tolikokrat brez uspeha razmotirano vprašanje: Kako prihraniti s pametno setvijo že pridelano žito in se povečati žitni pridelek. Brez vsakega dvoma moramo gledati, da bo dravska banovina pridelala vsaj toliko žita, da bo krla sama vsaj kmetijske potrebe krušnega žita. Prav imajo tisti narodni gospodinjci, ki so proti splošni avtarkiji (osamosvojitvi) posameznih pokrajin države. Če hočemo namreč mi izvažati svoje industrijske izdelke v zahodne dele kraljevine, morajo delavci kupovati od tam tudi kmetijske pridelke, predvsem žito. Na drugi strani pa moramo gledati, kako naj pridejo do vsakdanjega kosa kruha tisti naši mali in srednji posestniki, ki pridelajo komaj za polovico leta krušnega žita. Nekaj let sem, ko se je lažje zaslužil denar, so tudi ti kupovali vojvodinsko moko. Danes je to kupovali drugače, ko pri mnogih hišah dobesedno se za sol komaj skupaj spravijo. Tudi ne gre za nikakoli gospodarsko vojno enega dela države proti drugemu, tu gre za to, da se obvarujejo pred lakoto cele družine.

Kako pa se da nadoknaditi manjkajočo količino žita pri naših malih kmetijah? Prav enostavno in ceneno lahko najmanj podvojimo žitni pridelek z izbranim (selekcijom) semenom. Po vsem svetu sejejo danes že takšno seme, ki ga vzgojijo posebne selekcijske postaje. Tudi mi jih imamo, eno celo v naši banovini v prekmurskih Belcih. Zal vzgajajo te naše postaje razne ravninske pšenične sorte, ki pri nas slabo uspevajo. Takšna je bila pač do sedaj smer povsod v kmetijstvu, da so hoteli z novimi vrstami doseči uspeh. Nova smer pa gre po drugi in boljši poti: izboljšati stare, podnebne in talnih razmer varjene stari vrste. Tako je v naši banovini

ni zelo razširjena pšenična sorta rdeča golica, ki da najfinjšo moko za peko in doseže navadno hektolitersko težo do 90 kg. Ta golica pa je že močno opesala v donosnosti in ima le eno hudo slabost, da namreč rada polze. Večje roke strokovnjakov pa so poklicane, da spet izboljšajo to odlično sorto. Da se to zgodi lahko že s prav skromnimi sredstvi, je dokazal pokojni, veleaslužni borec za napredek kmetijstva, ravnatelj šentjurske šole g. Belle. Rdeča golica, ki jo je on sam selekcioniral, je dala (ob kontroli na isti njivi) dvainpolkratni pridelek. Vsi, ki jim je na skrbi napredek našega kmetijstva, se morajo zavzeti za to, da dobi naš kmet je vendar enkrat za setev selekcionirano blago. Dokler bo naš kmet sejal svoje lastno seme, ki je pri hiši že stoletja, je vse govorenje o napredku našega kmetijstva le zloraba te krasne besede. Drugod v res naprednih kmetijskih deželah spada setev selekcioniranega semena na prvo stran kmetijskega abecednika, dočim je pri nas to žal še vedno le častna izjema.

Kako kaže letos z vinom?

Trta pa je letos kljub lepemu, solnčnemu vremenu primeroma zelo dolgo cvetela tako, da kažejo sedaj grozdni nastviki troje vrst jagod: debele, srednje in drobne. Med cvetom se je mnogo nastavkov osipalo. Grozdni zavijaj je imel dobro žetev, zato nam tudi kiseljaki jeseni gotovo ne bo prizanesel.

Kaj pa vinska kupčija in cene vinu? Kar sem napisal o tem pred letom dni, to ponavljam i danes: povpraševanje je nemajhno po našem pridelku. Zaloga boljših vin (izbranih) se je sicer že precej zmanjšala (cena 4—6 Din), navadna, a tudi dobra vina pa še čakajo na kupec (po 2.50—4

Din). Precej vina je šlo letos v Ljubljano in na Gorenjsko, a tudi v druge kraje Jugoslavije. Nekaj vagonov pa sta poslala v Avstrijo tudi ormoška vinska trgovca Brodar in Ozmeč. A kaj je vse to spričo zalog, ki še leže po kleteh! In kako radi bi nam odvzeli naše dobro blago inozemci iz srednje in gornje Stajerske, toda sedanje abnormalne razmere so jim zaprle pot v naše kraje.

Naj bo, kakor si bodi! Obupati ne smemo in vinograde ne smemo in nočemo na noben način zapustiti, in četudi je marsikateri vinogradnik spričo slabih gmotnih razmer sklenil, da nekaterih vinogradnih del, ki zahtevajo večje denarne žrtve (skropiljenje proti peronospori, drugo in tretje okupanje itd.) ne bo več opravljal, a vendar si je v zadnjem trenutku premislil in začel delati zopet po prejšnjem načinu. Pa če se je zakopal zopet v nove dolgove, saj na boljše čase, ki morajo prisiljati prej ali slej tudi vinogradnikom.

Anton Kosi.

Življenje v prirodi

Pretekla sta komaj dva dobra meseca, odkar je pričelo zeleneti in že je za nami tako važna doba leta. Kako smo hrepeli, ko smo zaslišali prvič v letu lepi spev zlatokljunega kosa. Komaj smo čakali, da zapoje kukavica. Pričela je kljub slabemu vremenu kukati že konec aprila, ko je bilo bukovje še goło. Trate so ozelenjavale počasi, šele ko je v precej dolgotrajno pomladno deževje dahnil nežnejši, toplejši dih, so njive in trate tekmovalce, katera bo zelenela hitrejšje in lepše. O sv. Juriju, ko pravijo, da se mora skriti vrana v ozimni, so bile njive še skoraj gole, štirinajst dni kasneje so ozelenele do dobrega in čez mesec dni se ni poznalo več da je bila hladna pomlad. Po tratah le oveteli ni hotelo dolgo. Malo pred kresom pa se je pričelo odpirati popje travniškega ovjetja in o kresu je bilo celo morje cvetja.

Gozdini in poljski prebivalci so tudi precej hudo občutili slabi konec zime in še neugodnejšo predpomlad. Ženitev zajcev se je zakasnila, ni pa vplivala slabo, kajti povsod smo imeli priložnost videti mlade zajčke. Hudo je trpela srnjad proti koncu zime. Sestrane živali niso mogle kljubovati raznim parasitom. V zadnjih letih je jela napadati našo srnjad tako evana pljuca na kuga. Njo povzroča majhen črviček, ki se je posebno močno pojavil pred leti v Avstriji in prešel tudi k nam. Nesrečno zalego pobere srnjad na močvirnih travniških in pa v vodi, kjer si gasi željo. Jajčeca leži v vodi in ko se razvije, se redi v vodnih in močvirnih poljih. Odtod pride na to v srne. Zajčje se v pljuca. Tam se pojavijo beli vodeno gnojni mehurčki. V slaba, ranjena pljuca se rada naseli zato še tuberkuloza. Pa tudi nosni obad se je letos pojavil močno. Če bomo hoteli obdržati naše najlepše gozdne prebivalce srne, bomo morali nehati z brezvestnim pobijanjem na jesenskih in zimskih brakadah in sploh s preganjanjem srnjadi s psi. Nu in konec koncev leto ne nudi pravemu lovcu prav nobenega veselja saj ne pride pri takem lovljenju prav nič v poštev lovčeva spretnost. Na par korakov zadeti srno s šibrami vendar ni nobena umetnost. Če pa streljaš na večje razdalje, divjad le raniš, da nato pogine bogve kje v hudih mukah, ali pa boleha in je sprejemljiva za bolezn. Tako lovljenju prav nič v poštev lovčeva spretnost in mučenje živali.

Dobro so prezimili gamci. Letos pomlad v gorah ni bilo mnogo plazov, ki najbolj kose med našimi planinskimi antilopami. Tudi čreda kozorogov v bližini Ljubljane se je pomnožila za 3 do 4 mladičje, tako, da jih bomo imeli če bo šlo tako dalje, prihodnje leto že nad 40 komadov. Ugodni so izglezi za poljsko perutnino. Ker se je košnja nekoliko zakasnila, ni bilo uničenih mnogo gnezd; večina jerebice je bila že izlečena pred košnjo. Tistim, ki so hoteli s košnjo, je nagajalo pri sušenju slabo vreme. Po sv. Petru in Pavlu je bilo posebno ugodno za sušenje in spravljajne sena.

Med tem, ko so po senožitih in travniških vriskal kosi, je postalo tudi v gozdu bolj živahno. Veselo so očveteli mladiči različnih malih gozdnih kraljic. Stari so jih izpeljavali iz gnezd in učili letati hrano. To je bil direndaj v zelenju, kjer so se pojavili. Brčesam občutijo, da gre h koncu vesela doba petja in zvrženja in zato po pogostejši in živahnosti. Včasih vse dan. Kosi, so letos prepevali približno do srede julija. Sedaj bodo molčali do prihodnje predpomladi. Podobno je tudi z drugimi gozdnimi povi.

Med košnjo so bile zelo živahne kukavice. Tako so hitele kukati, da je prišlo njih kukanje že v pravo spakovanje. Delni povod, da jih je bilo slišati zadnje čase več kakor po navadi je tudi ta, da se kukavice že precej zgodaj pričnejo pomikati proti jugu in da so se poleg tistih, ki so preživjele pomlad pri nas, pojavile tudi njih sestrice, prihajajoče iz bolj severnih krajev in s planin.

Ko je bilo pokoseno, so objeli srca prijateljev prirode čudni grenki občutki. Začelo se je gledati pokosene trate, kjer se preletavajo sive vrane. Skačejo po tratah

love kobilice in črte, kadar opazijo kak sumljivca. To je prva toča važna tola za črnošivno družbo. Pa še drugi sovražnik kobilice, ki hitro rastejo in se večajo od dneva do dneva, se je pojavil na košeninah. Rjavi srakoper poseda po trnjevoih ob mejah njiv, po fiziovkah, in preži na zelene in rjave kobilice, ki časih veselo zagodejo s tem, da drgnejo zobčaste nožice ob karmilnastordeča krilca. Plen, na katerega srakoper pade kakor kamen, navadno nabode na oster trn.

V gozdu se prav sedaj najbolj oglašajo kobiljarji, mladi in stari. Še par dni in že bodo odšli za kukavicami na jug. Njim bodo sledili srakoperji. V gozdovih, bogatih na srnjadi, pa bo gozdno življenje precej pozitivno evatovski razpoloženje srnjakov in srn, ki se pripravljajo prav sedaj na veselo ženitev.

VI. K.

Ob štiridesetletnici beogradskega vodovoda

37,780.000 litrov porabe v enem dnevu Beograd, 14. julija.

Letos poteka 40 let, odkar ima Beograd svoj vodovod. Pred 40 leti si v Beogradu mogel dobiti pitno vodo samo pri vodnjakih. Javnih je bilo 20 in so dobivali vodo iz turškega vodovoda iz Bulbulovskega potoka. Pač pa so posamezne hiše imele svoje lastne vodnjake. Ko je pritisnila suša, je bil največji križ za pitno vodo, ki so jo po mestu v posebnih sodih na dvokolinskih razvažal »sakadžije« — »sakac« se je imenovala brenča, ki je držala kakih 10 litrov in se je prodajala po »marjašuz, 2 pari« in se vedela niti v dovoljni meri. Javni vodnjaki so dajali v najboljšem času vsi skupaj samo po 3 in pol litra vode v sekundi in je prihajalo na vsakega prebivalca samo po 5 in pol litra vode na dan. Ko so pred 40 leti napravili vodovod, se je stvar znatno zboljšala, toda vode je vendarle vedno primanjkovalo, ker je mesto hitro rastle.

Dogodki za mejo

80 letnica goriškega podestata

V Gorici so v nedeljo proslavili 80 letnico goriškega župana Jurija Bombija, znane nasprotnika slovenskega elementa na Goriškem. Bombiju so izročili tudi zlato svetiljo.

Starace ni prišel na mejo

Na Snežniku se je v nedeljo zbralo okrog 3500 članov dopolavorističnih organizacij iz vse južne Kraljevine. Tisk, ki je ves čas napovedoval, da se bo izleta na Snežnik udeležili osebno tudi generalni tajnik fašistične stranke Starace, je moral v zadnjem hipu preključiti svoje napovedi. Zdi se, da so bile napovedi o udeležbi generalnega tajnika Staracea na izletu. Tako so komentirali te napovedi celo dopolavoristi — izietniki. Na Snežniku so imeli dopolavoristi shod, ki ga je pa silno motil hud naliv. Shod je vodil fašistični tajnik Gherbaz, ki je imel omenjen govori, v katerem je večkrat napadel tudi sosednjo državo.

Italija Redentac zbira sredstva za asimilacijo slovenske dece

Italijanska šolska družba »Italia Redentac« si v zadnjem času mnogo prizadeva, da bi okrepila svoj finančni položaj, ki je kakor znano zaradi stalnega nazadovanja prostovolnih prispevkov, zelo kritičen. Vodstvo družbe je sedaj ustanovilo takozvane patronate za svoje šole. Patronati pa seveda stanejo po 6000 lir. S tem računajo, da bodo za prihodnje šolsko leto nabrali dovolj finančnih sredstev za nadaljevanje svojega raznarodovanega dela v obmejnih pokrajinah, zlasti na Goriškem in na Krašu. Kljub veliki propagandi pa so si sedaj pridobili le nekaj patronatov. Prvega je odkupila milanska občina. Milanski podestat je določil 120.000 lir rente v korist družbe. V zadnjih dneh so prejeli zatrdila, da bo ustanovljenih še pet patronatov v južni Tirolski in na Goriškem. Med drugim dobi šola, ki jo ima družba v Ronkih ime »Città di Milano«. Šoli Vrtolbi in Podgradu bosta prav tako v kratkem prejeli patronat.

Poitalijančevanje slovenskih priimkov

Tržaški prefekt je te dni znova podpisal celo vrsto dekretov, s katerimi so bili spremenjeni slovenski priimki v italijanske. Dekretov je bilo 117. Med drugimi so spremenili imena Košta v Cosutta, Frantik v Fratti, Jelen v Gelmini, Kavčič v Calzi, Miklavc v Michelazzi, Planinšek v Planini, Perhavec v Terazzi, Novak v Novato, Pirjevec v Pierazzi itd.

Nov duhovnik v Bovu

V Bovu je nastopil službo kot duhovnik Vladimir Komar. Dekan Andrej Klobočar mu je pripravil lep sprejem. V nedeljo zvečer je dekan priredil večerjo, ki so se je udeležili tudi zastopniki oblasti.

Družine v Juljski Krajini se krčijo

Bulešin, ki ga izdaja rimski centralni inštitut za statistiko, je te dni objavil med drugim tudi podatke o številu rodbin in

Leta 1914. je dajal vodovod 8.4 milijona litrov na dan. Po vojni se je v prvih letih močno čutilo pomanjkanje vode, ker se je v vojni marsikaj pokvarilo pri vodovodu, kar se je dalo popraviti le sčasoma, na drugi strani pa se je mesto razširjalo kar skokoma. Leta 1926 je dajal vodovod že 17 milijonov litrov vode na dan, lanj povprečno 30 milijonov. Najvišji dnevni potrošek pa je bil dosežen dne 5. t. m., namreč 37 milijonov 780.000 litrov, kar pomeni 157 litrov na prebivalca. Poleg tega pa še 30 litrov vsake vode na vsakega.

Ob tako rastoči potrebi je bilo umljivo, da dosežemo vodovodne naprave na Belih vodah nikakor ne bi mogle več zadostovati vse večjim potrebam. Zato se je mestna občina odločila, da odpravi stare naprave in jih nadomesti z novimi, znatno večjimi, ki bi zadostovale za celo vrsto let. Tako so napravili za vodovodno centralo štiri nove črpalke, dve z motorimi (Diesel), dve pa z električnim pogonom. Električni črpalke, 400 in 150 litrov na sekundo bosta rabili rednemu obratu, motorni — tudi 400 in 150 litrov na sekundo — pa bosta prve čase ostali za rezervo, ker sedanja praba vode znaša 400 do 500 litrov na sekundo. Pozneje bodo po potrebi tudi te dve črpalki uporabljali za redni obrat.

V Makušu se črpa sedaj talna voda iz 25 vodnjakov, 9 se jih je pa izsušilo. Letos nameravajo izkopati tu še 35 novih vodnjakov, 14 pa jih ostane za prihodnja leta. Ko bodo ta dela dovršena, bo prestolnica za kakih 10 do 15 let preskrbljena s pitno vodo v popolnoma zadovoljivi meri in še tembolj, ko se tej vodi tudi še primešava prečiščena savska voda, katere ne more nikdar zmanjkati.

Ob 40 letnici svojega vodovoda si je tako naša prestolnica zagotovila za lepo število let najpotrebnejšo vseh ljudskih potrebščin res dobro pitno vodo, kajti vse strokovnjake prekušnje dokazuje, da je voda beogradskega vodovoda dobra, zdrava voda.

ndihovih članov. Med drugim so dogmali, da je znašalo leta 1921 število članov posameznih rodbin v Juljski Krajini skupno s Zadrom povprečno po 4.4 ljudi. Ta indeks se je sedaj po zadnjem štetju v l. 1931 znižal na 4.1.

»Bog je hotel«

V zadnjem času prirejajo po raznih kraljih Juljske Kraljevine večje vojaške manifestacije, pri katerih mora sodelovati tudi slovensko ljudstvo. Zadnje nedeljo se je vršila silna slavnost v Goveklju nad Idrijo. Tam so izročili novo zastavo oddelku finančnih stražnikov, ki so dodeljeni štirskemu poveljstvu. Slavnosti se je udeležil tudi goriški pokrajinski tajnik Aventanti, ki j med drugim izjavil: Bil je Bog, ki je hotel, da se na ozemlju fašistične domovine povrnejo k svoemu prvotnemu itakjanstvu in da se zarjotijo, da bodo ostali zvesti domovini in branili njene svete meje.

80.000 lir škode zaradi požara

V neki vasi blizu Labinja je v ponedeljek nastal silen požar. V noči med 2. in 3. uro se je vnel ogenj v hiši Ivana Scopazzija. Na pomoč so prihiti gasilci iz sosedij. Ogenj se je širil z veliko naglico in je kmalu uničil stanovanjski del hiše, nato ap še spektakularno trgovino. Pozneje so sicer prihiti ljudje na pomoč tudi z brigadami, toda požar je bil že tako velik, da ga ni bilo mogoče niti več omejiti. Poleg hiše je pogoril tudi prizidek, v katerem je bila trafika. Požar je uničil vse Scopazzijevo posvetstvo ter mu prizadel 80.000 lir škode.

Tržaški Zeileis pred sodiščem

V juliju 1929 se je razširilo po Trstu in po vsej Italiji ime škedenjskega urarja Ljuba Zopića, 50 let starega moža, ki je sedaj baje žumil čudno zdravilo, s katerim je naglo in uspešno zdravil jetiko. Zopić je postal kakor Zeličev v Avstriji na mah zelo popularen in o njem so krožile celo že razne legende. Toda njegova zvezda je svetila le kratke čase. Zdravniki so kmalu prepoznali, da zdravilo ni baš mnogo zaleglo, in policija je Zopiću, ki ni bil zdravnik, prepovedala zdraviti bolnike s čudeznim zdravilom. Zopić pa je kljub temu nadaljeval svoje delovanje in pred kratkim v gorek tega postavil pred sodišče. V tisk se je vršil proces. Zopić je bil obtožen, da je brez potrebnega dovoljenja in usposobljenosti vršil zdravniški poklic in da je brez zadevnega obrtnega dovoljenja prodajal svoje zdravilo. Poleg Zopića je bila obtožena tudi Marija Foscazi, ki mu je pomagala. Kljub temu, da je Zopić zatrjeval, da je bil prepričan, da vrši veličko človekoljubno delo, je bil vendar obsojen pogodbno na 1500 lir, na 3000 lir denarne kazni in na plačilo sodnih stroškov. Na enako kaznen je bila obsojena tudi njegova soobtoženka.

Streli na meji

Iz Planine pri Rakeku poročajo, da so v noči od ponedeljka na torek čuli več minutno streljanje s puškami. Streljali so italijanski tik za mejo. Vzroki italijanske ponočne »ofenzive« niso znani.

Zdaj, zdaj, oni črni, vzklikajo, je naš. Na vrtu je skoraj tišina.

Avto se je ustavil. Takoj za njim še eden.

Z vrta je zadonela fanfara.

Pred vhomod stoji generalni konzul v Düsseldorfu g. Brano Marković s soprogo, konzul v Düsseldorfu g. Zivadinović s soprogo, s katero je tudi njena gospa mati. Z zastopniki kraljeve jugoslovenske vlade je prisel tudi pri nas dobro znani in zaslužni urednik dnevnika »Mittag« v Düsseldorfu kot zastopnik nemškega tiska g. Köller s soprogo.

Fanfara je utihnila.

Po kratkem pozdravu predsednikov so gostje odšli skozi špalir mladine in omizij na slavnostno okrašen prostor in zasedli s slovenskimi velmožmi z venci in cveticami okrašeno mizo.

Fanfara spet doni. — Signal za molk. — Množica molči.

Na malo zvišenem prostoru, na plesišču, stoji skupina otrok.

Rudar-dirigent je dal znak.

Po vrtu se širijo zvonki glasovi. Otroci pojo »Bože pravde«. Ljudje vstajajo.

Množica stoji. Stoji tudi potem, ko pojo otroci »Lepa naša domovina«.

Za godbo ni bilo not.

Otroci pa so peli zlasti drugo pesem do vršeno.

Slavnost se je pričela.

Prvi je izpregovoril zvezni predsednik g.

Pavel Bolha. V svojem kratkem pozdravnem nagovoru zbrani množici, predsednikom slovenskih društev in visokim gostom, je omenil pomembnost tega praznika, pozval vse k složnemu delu in da naj ne pozabijo, da so Slovenci, da naj kot taki vztrajajo do konca in dajo narodu, med katerim živijo, ob vsaki priliki zgled nemajne narodne zavesti Slovencev in Jugoslovenov vobče. Dotaknil se je tudi prečih socialnih vprašanj in odnosov do domovine in države, ter apeliral na visoke goste, da se z vsemi svojimi silami zavzamejo pri odločilnih krogih v domovini za jugoslovenskega izseljenca v Nemčiji, ter končal svoj govor s trikratnim vzklikom kralju in domovinskim zastopnikom jugoslovenske države.

Nato je povzel besedo g. generalni konzul Brano Marković. V svojem pesniško zasnovanem govoru je izrazil veselje nad tako veliko množico slovenskega naroda, ki se ni ustrašila nobenih žrtv, da dostojno proslavi veliki zgodovinski dan bitke na Kosovem polju in da ponovno dokaže moč slovenske krvi. V kratkem orisuje prikažal veliki in dolgotrajni boj vseh Jugoslovanov za osvobodjenje izpod tujega jarma, se spomni kosovskih junakov, z majko Jugovrčev vseh mater, ki so svoje sinove in hčere rodile za veliki boj uedinjenja vseh Slovanov na Balkanu. Svoj govor je končal s trikratnim živjo vzklikom Slovencev, Jugoslovanov in dinastiji.

Gospod zvezni predsednik Pavel Bolha se je g. generalnemu konzulu s toplimi be-

sedami zahvalil za njegova izvajanja in za priznanje velikega dela, ki ga je dal predsednikom in vsem Slovencev, ki niso pozabili v sebi svoje jugoslovenske krvi in vzdržujejo med šestdesetmilijonskim narodom svojo narodno zavest tako visoko, da so ena največjih reprezentativnih sil svojega naroda in države v tujini.

Nastal je pravi vihar navdušenja. Vsa tiščajla množica je vstajala in vzklikala gen. konzulu in domovini ter svoje navdušenje pronesla v en sam mogočen vzklik: »Živeli Slovenci«.

Nastala je globoka tišina. Godba je zaigrala: »Hej Slovenci!« Ljudje so spet posedli. Le g. Pavel Bolha je stal in čakal, da se poleže porivanje stolov in miz, v trenutku nastali trušč. Zatem pa je z visokim glasom oznanil, z nekaj nemalo šaljivimi pripombami, da bo govoril zdaj g. Ignacij Koncilija, predsednik slovenskega društva v Gelsenkirchenu.

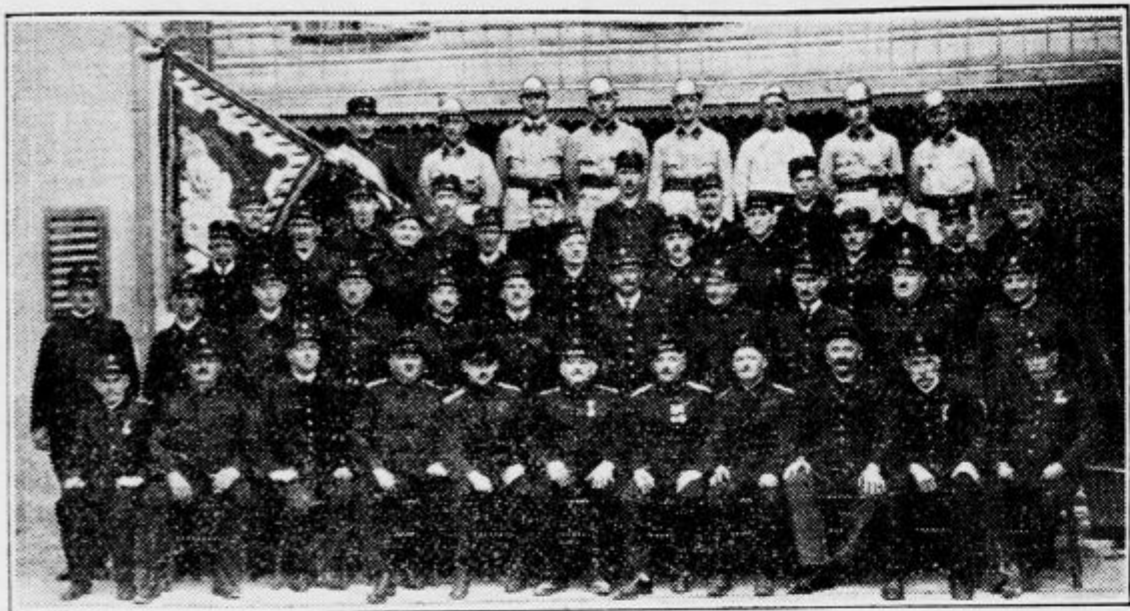
Gospod Bolha je sedel. Od častne mize pa se je ločila velikaška, širokopleča postava, se napol v zraku zamajala in se povsem nenadoma znešla na stolu.

Gospod Koncilija je nekaj časa molče, visoko vzvnanen, gledal silno množico pod seboj, ki se ni mogla pomiriti. Potem pa je zadonel njegov mogočni glas preko vsega velikankega vrta — in ta Dolenc, na katerem izdaja vse, zunanja velikost kakor njegova beseda, da je doma tam nekje od Zužemberka, izpregovoril, da bi se bilo

kmalu stresle vitke breze, stare lipe in košati kostanj. Govoril je o domači grudi, o domovinski ljubezni, vzpodbujal rojake k zvestobi in vtrajnosti in zaključil svoj v vsakem pogledu učinkoviti govor s prošnjo na visoke goste, da sporoče domovini, Jugoslaviji, vsem odločujočim krogom trpljenje westfalskega Slovencev in da mu čim prej v interesu vseh Jugoslovenov prisločijo na pomoč, da kresovi, ki so zagoreli v Westfaliji na kulturno-narodnostnem polju, ne ugasnejo in da nam tuji svet nekoč ne pritisne na umirajoča čela počast smote. Kontal je z apalom in vzkliku kralju, vlad, Sloveniji, vsej Jugoslaviji in generalnemu konzulu Markoviću in konzulu Zivadinoviću s trikratnim »Živjo«.

Množica je zahrumela. Zapele so harmonike, godbe so zaigrale,

Ob zlatem jubileju kamniških gasilcev

Kamniško gasilno društvo ob 50-letnici

Danes proslavi kamniško gasilno društvo svojo 50. letnico. Ustanovitev društva sega v čase, ko se je v Kamniku pričelo z veliko vnujo razvijati kulturno in društveno življenje. Ustanovitelji društva so bili ugledni kamniški meščani: župan dr. Maksimijan Samec, Josip Močnik, Franc Fišer, Franc Hrstnik, Alojzij Stadler, Alojzij Vremšak, Julij Stare in Maks Versič. Prvi načelnik je bil lekarnar Josip Močnik, poznejši župan kamniški. Njemu je sledilo v 50 letih 9 načelnikov, med katerimi sta najdalj vodila društvo Josip Fajdiga (18 let) in Franc Homar (14 let). Sedanji načelnik je poštvovalni g. Ernest Skof, ki zavzema v občinskem svetu mesto podžupana.

Društvena kronika poroča o plodonosnem delu društva v teku pol stoletja. Pri nešteti požarih so se izkazali naši gasilci kot hrabri branitelji narodnega premoženja divjim ognjenim elementom, zlasti pa l. 1887, ko je v smodnišnici gorelo skladišče smodnika in je bila nevarnost, da se bo vnelo še skladišče žvepla, kar bi bilo seveda za mesto velika nesreča. Meščani so takrat bežali iz mesta proti Ljubljani, gasilci pa so junaka vztrajali na svojih mestih. Pa ne samo pri požarih, tudi pri drugih nesrečah so kamniški gasilci uspešno vršili svojo nalogo. V društvu je takoj ob ustanovitvi zavel zdrav naroden duh in je pričelo svoje delovanje v slovenskem poveljevanju. Stalno je napredovalo, z zbiranjem prispevkov in nakupovanjem novega orodja je množilo društven inventar, ob 20 letnici pa si je postavilo krasen gasilni dom. Ob 30 letnici si je nabavilo motorno brizgalno, tretjino stroškov za nabavo je prispevalo vojno ministrstvo, da s tem nekoliko oškoduje kamniško gasilstvo za veliko požarovalnost, s katero so l. 1912, pogasili nevarni požar na Ravnah, v neposredni bližini smodnišnice.

Preseljevanje barak na Kodeljevem

Ljubljana, 16. julija.

Pogorelci ali žrtve druge elementarne nevarnosti? Kakor kaže slika, so si ljudje rešili komaj golo življenje kakor brodomolci ter si grade čudno kolibo, ki spominja na indijansko kočjo. Toda revne ljudi obiskujejo poleg elementarnih še druge nevarnosti, ki so prav tako nenadne kakor povodnji ali požar.

Na Kodeljevem, na meji močvanske in dobrunjske občine, je zraslo pred leti, ko je nastala skrajna potreba za barake, barakarsko naselje, ki je bilo sicer nekoliko idilično, a samo na pogled. Brodomolci življenja, žrtve socialnih razmer, so se zbirali na tem razvratnem terenu ter si gradili domove, kakršnega je si pač kdaj znal in mogel. Zato je bila vsaka koliba drugačna, vsaka po svoje mična, vsaj barakarjem so se zdele lepe.

Toda ti domovi niso bili zgrajeni tako trdno, da bi bili nedotakljivi. Kolibe so stale na valovitem, ne napačnem terenu, ki je bil namenjen, še preden je bilo zgrajeno barakarsko naselje, za odlaganje izkopa v primeru poglabljanja Ljubljane. Barakarji so se obvezali, ko so kupili stavbišča ali jih dobili brezplačno od g. Codellija, da ne bodo zahtevali od-

žalostno gledali predse, tako čudno plašno. Bili so se, da ne bi kave zmanjkalo.

Cez nekaj časa pa sta prišli gori soproga g. generalnega konzula Markoviča in soproga g. konzula Zivadinoviča. Otroci so si bili že poprej nekaj pošepetavali. Zdjaj pa ni bilo nobenega dvoma več, da bodo obdarovani. Obrazi so se tem ubogim rudarskim malčkom prav angelo zjasnili. In sledil je prizor, da so odrasli jokali. Ta obdaritev je dala najlepšo uro vsega dne in večera. Saj ni bilo veliko, želatinske vrečice v srebrni in zlato ali v pisan papir zaviti sladkosti, nekaj komadov sladkega peciva in skodelica kave, ali tem rudarskim otrokom so se odprla nebesa. Dami sta hodili od otroka do otroka in tolažili proseče in neskončno milo zroče oči. Vsak je dobil tudi sliko kraljeviča Petra. Ali kdo bi tem malčkom zameril, če so si prej ogledali dobrote, ki tudi prej minole?

Pa se je zgodila nesreča. Gospa g. generalnega konzula je iznenada žalostno obstala in še bolj žalostno pogledala okrog sebe malčke, ki so s praznimi rokami in prosečimi očmi stali okrog nje v gosti gruči. Vsega je zmanjkalo. Da bo toliko otrok, ni nihče pričakoval. In tedaj se je pripetil eden tistih dogodkov, ki prikaže vso skrivnostno človekovo dušo v luči krivice in izzove upor skrajnih človekovih sil.

Otroci so tako pretresujoče vzkliznili, tako proseče, z glasom polnim nedoumljive tožbe, da je nam odraslim bilo, kakor

Letos so si vrli Kamničani nabavili še eno motorno brizgalno in prizidali k gasilnemu domu veliko, prostorno shrambo za orodje. S tem je notranji tehnični preustroj društva za gasilsko službo v glavnem dosežen. Oboje bodo danes popoldne slovesno blagoslovili. Cerkevne obrede blagoslovitve bo izvršil kamniški dekan g. Matej Rihar, kumovali pa bosta gospe Rauterjeva in Cererjeva.

Kamniški gasilci so si za bodočnost postavili nalogo, da si preskrbijo reševalni avto in ambulantno. V kritje stroškov so ustanovili kino podjetje. Če bodo meščani pridno zahajali k predstavam, bo društvo lahko v kratkem času realiziralo svoj sklep. Da bi društvo tem bolje vršilo tudi svojo samaritansko službo, je izvežbalo 15 članov v sanitetni službi. Vsi so obiskovali tečaj o prvi pomoči pri nezgodah, katerega je lani priredila podružnica Rdečega križa v Kamniku.

Današnja jubilejna proslava bo privabila v Kamnik poleg mogočne armade gasilcev tudi veliko množico gasilstv na naklonjenega občinstva od vseh strani. Dovoljena je polovična vožnja, ki je veljavna do 20. julija, tako, da bodo gostje iz oddaljenih krajev lahko dalj časa ostali v Kamniku. Danes bo peljal iz Ljubljane ob 12.45 poseben vlak. Gotovo bo marsikdo rad porabil ugodno priliko in prišel med Kamničane. Z velikim veseljem bo Kamnik sprejel danes v svojo sredo pokrovitelja g. bana dr. Marušiča in ministra za telesno vzgojo g. dr. Kraljeviča. Priznanje, ki ga s tem visoka gosta izkazuje našemu gasilstvu za njegovo požrtvovalnost, bo nova vzpodbuda k nadaljnjemu uspešnemu delu. Marljivim kamniškim gasilec velja jo ob zlatem jubileju naše najprisrčnejše čestitke!

Obisk podjetnega rojaka iz Amerike

Poljane, 16. julija.

Na obisk iz Amerike je prišel že četrti poljanski rojak g. Ivan Tavčar, po domače Vrbancov Janez, ali, kakor se sedaj piše John Techer. V Ameriki se je podal, ko mu je bilo komaj 17 let in si je tam tekom 36 let s svojo pridnostjo in vztrajnostjo ustanovil dobro ekstenzijo. Po dolgi letih težkega dela, trpljenja in iskanja se je stalno naselil v Novi Mehiki v malem mestu Gallupu, kjer si je uredil dobro trgovino. Stari domovini je ostal zvest, obiskal jo je, kakor že rečeno, sedaj četrti, je sicer pravi Amerikanec, v slovensko govorico pa vpleta mnogo hrvatskih besed,

bi nam noževa ostrina šla do kosti in drsela po telesu. V dvoranu je sijalo pozno popoldansko sonce. In v tem soncu so otroci počasi, po čudnem nagovoru dvigali svoje drobne ročice proti lepi, elegantni gospe generalnega konzula, ki jim je v tem trenutku morala biti kakor boginja.

Pa tudi tisti, ki so bili obdarovani, so čutili, da nekaj ni prav. Onemeli so. Gledali svoje tovariše in tovarišice s prav istim izrazom, kakor so ga imeli oni. Za nekaj trenutkov so pozabili vse svoje majhno bogastvo, vso svojo srečo in se pridružili njim, ki so bili praznih rok. Saj vsi so bili ene in iste krvi — rudarjeve. Saj vsi so zrasli pod enim in istim soncem — tega sveta. To je bila visoka manifestacija človečanske zavesti. Prav nič manjša — pač pa silnejša od one, ki jo je otrok zavedajoč se kdo ga vprašuje, izrazil krepko in brez najmanjšega pomišljenja:

«Ich bin ein Slovene!»

Treba je bilo hitre rešitve. — In ko sta dami pozneje zapuščali dvorano, sta bili deležni tako navdušenega in iskrenega slovesa in zahvale, kakršne bržkone nista prejeli nikoli poprej in je bržkone ne bosta nikoli več v življenju. Težko.

Zvečerilo se je. Na plesišču se vrste pari. Nad njim je velika luč v obliki rozete. Zarnice neprenehoma izpreminjajo barvo. Noč je. In rdeča luč prevladuje. Obrazi so kdaj pa kdaj kakor ožarjeni.

ker prebiva v okolici njegovega novega doma mnogo Hrvatov in Srbov. Od kar je z doma, je prepotoval že velik del sveta. Naš prijatelj izhaja iz rodbine Tavčarjev v Poljanah, ki nam je naklonila pisatelja dr. Ivana Tavčarja. Vrbanc Tavčar, ki je prišel iz Kopačnice ali od nekod drugod izpod Blegoša okrog leta 1770. v Poljane in tu kupil sedanjo Vrbancovo hišo, je bil njegov in tudi dr. Tavčarjev praded. Stara očeta obeh sta bila po očetu brata, po materah pa polubrata in bratranca, ker sta bili njuni materi sestre. To je torej dvojno sorodstvo po pradedu in babicah. Naš rojak iz Amerike je sin poslednjega gospodarja prvotne hiše Tavčarjev v Po-

ljanah, pred štirimi leti umrlega Jurija Tavčarja, Vrbanača. Mati, stara blizu 80 let, je še živa, na domu pa živi tudi sestra Francka, omožena Varlova. V Ameriki so še trije bratje in ena sestra. Z gospo Tavčarjevo, ki je tudi prišla iz Amerike, pa

Učite se pravilno solnčiti

Nivea-cremo ali oljem

To se pravi, nikdar ne solnčite mokrega telesa in vedno poprej telo nadrgnite. S tem zmanjšate nevarnost bolečine povzročajoče solnčarice, obenem pa dobite lepo zagorelo kožo, — tudi pri oblačnem vremenu. Nivea-crema in Nivea-olje sta nemadomestljivi. Ni na celim svetu druge kreme ali mila za negovanje kože, ki bi vsebovalo Eucerit, na katerem temelji edinstveni učinek.

Nivea krema: Din 5.— do 22.—
Nivea olje: Din 25.— do 35.—

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

ni v sorodstvu. Življenje g. Johna Techerja nudi dober primer vztrajnosti in podjetnosti naših izseljencev.

Zadnja pot velikega dobrotnika dipl. agr. Slavoj Novaka

Krško, 16. julija.

V tiho nedeljsko popoldne so zadoneli posavski zvonovi. Zgrnile so se množice na grčček nad Staro vasjo, da se poslovijo od velikega dobrotnika, da spremijo svojega očeta na njegovi zadnji poti. Ko je proč, videmski g. dekan ob številni asistenci duhovščine ob vznožju pokojnikove domačije blagoslovil truplo, so zapeli krški pevci pod vodstvom ravnatelja g. Vutkoviča »Pomlad vse se veseli«, pesem, ki jo je pokojnik najrajši poslušal. Nato je g. dr. Dobovišek v pesniško zasnovanem in globoko občutenem govoru izrekel slovo pokojniku od njegove domačije. Razvil se je veličasten, nad 1 km dolg sprevod, kakršnega Posavje menda še ni videlo. Za domačo gasilsko godbo je šla dolga vrsta šolskih otrok, ki so ji sledili člani Sokola naraščajo, gasilci in drugi s prekrasnimi vencami in nešteti šopki, a za njimi č. duhovščina.

Krsto so nesli bratje Sokoli v krojih, častno stražo pa so tvorili na vsaki strani po trije bratje z golimi sabljami. Za krsto sta stopala pokojnikova brata, sorodniki, rezervni oficirji, prijatelji in znanci med

Dr. Zdenka Tomiňšek

specijalistka za kožne in spolne bolezni.

Kozmetika

Ordinira sedaj od 9. do 11. dopoldne in od 4. do 6. popoldne.

LJUBLJANA

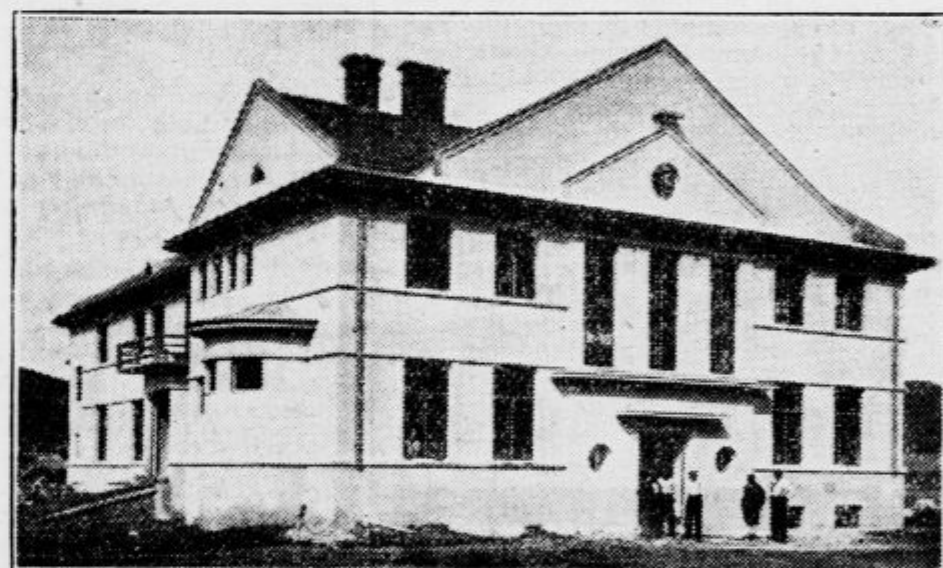
Ciril Metodova ulica 16-I, (za gimnazijo na Poljanah)

jali ljudje, nemi od bolesti za velikim človekom.

Kakor izvemo, je velik dobrotnik v svoji oporoki poleg volil svojim sorodnikom naklonil velike zneske v dobrodelne namene, tako: Družbi sv. Cirila in Metoda 100.000 Din, Sirotinskemu domu v Mariboru 100.000 Din, Kuratoriju za stepe v Sloveniji 100.000 Din, za ubožnico v Mariboru ali Ljubljani 200.000 Din in drugim.

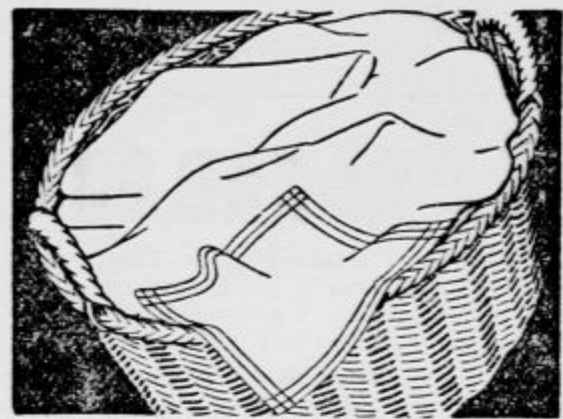
Ribničani so zgradili Sokolski dom

Ko so pred 27 leti sklenili naši starejši bratje na ustanovenem občnem zboru pri bratu Cenu, da se ustanovi sokolsko društvo, se je že ob istem času porodila srečna misel, da postavijo v do glednem času lastno streho, ki bo močno žarišče sokolske misli v naši prijazni dolini. Izvolil se je odsek za zgradbo lastnega doma,

ki je takoj začel pridno delovati. Zbiral je od zrna do zrna vse do takrat, ko se je vzgal svetovni požar, ki je na mah pretrgal vsako uspešno delovanje. Ko pa je v naši mladi državi začelo Sokolstvo cvrsteje dihati svobodni zrak, je nadaljeval gradbeni odsek svoje predvojno delo in počel s podvojenimi silami uresničevati želje po lastnem domu. Z odprto roko so nam prikočile na pomoč razne korporacije. Zlasti naši ožji rojaki, raztreseni tam po daljni Ameriki, še niso pozabili svoje ribniške doline, in so nam poslali kar tri izdatne dolarске vsote, plod pridnih ameriških zbirk. Tudi požrtvovalnost Ribničanov samih je utrjevala v nas zavest, da nam slednjič vendar vzrase ponosna, lepa stavba sokolske misli in moči. Toda ni bilo primerne stavbišča in odložiti smo morali gradnjo.

Čisto in dišeče je-perilo!-ker je vedno oprano z Gazelo!

TERPENTINOVNO - MILO

GAZELA

pere res lepo belo

V slavo šumadinskih junakov

Na sliki vidimo 12. t. m. v Kragujevcu odkriti spomenik šumadinskim vojnim žrtvam, ki sta ga izdelala hrvaška umetnika Avgustinci in Kljakovič, oba iz šole našega velikega mojstra Meštroviča. Spomenik ima ob vznožju stebra skulpture, od katerih ena alegorično označuje osvobodilno boj, druga pa svetovno vojno. Velicasten spomenik je dobro pogodil načelo šumadinskih junakov, da je nacionalna ideja vredna vseh žrtv.

V tej stiski nam je priskočila izdatna pomoč mecenka in podpornica vsega dobrega in naprednega stremeljenja. Naša stara prijateljica, ribniška posojilnica nam je začrtala prostor, kjer naj se dvigne naš bodoči sokolski hram. In lani 1. junija nas je združila na stavbišču majhna svečanost, ko sta zapela prva lopata in prvi kramp veselo pesem dela. Skromno in počasi se je pričelo dvigati zidovje nad temelji, toda naše veselje je bilo tem iskrenješe, tem veličastnejše je bilo naše razpoloženje, saj so se vendar enkrat uresničile naše 27-letne sanje. In 14. dan meseca avgusta je določen, da se svečano odpro vrata našega hrama podvojenemu sokolskemu delu in stremeljenju, da pomagamo cvrsto in vztrajno pri zgraditvi in utrditvi naše mladosti, svobodne domovine. —1.—

ja s svojo kremenitostjo ob vsaki priliki spoštovanje. Kako se to preprosto nemško in slovensko ljudstvo med seboj imenito razume — je poglavje zase — vredno obdelave — zlasti glede odnosov do domovine.

Pa tudi razprtije med Slovenci so od dne do dne manjše. Čas, ta sedanji čas jih vse boli duži, boj proti istemu nasprotniku. Dokaz zato, in ta dokaz ni malenkosten, je, da je prireditelj obiskalo tudi nekaj sto članov katoliških društev sv. Barbare. Brat je bratu stisnil roko — in brez sovraštva, brez zlega namena razilil svoje misli. Vsak stoji v svojem svetu ves moč ali žena. V poštenem boju se bosta našla in zmagala oba proti skupnemu nasprotniku.

Narod v tujini ima svoje posebno življenje, ki ni prav nič podobno onemu v domovini. Vsak boj je ostrejši, človek bliže človeku — in veliko lepše razumevajoče dogajanje v svetu. Tu je posameznik res sam — in ponos in bolečina enega — je ponos in bolečina vseh.

Nemško mnenje o tem slovenskem prazniku in o tej počastitvi srbskega naroda in njegovih borcev je, da je Slovenec dal o sebi Nemcu živ dokaz svoje moči, se dostojno uvrstil kot tuj narod v življenje Nemčije in dal zgodovinsko sliko svojega petdesetletnega mučeniškega dela in življenja v tej po vsem svetu bogastvo sipajoči veliki, ...vni Westfaliji.

Rudolf Kresal.

PREOBILNO MAST

vam odstranijo

Dietetične slatinske tablete za hujšanje

Težina vašega telesa se zmanjša tekom enega leta za 8—14 kg.
100 tablet Din 46.—, 200 tablet Din 74.— v lekarnah. 9269

Proizvaja apoteka BAHOVEC, Ljubljana.

Domače vesti

* Zagrebški nadškof g. dr. Bauer se je s svojim tajnikom g. dr. Stepičcem nastanil za nekaj časa v zdravilišču g. barona Borna pri Sv. Ani nad Trzinom.

* Službeni list dravske banovine objavlja v 56. številki: Uredbo za izvrševanje zakona o zaščiti kmetov; norme o kamnu za tlak; norme za preizkušnje kamna; predpise za stabilnost zidanih visokih dimnikov; izpremembe in dopolnitve pravilnika o pogodbenih državnih poštah ter objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1932.

RIO PIVO
vedno sveže zagrebško. 9271
Priznana najboljši
RIO ZENDVICI
od Din 1.— naprej, za družabne prireditve. Avtomatični buffet, Selenburgova ulica 4. Telefon 28—63.

* Tečaj za gospodinjstvo in higijeno. PRK je tudi letos priredil za učiteljice enomesnični tečaj za gospodinjstvo in higijeno na Mladiki v Ljubljani. Obiskuje ga 15 učiteljic, ki se prav pridno sujejo po kuhinji in tekmujejo, katera bo pripravila kako boljše jed pod spretnim vodstvom ge. Prašnikarjeve. V jutranjih urah imajo predavanja o higijeni otrok v Dečjem domu, dopolnjen praktični pouk, popoldne pa teorijo gospodinjstva. Z največjim veseljem izvajajo učiteljice svoj počitniški čas, da bi se izvežbale v gospodinjstvu in si razširile svoje obzore, da bi mogle tudi v tem pogledu vzgajati mladino na deželi in jo priučiti, kako se lahko priredi okusno in tečno hrano ter ustvari udobnejše življenje. Rdeči križ se trudi, da direktno in indirektno podpira narod vsestransko, zato pa tudi zasluzi, da postane vsakdo član tega socialnega društva in s tem prinese svoj obolus na narodni žrtvenik.

Kopališče na Ljubljani
Telefon št. 2989.

* Bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva obvešča, da je ministrstvo za promet z uredbo o oprostitvi poštne pristojbine ukinilo ugodnosti člena 191. zakona o zaavrovanju delavcev, ki je oproščal delodajalce od plačila poštne pristojbine za vse uradne dopise, naslovljene na bolniško blagajno, kakor tudi na delodajalce. Interesenti se opozarjajo, da morajo biti vsi dopisi, naslovljeni na društveno bolniško blagajno, pravilno in zadostno frankirani.

* Prijave za umetniško razstavo v Hollandiji. Predvčerajšnjim je prispel v Beograd naš generalni konzul v Amsterdamu g. Mertens, glavni organizator velike razstave jugoslovenske umetnosti v Amsterdamu, ki bo otvorjena 10. septembra ter bo trajala do 15. oktobra. Prirejanje razstave in zbiranje umetnin v Jugoslaviji je prevzelo združenje prijateljev umetnosti »Cvijete Zuzovci« ob sodelovanju nekaterih umetnikov. Svoje sodelovanje so prijavili doslej Ivan Meštrovič, Ljotje Dolinar, Tomo Rosandić in drugi. Pričakovati je, da bo svoje sodelovanje prijavilo tudi lepo število slovenskih umetnikov.

* Poroka. V Ormožu bo danes poroka g. Mirke Roša, sodbica iz Maribora in gđ.

DANES JE ŠE ČAS!

Samo še danes
ob 3., 5., 7.4. in 9.4. uri zvečervelefilm nepoznanih šlagerjev
slavnega Roberta Stolza:

Rop Mone Lize

V glavni vlogi
Willy Forst in Trude v. Mollo
»Paramountov zvočni tednik«

Jutri! Največja bomba smeha!

„Deviški Jakob“

Globoko znižane letne cene!

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
dne 16. julija 1932.

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblaciost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo.

Ljubljana 7. 752,9, 19,0, 80, ENE2, 6, —
— Ljubljana 12. 751,4, 21,0, 90, S1, 10, —
— Maribor 7. 757,2, 20,0, 60, S6,1, —
Zagreb 7. 752,1, 21,0, 70, SW2, 1, —
Beograd 7. 753,5, 23,0, 70, WNW2, jasno,
— Sarajevo 7. 754,8, 20,0, 60, E4, jasno,
— Skoplje 7. 755,0, 22,0, 50, W2, 1, —
Split 7. 754,0, 23,0, 80, SE8, 4, —
Kumbar 7. 753, 23,0, 70, ENE2, 4, —
Rab 753,9, 20,0, 80, mirno, 3, —
Temperatura je bila v Ljubljani najvišja 31,0, najnižja 17,0, 31,0, 17,0. Maribor 26,0, 19,0. Zagreb 31,0, 18,0. Beograd 30,0, 20,0. Sarajevo 29,0, 15,0. Skoplje 27,0, 17,0. Split 30,0, 19,0. Kumbar —, 21,0, Rab —, 19,0. Solnce vzhaja ob 4.27, zahaja ob 19.45. Luna vzhaja ob 19.28, zahaja ob 1.48.

Če nimate sami aparatov

za povečevanje filmov formata Leica, 3x4 in 4x4, Vam mi napravimo

Trikopije (povečave 9x12)

FOTOLABORATORIJ staroznane
drogerije Kanc, Židovska 1

* Družinska revija »Prijatelj« se vedno lepše razvija. Številka 7-8 za junij avgust je jako obširna. Pričenja z lepo črtico Rudolfa Kresala »Ljubezenc«. Zopet enkrat citamo prispevek Ivana Albrehta »Martin Prisadek«, potem sledi Strniševa črtica »Maščevanje«, Anton Adamič pa prispeva »Zenske«. Zanimiva je »Salomonska sodba« Mauricea Decobre, Viktor Rakosj piše o »Obedu z neznanima«. Ta številka je deloma posvečena avtomobilskemu sportu. Jako zanimiva in senzacionalna je strokovna razprava inž. Gustava Tönnies o avtomobilu bodočnosti. Seveda dvotipov na račun avtomobilizma tudi ne manjka. Pierre Valdaigne »Če ima prijatelj avto...« je ver na slika organizacije avtomobilskih izletov, kakršni so. Nad vse izvirna so pravila, po katerih se je treba ravnati po prometnejših mestih, če kdo noče, da se mu primeri nesreča. Članek je moral napisati premeten Ljubljancin, ki pa se iz previdnosti ni podpisal. Sledje zanimivosti z vsega sveta, med njimi razprava o nastanku in razvoju tanka, ki je v vojni naj-

Dvorni fotograf Ronay

iz Beograda

izvršuje umetniške portrete od 10. julija
do 30. avgusta na Bledu. 8783

strašnejše orožje. Pritajen sodoben vzdihi vseh narodov po miru. To pot je nadaljevanje »Gledališkega pregleda« jako obširno. O drami piše znani poet Ivo Peruzzi, o operi pa aglini Slavko Osterc, ki prinaša tudi lepo poročilo o prvem slovenskem glasbenem festivalu v Ljubljani. Uvod k temu poročilu je napisal zopet Ivo Peruzzi, ki pripoveduje na strani 216 še o silajno uspehi predstavi delavskega odra »Svoboda«. Razne anekdote pa so kot ustvarjene za zabavo štivo »mimogrede na počitnice. Za trenutek jih prekine fotomaterska rubrika, nato pa se nadaljujejo, spretno vičje se med številnimi oglašajočih domačin in tujih tvejk. Zlasti krepke pa so zopet tiste, ki merijo na avtomobiliste: Kaj je avto? (Definicija). Deset pravil za pešce, Deset zapovedi za avtomobiliste, Papir na cesti itd., dokler vsebine ne zaključijo Bratko Kreft z napetim in pretresljivim nadaljevanjem »Kalvarije za vasco«. — Mnogo obetajočiji reviji »Prijatelj« se odpirajo na stečaj vrata v vse slovenske domove. Ni čudno! Toliko pester in zanimive vsebine vsak mesec in zraven se revija za trgovsko znanost »Uspeh« za borih 60 Din na leto. List se naroča v upravi: Ljubljana, Dalmatinova ulica 10-L.

* Nov film »Fantom Durmitorja«. V Zagreb je prispela skupina filmskih ljudi — režiserjev, operaterjev in filmskih igral-

IZPOSODJEVANJE COLNOV.

Vožnje po Ljubljani z motornim
colnom. — Ljubljanski »Lidoc«.

cev iz Monakovega, ki bodo v kratkem nadaljevali potovanje v Dalmacijo. Potovanje je v zvezi s snemanjem filma, ki se bo imenoval »Fantom Durmitorja«. Film se bo odigral na Durmitorju, deloma v Mostarju, deloma pa v Dubrovniku in Sarajevu. Družba je že zaprosila za dovoljenje ministrstvo za notranje zadeve ter ministrstvo vojske in mornarice, ker bodo v filmu igrali vlogo tudi hidroavijoni vojne mornarice.

Višinsko zdravilišče - kopališče Klein Kirchheim na Koroškem

v višini 1100 m, z radioaktivnim vrelcem, ki je po radioaktivnosti in zdravilnih učinkih enak znanim gasteinskim vrelcem. Posebno ugodne cene pred in po glavni sezoni. Prospekte in pojasnila daje zdravilišče Ronacher. 269-a

* Razpis službe. Banska uprava dravske banovine razpisuje pri državni bolnici za duševne bolezni v Novem Celju službo zdravnika, uradnega pripravnika in službo ekonomskega pripravnika. Za prvo mesto se zahteva dovršen staž, za drugo pa popolna srednja šola s končnim izpitom. Prčunje s prilogi je predložiti kr. banški upravi v Ljubljani do 28. t. m.

Danes v Škofjo Loko!

Proslava desetletnice
otvortve Sokolskega domas telovadnim nastopom ob 15.30.
Povorka — Godba 40. pp. — Narodna
veselica. 9299

Pričetek slovesnosti ob 12.30

* Službo državnega cestarja na progi km 89 do 95 št. 50, razpisuje sresko načelstvo v Celju z mesečnimi prejemki 600 Din in službenim stanovanjem v državni cestarski hiši v Križevcu pri Strančicah. Prosilci ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Prošnje sprejema do 31. t. m. sresko načelstvo v Celju.

* Prevažanje z motornimi vozili. Interesenti za dovoljenje rednega prevažanja oseb z motornimi vozili na progi postaja Brezno — Ribnica — Ribnica na Pohorju se opozarjajo, da vložijo zadevno prošnjo do 30. julija. Upoštevali se bodo le prošnje, ki nudijo zadostno jamstvo za redno obratovanje.

* Naši v Ameriki. Za profesorico srednjih šol je na državnem kolegiju v Kentu, v državi Ohio, diplomirala rojakinja ga. Vida Kumše iz Loraina, hčerka glavnega nadzornika J. S. K. Jednote. Vida Kumše je prva Slovenka v državi Ohio, ki je diplomirala.

steklenice in aparati
za vkuvavanje sadja. Zaloga:
Jutji Klein, Ljubljana.
Wolfova ulica 4 259

plomirala za profesorico. — Jugoslovenska šola moderne umetnosti v Clevelandu, katero je vodil znani slovenski slikar g. H. Ferušek, je nedavno zaključila svoj prvi letnik. Ob tej priliki se je v šoli priredila razstava slik, ki so jih izgotovili učenci. — Rojak Albert Žagar v Fazeilu je našel svojo mater mrtvo na domu. Pokojna Marija Žagar si je v duševni zmedenosti sama končala življenje. Rajnka je bila stara 46 let in doma iz Iga pri Ljubljani. V Ameriki je bivala 25 let. Bila je priljubljena med ljudmi, kar je pokazal tudi njen pogreb. — V Milwaukeeju je nagel smrti umrl rojak Janez Deliček, lastnik znane dvorane »National Club House«. Zadel ga je kap. V Ameriko je prišel leta 1913. Deleval je zlasti na slovenskem društvenem polju. — Istotam je v starosti 41 let preminil rojak Fran Medle, doma iz St. Petra pri Novem mestu. V Ameriki zapušča ženo, sina in brata, v starem kraju pa očeta in dve sestri. — Na svojem domu v Calumetu je umrl dolgoletni naseljenec Jakob Rom, ki je prišel že kot mlad fant v Ameriko. Rojen je bil v Dobličah pri Črnomlju. Zapušča vdovo in pet otrok. — V Chicagu je preminila za pljučnico Ana Kovačič, ki zapušča moža, sina in tri hčerke. Doma je bila iz Kostanjevice na Dolenjskem in stara 61 let. — V Forest City je umrla Marija Bezek, stara 41 let. Rajnka, ki je bila farmarica, zapušča moža in desetero otrok. — V slovenski metropoli, v Clevelandu, pa je preminil po petletni težki bolezni Matevž Šilc, doma iz Zlebiča na Dolenjskem. V Ameriki je živel 42 let.

* Ptujčan utonil v Savi. V kabini mestnega kopališča na Savi pri Zagrebu so našli predvčerajšnjim možko obloko, ki je — kakor se je ugotovilo — last Vinka Cizerla, trgovskega pomočnika, doma iz Ptujja. V kopališče je prišel predvčerajšnjim popoldne. Kako je utonil, ni nikdo opazil. Sava še ni naplavila njegovega trupla.

* Darujte podporo društvu slepih, Ljubljana, Pod Trnčco 2-III.

* Obledela obleka barva v različnih barvah in plisir J. S. REICH.

* Kupujte blago na obroke le s pomočjo Kreditne zadruge detaljnih trgovcev v Ljubljani. Trgovski dom.

* Svoji blagopokojni boste postavili nagrobni spomenik, ogledite si zato trajno razstavo nagrobnikov najnovejših oblik, dalje skice in album izvršenih spomenikov pri znani najcenejši in najsolidnejši dobavitelji spomenikov kamnoseško-kiparski tvrdki Fran Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana, telefon 27-87.

* Greniča Hunyadi Janos je najzanesljivejši in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Iz Ljubljane

* Seja ravnateljstva OUZD. Novoimeno ravnateljstvo OUZD se sešane k svoji prvi seji 18. t. m. ob 11. dopoldne. Na dnevnem redu bo med drugim tudi volitev novega predsednika OUZD. Ker je bil zadnji predsednik dr. Miha Krek iz vrst delojemalcev, bo novi predsednik po štatutih najbrž iz vrst delodajalcev. Ravnateljstvo bo na seji obravnavalo zlasti vprašanja, kako uravnovesiti prejemke in izdatke urada, in pa vprašanje organizacijskega sistema zavarovanja.

* Shod stavbinskih delavcev. Danes ob 9. bo shod stavbinskih delavcev v Delavski zbornici. Shod sklicuje Narodna strokovna zveza zaradi izredno težavnih raz-

Kopalcem je na razpolago
PROSTOR ZA BALINANJE,
za odbojko in ping-pong.

mer, ki vladajo med stavbinskimi delavci. Ti naj pridejo v velikem številu na shod in dvignejo svoj glas za zboljšanje obupnega položaja. Kdor ostane doma, škoduje sebi in vsemu stanu, zato vsi na shod!

* Počitniška kolonija Protituberkulozne lige. Avgusta odide na račun Protituberkulozne lige 85 otrok na počitnice na Rakitno. Otroke je izbral protituberkulozni dispanzer, in sicer so bili izbrani po jetiki najbolj ogroženi redni otroci. Prebivali bodo v prostorih Higijenske šolske politike, pod katere nadzorstvom se bo njih levanje vršilo.

* Komanda mesta vabi vse rezervne oficirje, da se udeležijo vsak četrteke in soboto ob 19. do 23. ure vrtno zabavo z vojaško godbo na vrtu oficirskega doma.

* Nalivi in blagodejni dežek. Vremenski preroki so napovedovali za včerajšnjo soboto nevihte z nalivi in so se njihove napovedi to pot popolnoma obnesle. Nad Ljubljano je dopoldne še sijalo par ur sonce, naenkrat pa so se pričeli zbirati za Krimom in nad Polhovim Gradcem temni oblaki, ki so se pričeli počasi pomikati proti Ljubljani. Isti čas se je temnilo tudi na Gorenjskem. Popoldne je nastala v mestu huda tema. V zvonikih ljubljanskih cerkva je baš zazvonilo popoldne, ko so privrskale izpod težkih oblakov prve debele kaplje, spočetka redke, pozneje čedalje bolj goste. Nastala je silna ploha, ki je ustavila skoro ves promet. Ulice so se mahoma spraznile, vsakdo je iskal rešne strehe. Naliv je trajal precej časa in se je pozneje izmirlil v pohljevni dež. Popoldne je sledilo še nekaj nalivov, vmes pa je padel redkejši dežek. Bila je prava blagodat, kajti zemlja je bila suha in žejna osušujoče mokrote.

* Colni na tivolskem ribniku. Mestna občina je nabavila za mestni ribnik tri nove čolne, ki so občinstvu stalno na razpolago. Vhod v čolnarno je pri stanovanjskem paviljonu.

Trajno kodranje

z najnovejšim aparatom na samohlaženje. »Damski saloni« v prehodu
palače »Viktoria«, 9293

Aleksandrova cesta 4.

* Družba sv. Cirila in Metoda je prejela po kresovanju še naslednje zbirke: m. podr. v Slovenjgradcu 300 Din, podružnica v Vel. Lašah 160 Din in od m. podružnice v Kamniku 100 Din. Vsem nabiralcem in darovalcem iskrena hvala!

* Mladinski odsek »Soča« javlja, da se bo vršil jutri v ponedeljek ob 20. redni članski sestanek v društvenih prostorih Gledališke ul. 8/I. Predaval bo g. Andrej Ražem, bivši član glavnega upravnega odbora v Labinu o labinski republiki. Pri-
dite vsi in točno.

Ob neznosni
pripeki

nas okrepi že nekaj požirkov hladne pijače, s katero nadoknadimo po vročini povzročeno izgubo vode. Toda hladne pijače nas osvežijo le za kratek čas, obenem pa povzročajo še večjo žejno. Le hladna Ovomaltine je ona okusna in osvežujoča pijača, ki zamore ne samo gasiti žejno, marveč nam obnovlja oslabilne telesne sile.

Hladno Ovomaltine lahko hitro pripravite v za to izdelani Ovomix čaši. Ta čaša ima tudi to prednost, da je v njej pripravljena Ovomaltine mnogo okusnejša.

Ovomix čašo dobite povsod, kjer se prodaja Ovomaltine, za ceno 15 Din.

osvežuje
hladno
Ovomaltine
jača

Ob vročih poletnih dnevih lahko jemljete Ovomaltine razen kot zajtrk in južino tudi preko dneva kot osvežujočo, na ledu ali pa v vodi, ohlajeno pijačo. 7763

* Reducirani vojni invalidi, vdove in sirote naj se javijo v psarni kraljevega odbora UVI v šentpetrski vojašnici (soba št. 3) najkasneje do 20. t. m. ob 9. do 13. ure. Priglasilo naj se tudi oni, ki sicer niso bili reducirani, a danes niso še dobili rešen invalidskega sodišča v Ljubljani ali Beogradu.

* Družba v mestnem skladišču. Včeraj zjutraj ob 9. se je na dvoristu mestnega magistrata vršila javna dražba predmetov, ki jih je mestna občina zarubila za neizterljive davščine. Pred skladiščem se je zbralo krdelce interesentov, ki so se pozajali za troje modernih artiklov: fotoaparati znamke »Zekia«, gramofon »Homocord« in za možko kolo — vse troje še zelo dobro ohranjeno. Izključna cena je bila za kolo 400 Din, za foto 1200 Din, za gramofon 500 Din. Kolo je za svojo ceno našlo kupca, fotoaparati pa za 500 Din, za gramofon pa je bilo na ponudbo samo 150 Din, čeprav so cenilec demonstriral njegovo kvaliteto s tem, da so dražilec zaigrali vabljiv komad. Gramofon bo moral do prihodnje dražbe počakati boljše usode. — Tudi ta dražba je pokazala, kakšne so danes razmere na trgu: ljudje si tudi za majhne

RADIO KONCERTI.

KLAVIR NA RAZPOLAGO.

Dobra vina ter topla in mrzla jedila ob vsakem času. Postrežba točna, nizke cene.

krajcarje kupilo samo najnujnejše stvari — kolo je dandanes pač vsakomur potrebno, fotoaparati pa je postalo najbolj demokratično sredstvo kulturne zabave in srčne samozvoje — dočim za luksuz, kakršen je gramofon, nimajo par.

* Okraden vojak. Redova Josipa Menahna, ki je prišel v Ljubljano iz Rakitne, je srečal predsinčnjim na Kralja Petra trgu 30-letni mlački, ki je vojaka povabil v neki vinotoki na Gallusovem nabrežju. Tu se je obema pridružil neka 20-letna ženska, ki je pričela vojaka zabavati, naposled pa ga je izvabila na prosto. Predno sta odšla, seveda ženska ni pozabila pomenzikati vojakovemu zavajalcu, kakor sta bila domjenaja. Kakor hitro sta vojaki in ženska izginila, je neznanec pograbil vojakov kovčeg in izginil iz gostilne. Okradeni vojak, ki trpi nad 600 Din škodo, je zadevo prijavil policiji, ki sedaj lovi prebrisano dvojico.

Zdaj pa zna že vsa Ljubljana, kje ljubljanska družba je izbrana, to Petričkova je slaščičarna, ki obenem je kavarna. 138-L

* Policijska racija v gramozni jami. Glede na številne pritožbe ekoloških stanovalcev gramozne jame ob Vodovodni cesti se je odločila policija za večjo racijo. Ljudje so se namreč pritoževali, da žive v stalnem strahu pred izgredi nekkih delavcev, povečini ljudi z juga. Policija je racijo izvedla včeraj zgodaj zjutraj ter aretirala 5 bosanskih delavcev, ki so bili označeni kot izredno nevarni tvoj. Ti so se bavili po večini s kvartanjem in se sploh niso lotili poštenega dela. Žrtve so iskali celo med svojimi poštenimi rojaki, katere so obrali za tedenski zaslužek. Policija je že nekoč prej aretirala 10 takih sleparjev z juga, ki jih je po večini izgnala iz Ljubljane. Včerajšnje aretirance je policija zasilasla, enako tudi priče, in bodo v ponedeljek izročeni sodišču. Nekaj aretiranih delavcev

Samo še danes

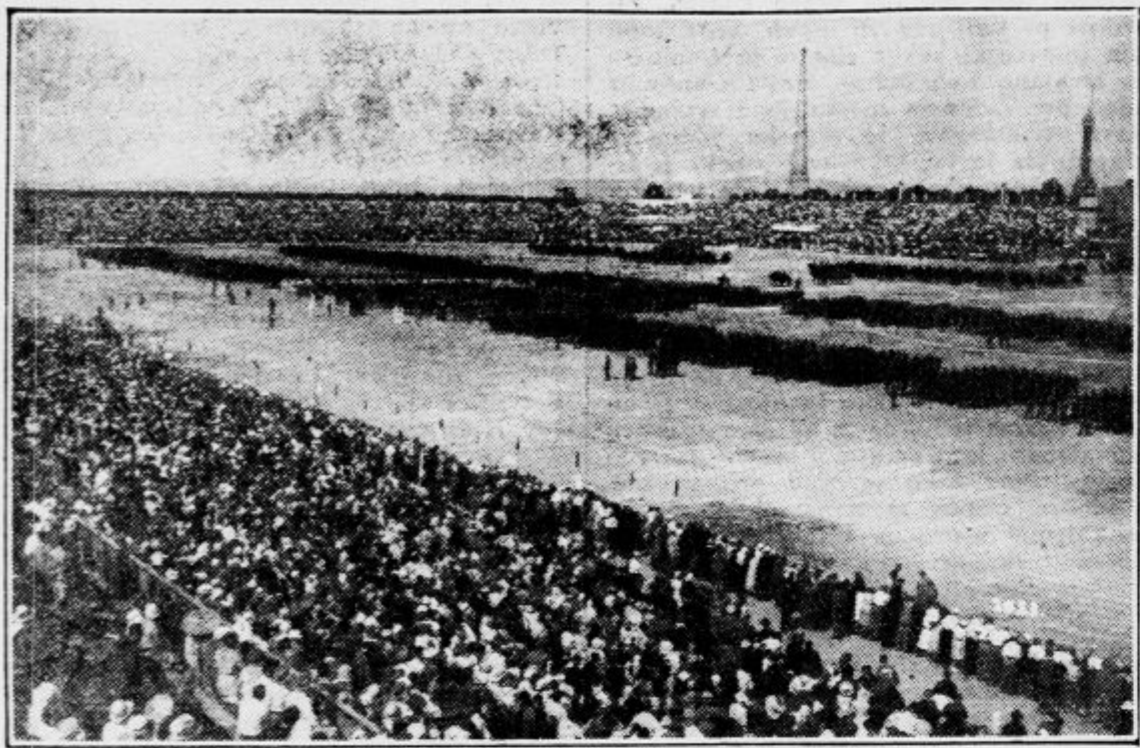
ob 3., 5., 7.4. in 9.4. uri zvečer

Tarzan

II. del (konec)

Zvočni kino Ideal

Prizori na vsesokolskem zletu

Report čl. generala Klecande prezidentu Masaryku dne 6. julija ob 15. pred pričetkom programa.

je tudi takih, ki so se kaj radi potepali ob bregovih Save in prežali na tatinske prilike med kopalci.

u. — **Navihani podnajemnik.** Pri trgovskemu slugi Mihaelu v Kavškovi ulici 5, ki je oddajal v podnajem sobo, se je zgledil pred nekaj dnevi mlajši moški, ki se je predstavil kot železniški kovač, zaposlen v kurilnici na glavnem kolodvoru. Z Mihaelom sta se takoj pomenila glede sobe in je neznanec, ki pa ni povedal svojega imena, že dvakrat spal v sobi. Naenkrat pa je izginil in ga sploh ni bilo več na spregled, z njim vred pa je izginila tudi 500 Din vredna gospodarjeva ura znamke »Alpina« z monogramom »VM«. Oškodovanec se je zgledil na policiji in izpovedal tudi, da je bil njegov podnajemnik najbrže drzen tat, ki si ni prilastil samo njegove ure, marveč je kradel tudi obleko. Prvi dan se je namreč pojavil v precej slabi obleki, dočim je imel naslednji dan že novo, ki mu pa ni najbolj pristojala. Raztrgano obleko je pustil pred odhodom v Mihaelovem stanovanju.

POZOR!

„Pri Zvonu“
dobite še vedno

20 % popusta

Se priporoča manu-
faktura

I. Strojanshek

LJUBLJANA

Pred škofijo štev. 21
poleg magistrata

u. — **Najdeno in izgubljen.** V zadnjih tednih so bili v Ljubljani najdeni naslednji predmeti: zlata verižica z obeskom Matere Božje, srebrna damska ura na srebrni zapestnici, zlat moški prstan z rdečim kamnom, zlata zapestnica, dalje kompletno avtomobilsko kolo, nekaj denarnic z manjšimi vsotami gotovine, celo ogródje kolesa znamke Puch, železno vozno dvigalo, moško kolo znamke »Adler«, par sandal in edina živa stvar: kanarček. V železniških vozovih so pozabili ljudje več dežnikov, palic, celo zalogo klubov, nekaj parov čevljev, več raznega perila in obleke ter razne druge predmete, ki so spravljene v skladišču na glavnem kolodvoru. Izgubljenih pa je bilo v Ljubljani več listnic z večjimi vsotami denarja, dalje šest srebrnih ur, in pa precej glavnih kov, ki so se našli ob klopih v raznih parkih.

u. — **Velik vlom v delavnico.** Krojaški mojster Miroslav Zupančič v Povšetovi ulici 4 na Kodeljevem je večeraj zjutraj v delavnici opazil, da je bil ponoči izvršen vlom. Neznani tat je odnesel več kompletnih oblek in nekaj manufakturnega blaga, več plaščev in nekaj ženske obleke v skupni vrednosti 3.600 Din. V delavnico je vdrl skozi pritlično okno, pri katerem je prejel izrezal šipo. Mojster je našel v delavnici sivo čepico in električno ročno svetilko, ki jo je tat pozabil tam. Takoj uvedena preiskava je dognala, da je lastnik čepice neki v bližini stanujoči mladenič. ki je bil že dopoldne zasilan, vendar mu vloma še niso dokazali.

Zobozdravnik specialist 9292

DR. IVAN OBLAK

ne ordinira do 22. avgusta.

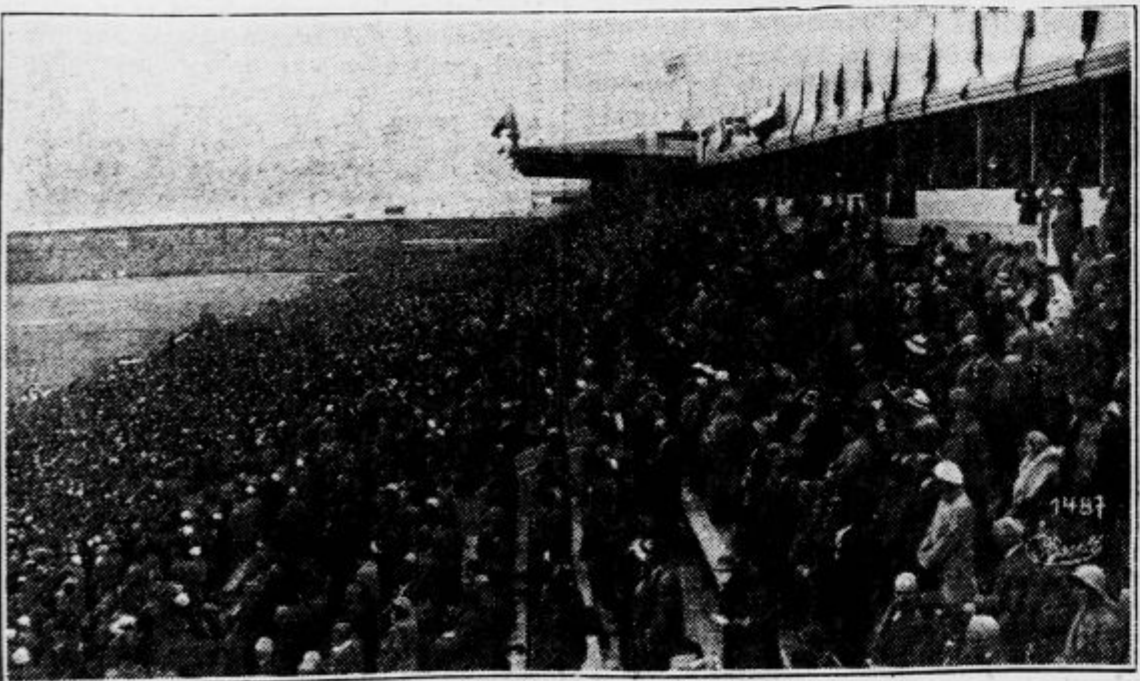
DR. MED.

9270

VALENTIN MERŠOL

se je preselil

in ordinira v št. Vidu nad Ljubljano v
vili dr. Justina od 14.—16. ure. Tel. 23-77

Pogled na glavno tribuno na dan velikih nastopov 6. t. m.

a. — **Promenadni koncert** bo danes ob lepem vremenu v mestnem parku. Svirala bo vojaška godba.

a. — **Poceni meso.** V torek 19. t. m. bodo od 7. naprej prodajali na stojnici za oporčno meso pri mestni klavnic 400 kg svinjine po 8 Din in sicer po 2 kg na osebo.

a. — **Dr. Vilko Marin** zopet redno ordinira dnevno od 10. do 12. in od 2. do 4.

a. — **Sanatorij v Mariboru.** Gosposka ulica 49, telefon 23-58, lastnik in vodja kirurg dr. Černič. Najmodernejše urejen za operacije, zdravilni aparati, višinsko sonce, diatermija, tonizator, žarnica »Halax«, Entero-cleaner zdravljenje z radijem (pijčica in kopeli). Cene zmjerne.

a. — **Dekliški zavod »Vesna«** sprejema interne in eksterne gojenke v enoletno gosposkiško ali v dveletno obrtno šolo. V internat sprejema tudi gojenke zunanjih šol. Moderno urejeno poslopje (centralna kurjava, elektrika, plin, kopeli, telovadnica, tenis, vrt), jezikovni pouk, glasba. Zahtevajte prospekt!

Iz Celja

e. — **Bivši sreski gremij trgovcev**, ki je bil na rednem letnem obnem zboru pretekli torek preosnovan v smislu novega obrtnega zakona v »Združenje trgovcev za srez Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah«, opozarja člane, da so vsi sklepi, s katerimi nastanejo pravice in obveznosti za vse člane združenja in ki so bili sprejeti na omenjeni glavni skupščini, razglašeni v pisarni združenja v Kocenovi ulici 2/I. do 30. t. m. Zoper sklepe skupščine se smejo pritožiti v 15 dneh na zbornico samo oni člani, ki so bili na zborovanju prisotni.

e. — **Poziv kmetovalcem.** V svrhu ugotovitve zadovoljenosti kmetovalcev se kmetovalci pozivajo, da se javijo v teku prihodnjega tedna (od 18. do 23. t. m.) med dopoldanskimi urami v pisarni občinskega urada na Bregu.

e. — **Protituberkulozna liga** pošlje na svoje stroške 8 otrok tuberkuloznih in revnih staršev v počitniško kolonijo, nekaj na morje, nekaj na Pohorje. Liga je v ta namen dobila od centrale v Ljubljani 2500 Din podpore, ostanek pa bo plačala krajevna liga, odnosno bo nabirala prispevke. Mestna hranilnica je že naklonila podporo 1000 Din. Upamo, da bo našla več posameznikov. Nadalje je upravni odbor lige dovolil dvem jetičnim rodbinam trimesečno podporo v živilih. Na seji je bila tudi prečitana resolucija organizacije pekarskih pomočnikov v Celju za odpravo nočnega dela po pekarnah. Protituberkulozna liga se tej resoluciji pridružuje in jo podpira iz razloga, ker je nočno delo za pekarske pomočnike kakor tudi za vajence res zdravju škodljivo in pospešuje tuberkulozna obolenja.

e. — **Poročil se je** znani gostilničar gospod Anton Kopriva z Ložnice pri Celju z gđ. Julijano Ostruhovo, kuharico v hotelu »Union«. Bilo srečno!

e. — **V veliki trgovini**, kjer se prodaja na debelo, kjer se po pošti razpošilja po celi Jugoslaviji in kjer se tudi na drobno veliko prodaja, se vedno nabere velika množina ostankov, ki se potem po zelo nizki ceni prodajajo vsak prvi teden v mesecu v trgovskem domu Stermečki, Celje.

Peljimo se v Celje!

V restavraciji na Ložnici dobimo vsak dan popoldne, izveniški ponedeljek in četrtek, ko je cena malo višja, porcija piščanca za 6 Din. 9301

Za obilen obisk se priporoča KOPRIVA.

9301

e. — **Iz bolnice.** Včeraj je umrla 10letna posestnikova hčerka Terezija Jančeva iz Drevnika pri Kostivnici. V četrtek je sredi zeka 4letna deklica 2letnega dečevčevca sinčka Avgusta Pekoška iz Zadrž v domačem stanovanju skozi okno in si je deček pri padcu zlomil levo nogo v stegno. V petek je padla med delom v vinogradu 45letna žena malega posestnika Marija Šarlahova iz Virštanja čez skale v prepad in si zlomila desno nogo pod kolonom.

e. — **Skrbite bolj za higijeno!** Prejeli smo: Na dvorišču mestne hiše pri Kroni, in sicer v starem delu je nastalo že pred časom pravo javno smetišče, na katerem se odlagajo od povsod vse mogoče smeti in nesnaga, ki se pod vpliv vročega poletnega solnca razkroja in povzroča smrad. Na smeteh vse dan brskajo otroci, ki se tako lahko okužijo in raznese kako infektivno bolezen na vse kraje. Naj bi mestna občina poskrbela za odpravo omenjenega nedostanka.

e. — **Dvopokrovna srebrna moška ura** z zlato verižico, vredna 600 Din, je bila izgubljena v petek med 13. in 14. na Kralja Petra cesti. Najditelj raj jo odda pri predstojništvu mestne policije.

Iz Zagorja

z. — **Regulacija Kotredelce.** V ponedeljek začne občina s prvimi deli regulacije. V začetku bo zaposlenih 25 do 30 delavcev, pozneje bodo pri delu prišli v pčstev brezposelni, ker se je občina odločila za regulacijo kljub težavnim časom prav zaradi tega, da nudi najpotrebnejšim zaslužka. Ves svet v akcijskem odseku regulacije je občina dobila od posestnikov Vidmarja in Hrastlja. Predvideno je tudi po vseh higijenskih načelih grajeno kopalnico, ki bo po odgovarjalo tudi sportnim namenom, skakalni stolp, bazen itd. Gradnja se bo seveda vršila postopno, kakor bodo na razpolago denarna sredstva. Prostor bo tudi za nogometno igrišče, kar vse bo v krasni legi in čistem zraku na razpolago posebnim rudarskemu sloju, ki živi v slabih razmerah. Vse priznanje občinskemu svetu!

z. — **Prikrjovalni tečaj za krojače**, ki ga je po iniciativi domačih krogov in s podporo banovine vodil strokovni učitelj iz Ljubljane g. Alojzij Knafelj, je bil zaključen v petek. Vršil se je v topliški šoli in je trajal štiri tedne. Obiskovalo ga je redno vsak delavnik po štiri ure trinajst moštrov in pomočnikov. Uspeh vseskozi odličen. Po božiču se bo sličen tečaj vršil za ženske.

z. — **Popravljam.** Konec junija smo objavili, da je bil g. Fran Gošče iz Zagorja aretiran zaradi suma tatvine. Izkazala pa se je njegova nedolžnost in je bilo postopanje proti g. Francu Goščetu pri celjskem okrožnem sodišču ustavljeno. Ker ne maramo nikomur delati krivice in nikomur krasti pošteni, najmanj pa revnemu brezposelnemu delavcu, preključujemo navedbe, ki jih je vseboval omenjeni članek.

Generaliteta na vsesokolskem zletu: jugoslovanski, rumunski in češkoslovaški vojaški predstavniki, zbrani pred praško mestno hišo. Drugi jugoslovanski oficir z leve je načelnik štaba general Milovanović.

Iz Hrastnika

h. — **V pomoč rudarjem.** Na zadnji plačlini dan v petek so vsi rudarji, ki se delajo, prejeli tako male zneske, da ne vedo, kam bi z njimi. Prihodnji plačlini dan, ki bo 30. t. m., pa bo še slabši, ker bodo dobili plačilo za komaj štiri delovne dneve, poleg tega pa bodo znašali odtegljaji za vsakega povprečno 100 Dn. Krajevni činitelji skušajo olajšati veliko bedo in se je prošlo sredo spet mudila v Ljubljani pri banki upravi deputacija občinskega odbora in zastopnikov strokovnih organizacij. Na čelu te deputacije sta bila župan g. Vodušek in kot zastopnik Hrastnika občinski svetnik g. Malovrh. Ker banka uprava z drugimi ustanovami vrh nima za pomoč potrebne fonda, se je sklenilo, naj bi se pomagalo aktivnim rudarjem zaenkrat iz fonda TPD, ki je bil namenjen za brezposelne in njihove rodbine. Kar se bo porabilo za podporo rudarjem, se bo pozneje vrnilo v fond za brezposelne. Od dveh vagonov pšenične moke za trboveljske rudarje odpade en vagon na Hrastnik in se bo moka delila od 25. t. m. brezplačno v konzumnih za aktivne rudarje.

h. — **Kuhinja za ubožne otroke** se bo ustanovila, kakor smo že poročali, z novim šolskim letom. Odbor je iskal potrebne prostore in ker jih ni mogel nikjer najti, se je obrnil na TPD, ki je dala brezplačno na razpolago potrebne prostore v samskem domu v rudniški koloniji. Člani odbora za prehrano otrok so si že ogledali te prostore, ki so jako ugodni, škoda pa je, da so precej daleč od šole. Prostori se bodo sedaj med počitnicami popravili in uredili. Ko bo v jeseni kuhinja začela obratovati, se bo otrokom vozila hrana tudi v šolo. Ker financira sedaj to kuhinjo samo rudnik, bodo deležni hrane samo ubožni rudarski otroci. Za ubožno deco iz steklarne in kemične tovarne pa se čaka na prispevke od steklarne in kemične tovarne.

h. — **Izletniški vlak na Sušak** se bo ustavljal v zasavju samo v Litiji in Trbovljah, na hrastniški postaji, pod katero spada okrog 8000 prebivalcev iz Hrastnika in Dola, pa ne. Ta velika postaja bi bila na vsak način vredna večjega upoštevanja.

Iz Trbovelj

t. — **Pomoč bednim delavskim družinam.** Na pobudo delavskih organizacij vseh frakcij je odšla v sredo k banki upravi deputacija zastopnikov delavstva in obrtništva, ki jo je vodil g. župan Vodušek. Ker je bil g. ban odsoten, je sprejel deputacijo g. podban Pirkanjaer, ki je obljubil, da bo nakazal iz banovinskih sredstev 15.000 Din za pomoč tem družinam. Deputacija se je oglašila tudi pri generalnem ravnatelju TPD, ki je izrazil upanje, da se bo v avgustu delalo vsaj po 4 dni na teden. Sporazumno s centralo TPD bo občina naročila 3 vagona pšenične moke, ki se bo razdelila brezplačno med družine aktivnih rudarjev. Za ključ bo služilo številno družinskih članov.

t. — **Naša deca v kolonijah.** Kakor prejšnja leta, tako so tudi letos naša humanitarna društva poskrbela, da odpošljejo revno rudarsko deco v počitniške kolonije, da se okrepi in navžije svežega zraka. RK je odposlal pod vodstvom 30 otrok v Št.

Ljubljanski kolonisti v Kamni gorici

Dan je zabledel na obzorju: solnce je stalo še mlajše ko včeraj. Tiha zarja je zaplaval na hišami, oblaja je polja, umila planine, da so začarali vrhovi še jasnejše, kakor diademi, posuti s samimi biseri. V koloniji je zašumelo, no, v koloniji Bolniške blagajne ljubljanskih mestnih nameščencev. Mlada, zarje in solnca žejna telesa so se zganila, solnce jih je zmotilo

tako, kaj šele nogomet. Potem južina! Že dopoldne smo žugali, popoldan spet: med marmelado, sir, kruh, kdo bi vse našteval! Nato nadaljujemo z »delom«, bijemo žogo, čeprav pravi gospodična Jelka, da je to najmanj koristen opravke na svetu! Tudi lovimo se, v vodi ustavljam valove, kar prsi nastavimo, takole, in valovi butajo ob nas, toda mi smo močni! Mrak prihaja, eh,

Fantje in dekleta z živo vneto pri odbojki.

v sladkem spanju. Ej, ta kolonija v Kamni gorici: 35 otrok je prišlo sem, v ta prelep kraj.

Ob pol sedmih: trobenta je zapela, zvižgala je s postelj zdrava, zagorela mladina in že po poziva dežurni k umivanju. Nato mora biti vsaka postelja urejena tako, da ne dela sramote koloniji. Zajtrk, potem pa na izprehod. Obledeli smo že vsi okoli, vsak kotiček nam je že znan, i, kako tudi ne, ko je vendar vse tako lepo, predežno lepo. Spotoma smo zašli tudi med borovnice: premnogo jih je, a za naše koloniste vendar še premalo...

Opoldne smo doma, lačni grozovito lačni. Smo pač mladi, in rastemo, hej, kako! Po obilnem kosilu počivamo, kar v travo ležemo, nekateri spijo, drugi berejo, igrajo šah, še »marjanca« mora v službo. Ko odbije ura dva pa na delo; odbojka ni kar

ta presneta noč! Pa povečerjali smo že, le noge še niso umite, kar pa dežurni vodi v natančni evidenci. Trobenta zapoje; luči so ugasnile, vse spi, čuješ le enakomerno dihanje, tu vzdih, tam nasmeh na ustnih majhnega Binčeta, najmlajšega junaka kolonije. Irenica kliče v sanjah mamico, da bi jo obiskala. Vse spi, le mesec se poigrava z zlatimi kodrčki pridne Jelke in ji šepče prelepe pravljice o soncu, o novem dnevu, ki bo jutri gotovo vstal, še lepši, vse mlajši, in nas bo privel k sebi, kakor privija Micika k sebi svojo punčko.

Taki smo mi kolonisti, vsi pridni in niti enemu ne pride na misel, da ne bi ubogal vodje g. Golarja, gđ. nadzorice Jelke Igljčeve in g. Eστα. — Pridite k nam, da bomo skupaj svatovali, ko se bo ženilo sonce pri zlati zarji.

G...r.

Iz Kranja

— **Kranjska gasilska župa** priredi ob priliki 30letnice gasilskega in reševalnega društva v Stražišču dne 7. avgusta 1. župni zlet, združen s javnim nastopom vaje s sekirami, za katere je veliko zanimanja. Priprave so v polnem teku, vaje se pridno vadijo vsako sredo in nedeljo. Opozorjamo vsa narodna in kulturna društva, da isti dan ne prirejajo nikakih prireditvev, ter vabimo vse na 1. župni zlet v Stražišče.

— **Krožek prijateljev Francije** je na letošnjem običnem zboru izvolil v odbor vse dosedanje odbornike, namesto gđ. Magdičeve pa je odbor imenoval go. Anico Emmer in g. Wařacho namesto g. Znidarčičeve. Odborniki so poročali o delovanju in finančnem stanju krožka. Poleg 3 tečajev, ki jih je vodil predsednik, se je krožek udeleževal na ta način, da je prirejal slovenske in francoske predavanja. Odslej naprej pa bo odbor s pomočjo francoskega inštituta v Ljubljani sistematično organiziral predavanja, ki bodo zelo popularna. Nadalje je odbor izvolil v pokroviteljstvo krožka prof. Vinka Marinka kot ustanovitelja fr. krožka v Kranju in go. Miro Znidarčičeve, kajti oba sta se ves čas z največjo vnetostjo in poštvenostjo udeleževala v krožku in širila ljubozne od francoščine. Slednjič je odbor še poročal, da bo obhajal letošnji KPF svojo desetletnico.

Iz Kamnika

— **Nov častni član gasilnega društva**. Na svojem 50. običnem zboru je kamniško gasilno društvo izvolilo g. Franca Homarja za svojega častnega člana. G. Homar je za dolga leta udeleževal kot gasilec, od leta 1918, do letos pa je vzorno vodil gasilno društvo kot njegov načelnik. Krasko diplomu častnega članstva je napravil akad. slikar g. Makso Koželj. Diploma je razstavljena v oknu Narodne čitalnice.

— **Uspehi kamniških kolestarjev**. Kolestarstvo se je pričelo v Kamniku kot sportna panoga prav lepo razvijati. Kolestarji so organizirani v kolestarskem društvu »Kamnik«, katerega vodi agilni predsednik g. Drašček. Na nedavni junijski kolestarski dirki Ljubljana—Vrhnika—Ljubljana je v močni konkurenci izmed 34 dirkačev dosegel Karl Ličen iz Kamnika prvo mesto, Janko Medved pa četrto. Za mladi klub brez dvoma lep uspeh.

— **Waterpolo** tekma med junijski SK Primorja in SK Kamnika se bo vršila danes popoldne na kopališču. Popoldne pa bo na sejmiski najbrj prijateljska nogometna tekma med Kamničani in skavti iz Sarajeva, ki že dalj časa tabore v Stranjah.

Iz Novega mesta

— **Društvo »Krk«** priredi v prihodnjih dneh večji izlet iz Ljubljane v našo mesto in na slovite Gorjance. Izletniki se pripeljejo v velikih avtobusih in se bodo po kratkem postanku v mestu takoj odpeljali v kraljestvo Trdinovih bajk. Po povratku bo po svečani zakuski na Krki beneška noč. Za izlet se je že sedaj prijavilo nad 150 ljubljancev. Društvo samo pa je zaradi izleta tudi že stopilo v stik z novomeškim Opleševalnim društvom.

Obvestilo!

— **Avto-podjetje J. Kos, Novo mesto**, ki vzdržuje dvakrat na dan redno avtobusno zvezo Novo mesto—Krksko in obratno, obvešča cenj. občinstvo, da se je z današnjim dnem, t. j. 17. t. m., pomenila vožnja za 25 odstotkov in to zaradi splošne denarne krize. Direktna vožnja iz Novega mesta v Krško ali obratno stane samo 35 Din.

— Za časa sezonske plačajo kopalci iz Novega mesta v Smarješke toplice 15 Din tja in nazaj za osebo. 9298-a

— **Vprašanje kolonizacije ciganov**. Šmihel-Stopiška občina je dobila po agrarni reformi kot interesentja v nakup 10 ha zemljišča na Gorjancih, blizu najprivlačnejše izletne točke sv. Miklavža. Interesentja si je to zemljišče zagotovila z namenom, da tu kolonizira cigane, katerih je lepo številce in so sedaj raztreseni po vsej občini. Vsekakor bi bilo umestno, da se cigani enkrat za stalno naselijo in se tako priučijo na obdelovanje zemlje. Vendar pa sodimo, da to zemljišče za omejen namen ni primerno. Je v višini 950 m

Zobni atelje v Novem mestu
Dentist FILIP OGRIC
ne ordinira do konca julija t. l.

in leži ravno pri sv. Miklavžu, kjer je stalno središče vseh gorjanskih turistov. Že glede na smotre, ki si jih je stavilo Slov. planinsko društvo, da uredi na Gorjancih pravi raj dolejške turistične oporekoma nameravani ciganski kolonizaciji. Temu se pridružuje še dejstvo, ki se mora vsekakor tudi vpoštevati. Zemlja sama namreč ni taka, da bi rodila oro, kar bi potrebovali cigani za svoj obstanek. Že v nizavi se ubija naš umni kmetovalec pri obdelovanju zemlje; ima orodje, živino in gnoj. Po naravi izpreminjača se ciganska kri pa bi v takem težavnem gorskem terenu ne obstala, ampak bi bila v pravo nadlego vsem obmejnemu prebivalcem in številnim turistom, katerih je od leta do leta več. Menda je vložila proti tej naselitvi protest tudi šentjernejska občina iz razlogov, ker leži ciganom namenjeno zemljišče deloma v tej občini.

Iz Sočanja

— **Dve novi maši se bosta darovali** letos v šaleški dekaniji. Na Zgornji Ponikvi bo danes pel novo mašo Martin Vranjek, v nedeljo 24. t. m. pa pri Šmihelu Stanko Trobina, sin upok. finančnega preglednika iz Prelog. Prvemu bo imel novomašniško propoved celjki opat g. Inrak, drugemu pa zreški župnik g. Bezjak.

— **Hudo se je ponesrečil najstarejši sin** župana Vrabčiča v Skornem. V sredo 13. t. m. se je vrnil od vojakov zdrav in vesel, da je zopet doma. Ko se je po večerji odpravil na skedenj spal, mu je nenaekrat pod nozami zmanjkalo tal. Padel je kake 4 m v globino in priletel z glavo tako nesrečno na kolo tam stoječega voza, da mu je počila je

lobanja in da so se mu pretresli možgani, ki razen tega še krvavijo. Mlademu Vrabčiču je bila nujna takoj zdravniška pomoč, nesrečnež pa se dva dni po nesreči še ni prebudil iz nezvesti. Povsem negotovo je, ali bo sicer močni in krepki mladenič premagal nesrečo.

Iz Višnje gore

— **Ve dolgo časa se pri nas premlevala vprašanje javnega kopališča**, o vsem se debatira in prereka, ko pa nanese pogovor na finančno stran, vse hipoma umolknje ter gre zadeva do nadaljnjega zopet acta. Zadnji teden smo pa celo že čisto zadovoljni in ne čutimo kakih večjih potreb v tem pogledu, saj smo prišli do večje vode na prav lahek način in čisto nepričakovano. Zaradi čiščenja potoka Višnjeja se je voda obrnila in sicer suho »Hri-barjevo lužo« in na ta način smo prišli do skupne vodne površine v izmeri ca. 10.000 m². To vam je sedaj živ-žav ob lepih, vročih popoldnevih tam do! Sončenje, plavanje, kakor v pravem pravecem kopališču. Če voda ne teče ravno skozi kake destilirne naprave, ni nikake zapreke in nas to prav nič ne moti. Ima pa mlado in staro svoje dopajenje nad njo, saj je ravno tako mokra kot kje drugje, topla pa neprimerno bolj in ravno te dni dosega skoro 30° C.

— **Sokolski zlet našega domačega društva** v nedeljo 10. t. m. se je, kar se tiče tuje udeležbe, nad pričakovanje dobro nesel. Kljub slabemu vremenu, ki je grozilo domala onemogočiti prireditve, so poslala posamezna društva častno število

svojih pripadnikov v Višnjo goro. Predvsem je omeniti najoddaljenejšo bratsko Trebnje, ki je čutilo dolžnost revanše za naš lanski poset, istotako pa tudi Grosuplje, št. Vid in Stična. V švedski štafeti, ki se je vršila ob pol 12. dopoldne, so zasedli drugo mesto vrh Trebanci in prešli okusno izdelano diplomu, poklonjeno jim od Višnjegorskega Sokola. Prvo mesto so držali domačini, ki so bili zaradi dveh svojih tekačev (Krevs in Slapničar) že a priori smatrani za favorite. Obratno pa je bilo pri popoldanski orodni telovadbi, kjer je Trebnje briljiralo in želo splošno priznanje. — Udeležba domačinov ni bila številna. Manjkalo je izredno mnogo sicer točnih posetnikov sokolskih prireditvev. Opazilo se je tudi, da ni bilo niti od bratske župe Ljubljane nikakega zastopnika, ki bi s toplo besedo dal duševnega podviga prisotnim. Kljub vsemu pa je višnjegorsko društvo zaključilo prireditve s sigurnim suficitom, s čimer je bil prav za prav najbrže glavni namen dosežen. Zahvalo za prav zaslužijo predvsem številne dame, ki so se poštovnovalno izkazale s sodelovanjem.

— **Igra narave**. Naš znani višnjegorski krojaški mojster g. Zalar Franc posejude izredno lepo, čistokrvno psico volčje pasme, ki je pred 2 tedni skotila svoje mladiče. Pri enem teh novorojenčkov se je pa narava blagovolila nekoliko poigrati in je dodelila ubogemu mlademu pasjemu stvoru mesto štirih, pet nog. Odvisna noga raste iz nadlehtni desne prednje noge, kar daje sicer zelo živahnemu psu izredno smešno figuro.

Iz življenja na deželi

— **DRAMLJE**. Dne 3. t. m. je pripravljali odbor JRKD, sklical ustanovni občni zbor krajevne organizacije. Udeležba je bila nepričakovano velika, posebno še, ker nas je obiskal narodni poslanec g. Prekoršek. Obširno in temeljito nam je razložil pomen JRKD. Pojasnil nam je obenem tudi, kje tiči glavni vzrok današnje krize in kako se vsi, ki so na vodilnih mestih, trudijo, da bi mglji vsaj omiliti položaj, ki danes tare nas vse. Govoril nam je o pomenu novih gospodarskih zakonov. O važnosti nove organizacije nam je dalje poročal tovariš Josip Drogenik, nakar je sledila volitev odbora. Izvolili smo same vrle moše in fante, ki so nam jamstvo za najboljši uspeh organizacije. Društvo kmetijskih fantov in deklet »Detejce« se z vneto pripravlja na tekmo žanjic, združeno z raznim drugim sporedom. Vse ljubitelje kmetijskega dela in zabave že v naprej iskreno vabimo.

— **MALA NEDELJA**. Sokolska četa in Gasilno društvo priredita skupno veliko prireditev v nedeljo 24. t. m. pri Mali Nedelji. Ob pol 15. bodo velike gasilske vaje, pri katerih sodelujejo motorna brigadna iz Ljutomer in ročne brigadne gasilnih društev Berkovci, Sv. Duha, Radislavci, Mala Nedelja itd. Po teh vajah bo v Društvenem domu akademija z gledališko igro, petjem, godbo in prosto zabavo. Vabljeni vsi od blizu in daleč k obilni udeležbi.

— **LETUŠ**. Naše gasilno društvo je imelo v nedeljo 10. t. m. lepo slavlje. Kljub gospodarski depresiji si je nabavilo nov modern pogrebni voz, ki so ga Letušani jako pogrešali, ker imajo do pokopališča v Braslovčah 4 km poti. Blagoslovil je voz g. Arko iz Braslovč, ki je imel jako lep govor o plemenitem stremeljenju letuških gasilcev. Pred letom nabava motorke, letos nakup pogrebne voza priča o živahnem delovanju društva in o veliki poštvenosti prebivalcev majhne vasi. Po blagoslovitvi pa je uprizoril društveni prosvetni odsek Finžgarjevo »Verigo«. Igralci in igralko so bili v maski in igri izvrstni. Težko je reči, kdo je svojo vlogo boljše rešil. Med odzori je igral marljivo tamburaški zbor iz St. Andraža, ki je priznan kot eden najboljših. Trud, ki so ga imeli igralci in marljivi šol. upravitelj g. Jereb, je bil obilno poplačan. Žal, da društvo še nima prepotrebnega društvenega doma in se je predstava vršila pod kozolecem. Priprani pa smo, da bo agilno društvo znalo najti sredstva, da se tudi ta nedostatek odpravi. Igra se ponovi to nedeljo v Braslovčah, na kar opozarjamo Braslovčane in okoličane. V sedanjih časih lepa, vgojna igra vsaj za kratek čas zabriše križe in težave. Društvu pa ključemo: Vrlo naprej po začrtani poti!

— **PODPECA**. Na vznožju Pece kraj Matjaževce gore je po hribih razstresena rudarska naselbina Podpeca (Sv. Helena). Ta gorski kraj ima tudi približno 880 m nadm. jem dvorazredno ljudsko šolo, ki jo vodi g. Ivo Mihev in njegova gošpa soproga Metka. Pod poštvenim vodstvom je doseglja ta šola v težkih razmerah presenetljive uspehe. Ob zaključku šolskega leta je pri Vidovdanski šolski proslavi v Črni nastopil orkester in pevski zbor 7 do 10 letnih soljarjev, ki je s svojim prečiznim izvajanjem vse iznenadil. Šola v Podpeci pa je priredila za zaključek šolskega leta tudi razstavo ročnih del, ki je bila bogata najrazličnejših izdelkov. Krasne in praktične pletenine in vezene so presenetile stare šolske dece in vse obiskovalce. Vzorina učiteljska dvojica zasluži za svojo poštvenost in smotorno delo vse priznanje.

— **BLED-ZAKA**. Edini del Bleda, ki je ostal nedotaknjen od moderne življenja in vrvenja, je Zaka. Tu so najkrajše jutro, kajti v tem blejskem delu je še nedotaknjena vsa prirodna idila in romantika. Na vso okolico se nudi tudi prekrasen razgled. Podjetna hotelirja v Zaki sta znižala svoje cene in je tako najširšim slojem omogočeno prebiti po nekaj dni v tem krasnem in mirnem zatíšju.

— **SELŠKA DOLINA**. V nedeljo je priredil Sokol Selca I. okrožni zlet. Dasi je vse dopoldne in nekaj časa tudi popoldne deževalo, je naš Sokol izvedel, ne strahivši se stroškov in truda, vse program neokrnjen. Že v dopoldanskih urah so avtobusi pripeljali Sokole iz raznih krajev. Tudi oddelek naše strumne vojske je bil pripeljal v dveh natpriznih avtomobilih. Vsi gostje so bili sprejeti z velikim navdušenjem, ki je bil pač izraz prekipelavega navdušenja in vznešene veselja nad res koreninjskimi poslavami naših borcev za jugoslovenstvo. Popoldne so se zbrali na telovadnici vsi sokolski oddelki z vojaštvom iz škoške Loke. Kljub dežju, ki je zopet pričel nagajati, se je zbralo mnogobrojno občinstvo, ki je vztrajalo do konca. Slavnost je otvoril s svojim govorom društveni prosvetar br. Miholet Ivo. Pozdravil je vsa društva, posebno še župnega starostor br. dr. Šemrova. Poudarjal je bratsko složnost, ki mora prevevati vse Jugoslovane, in zagotavljal, da mora naš Sokol kljub

vsem bojem vztrajati in pridobiti tudi one, ki so doslej omahovali. Pozdravil je vrle vojake Sokole, ki so bili deležni grobnih ovacij. Govor br. Miholetja je bil sprejet od množice z navdušenjem. Enako je bil akklamiran tudi govor br. župnega starostor dr. Šemrova, ki je pozival k skupnemu sokolskemu delu in zaključil s pozdravom Nj. Vel. kralju in vsej njegovi rodbini. Godba 40. p. p. »Triglavskega« je intonirala državno himno. Nato se je razvil pohod po Selcih, kjer so bili Sokoli viharo pozdravljeni. Pol ure po pohodu se je v najlepšem vremenu vršila javna telovadba, ki je uspela res sijajno. Ljudje, ki so prvič videli sokolski nastop, niso mogli dovolj prebrati discipliniranosti in tevažnosti telovadcev. Najtopleje pozdravljen je bil oddelek vojaštva. Po telovadbi se je razvila prav animirana zabava. Vsi gostje so odšli z najlepšimi vtisi.

— **SENOVO PRI RAJHENBURGU**. Dne 10. t. m. je Sokolsko društvo Senovo priredilo svoj 1. javni nastop. Udeležba je bila zelo lepa, moralni uspeh sijalen, zadovoljiv pa tudi gnoten uspeh. Vaje naraščaja (moškega) kakor članov in članice so bile izvajane zelo dobro. Vrsta članov iz Radeč pri Zidanem mostu je žela buren aplavz. Sodelovala je gasilska godba iz Krškega. Da je vse tako lepo uspelo, je izredna zasluga v prvi vrsti našega načelnika, br. Vilka Zenerja, učitelja na Senovem. Njegov trud je poplačan z lepim uspehom. Prav lepo je vodil vaje tudi br. Medved Stane, učitelj meščanske šole na Senovem. Pred vsem pa je pokazal svojo naklonjenost br. inž. Kolka Alojz, rudniški ravnatelj na Senovem, društvu s tem, da je šel v vseh pogledih na roko in njegova zasluga je v prvem redu, da je bil gnotni uspeh tako dober. Izrekamo mu jasno iskreno zahvalo! Prav tako je trud prireditvene odbora, članov in članic obilno poplačan z lepim uspehom. Hvala vsem sosednjim bratskim društvom za številni obiski! I. naš javni nastop je bil lepa manifestacija sokolske ideje! Zdravilo Starosta.

— **SEVNICA**. Prosvetni odbor celjske Sokolske župe je na seji 1. marca sklenil, da se zaradi boljše organizacije dela razdeli župa v 6 prosvetnih okrožij. Med ea spada tudi spodnje posavsko okrožje s sokolskimi društvami: Boštanj, Sevnica, Raka, Krško, Rajhenburg, Senovo, Artiče, Globoko, Brežice, Krška vas, Cerklje, Sv. Križ pri Kostanjevici, Kapele, Dobova, Bizeljsko, Statistika teh 15 društev nam ob zaključku prvega polletja izkazuje naslednje prosvetno delo: Vršilo se je 36 raznih predavanj ob navzočnosti 1618 poslušalcev. Nagovorov pred vrsto je bilo 34 s 1090 prisotnimi. Raznih društvenih prireditvev je zabeleženih 42. Gledaliških predstav je bilo odigranih skupno 36, največ v Krškem in v Sevnici. Na sokolskem odru v Sevnici so predvajali v prvem polletju 12 predstav naslednjih iger: Španska muha, Krst Jugovitev, Velika repatica, Dva Marički (mladinska igra), Na Poljani, Radikalna kura in gostovanje Radečanov z igro Revna kot cerkvena miš. Kino predstav se je vršilo v Sevnici 39. Skoro vsa društva so priredila v marcu in aprilu svečano proslavo stoletnice rojstva Mitroslava Tyrša. Vsi uspehi in neuspehi naj bodrijo društva še nadalje k vztrajnemu in marljivemu delu!

— **ZIROVNICA**. Novoustanovljeno sokolsko društvo priredi v nedeljo 24. t. m. svoj prvi javni nastop. Ker smo še brez vsakih sredstev in orodja, smo primorani kljub krizi, ki tare vse sloje, prirediti svoje prireditve, katere čisti dobiček je namenjen za nabavo telovadnega orodja za razvoj društva.

SPORT

SK Ilirija : ASK Primorje

Predtekma: SK Slovan : SK Svoboda, Ljubljana. Danes na igrišču SK Ilirije

— **Tekme med domačimi revali**, ki se nazivljajo tudi derby-tekme, so najbolj privlačne prireditve v kraju, kjer se odigrajo. Isto velja tudi v Ljubljani za sportne nastope med Ilirijo in Primorjem, med obema našima vodilnima kluboma.

Oba domača rivala sta imela v letošnjem državnem nogometnem tekmovanju nesrečen start. Obema sta odnesla zagrebška kluba, ki sodečeta v 1. skupini skupno s tremi slovenskimi klubi, v 4 tekmah 7 točk. Skupiček je bil torej v tem pogledu beraški, čeprav vemo, da po svojem znanju oba kluba tega povsem nista zaslužila. Zaradi tega so šanse tako za enega kot drugega, da bi se placirali vsaj na drugo mesto, minimalne, niso pa brezupne. Toda brez ozira na gornja dejstva so nogometne tekme med našima vodilnima kluboma popularne in privlačne. Ni čuda torej, če vlada tudi za jutrišnji derby v Ljubljani in po deželi veliko zanimanje, posebno ker so moči izenačene. V kolikor je Primorje v napadalnem kvintetu boljše od Ilirije, prav gotovo za toliko, če ne še več, je Ilirjanska obramba boljše od primorjanske.

Malo odgovora zagrebškimi izmišljotinam

Nekateri zagrebški dnevniki, predvsem »Jutarnji list«, so v zadnjem času v svojih sportnih rubrikah žili toliko neprijetno dišeče vodke na ljubljansko sportno občinstvo in sportnike, da bi nepoučen bralec mislil, da leži Ljubljana nekje v puštnji in da so zagrebški sportniki zveličavno kulturni. Toda, toda... dejstva govore drugače.

Ker smo v očeh Zagrebčanov nesportni, zato nočemo rabiti v naslednjih vrsticah istih kluturnih besed kot oni, temveč hočemo samo pokazati na gotova dejstva, ki kažejo zagrebške sportnike — ne vse! — v dokaj drugi luči, kot bi se radi sami pokazali.

Predvsem tole: Ljubljana je sprejemaj in sprejema goste tako, kot je slovanski tradiciji svojstveno. Kako pa Zagreb? Ljubljanski klubi vedo, da so malokdaj naša moštva pričakovali bratje Zagrebčani. O incidentih: ali hočemo »purgarije«, da jim pokličemo v spomin dogodke žalostnega spomina? Kdo so oni, ki vedo, vsakokrat ko ljubljanski sportniki gostujejo v Zagrebu, žalijo na najbolj ordinern način ravno naše sportnike? In doslej nismo še slišali niti čitali v zagrebških listih, da bi obsodili tako početje. Kje so tedaj »objektivni« sportni kritiki?!

Značilno je dejstvo, da vsakokrat kadar zagrebški »purgarije« na tujih tleh, posebno v Ljubljani, podležejo svojemu nasprotniku, iščejo vzroke temu v nesportskem ponašanju občinstva, surovi igri nasprotnih igralcev in slino. Če hočemo »purgarije« svoje poraze in neodločene igre opravičiti na ta način, dobro, mi nimamo nič proti

lziid je negotov.

Iz prestižnih razlogov bosta oba kluba poslala v boji svoje najboljši moči. Želeti je, da bi bil ta boj — čeprav oster — na sportnem nivoju, v mejah fairnese in da bi nam pokazal dober nogomet. Želeti je tudi, da boja ne bo motila publika, s čimer je normalen potek tekme zasiguran.

Kdo bo zmagal? Na to vprašanje bomo dobili odgovor danes. Skoro gotovo bo zmaga naklonjena onemu, moštvu, ki ga bo spremljala večja doza sreče.

Predtekmo odigrata Slovan in Svoboda, in sicer tudi v znamenju borbe za prehod, odnosno obstoj v podsavezni ligi. Tudi v tej tekmi bosta dali moštvi vse iz sebe, da si zagotovita zmago.

Kdo bo v tej tekmi zmagal? Naš tip: Svoboda. V ostalem pa ne smemo pozabiti, da so prerokovanja v nogometu velikokrat vaniljska, kajti: žoga je okrogla! Presenečenja v nogometu so stalna.

Obe tekmi se vršita ob vsakem vremenu na igrišču Ilirije s pričetkom: Slovan : Svoboda ob 16.15 uri, Ilirija - Primorje pa ob 17.45 uri

temu, ali blattiti se ne damo, posebno pa ne od onih, ki imajo zelo čudne pojme o gostoljubnosti, sportni fairnessi in mnogem drugem.

Če bi prisostvoval g. Ks. in ostali, ki blattijo Ljubljano v svojih sportnih rubrikah, tekmal, ki jih predvsem »purgarije« igrajo izven Ljubljane, tedaj smo sigurni, da bi rekli kot neki zagrebški, res objektivni sportni delavec: »Mnogo bi se morali Zagrebčani od Vas v Ljubljani naučiti!« Tako je rekel človek, ki pozna svoje ljudi, ki so celo tako »sposobni«, da znajo pisati o tekmah, ki jih niso videli.

Končno: Gospodje v Zagrebu! Kaj pa je bilo nedavno v Osijeku? Kako so se tedaj ponašali »purgarije«? Značilno je tudi to, da je samo I. Hrv. Gradjanski SK z Ljubljano nezadovoljen, dočim so imeli ostali zagrebški I. razredni klubi priliko, da se uverijo o sportnosti Ljubljane. Zato pa ne smejo biti »purgarije« nevoščljivi na svoje kolege iz Zagreba, če uživajo v Ljubljani večje simpatije kot oni.

Tudi o sportu velja izrek: »Pometaj najprej pred lastnim pragom. Če se bodo gospodje v Zagrebu tega držali, bodo sebi in vsemu zagrebškemu sportu veliko koristili.«

— **Službene iz OZDS pri LNP**. Namesto zadržane ss. g. Lukežiča vrši funkcijo stranskega sodnika pri današnji drž. prv. tekmi Ilirija : Primorje g. Erlih.

— **ASK Primorje** (nogometna sekcija). Pri današnji tekmi od 15.45 naprej vršijo nadzor nad blagajno gg. Drufovka, Jostiša, Rovani. Ob istem času morajo biti na igrišču reditelji: Fuks, Erbežnik, Bantič, Savnik. Prvo moštvo mora biti najkasneje ob 17.15 v gostilni Reininghaus.

— **ASK Primorje** (pavalna sekcija). Opozorjajo se na obvezni in redni trening v Koleziji dnevno od 9. do 11. dopoldne in od 17. do 19. popoldne naslednji: Prekuh Vika, Aplenc Viktorija, Pretnar Boža, Tuma Ostož, Kolar Milan.

— **SK Svoboda** (Zalog). Danes ob 15.30 igra rezerva na Mladiki v Ljubljani. Postava: Butara, Završnik II., Završnik I., Čermelj, Taurer II., Rojšek, Boben II., Bezljaj I., Jaka, Bezljaj II., Ervin. Zaradi morebitne spremembe naj se javijo pri gospodarju tekmo dopoldneva tudi ostali igralci rezerve in kapetan (Završnik II.).

— **SK Svoboda** (Ljubljana). Danes ob 15. morajo biti na igrišču Ilirije: Naumovič, Slavko, Potekal, Boncelj I., Habicht I., Simon, Starman, Janežič I., Rudi, Lave, Bervar. Rezerva: Jeršek, Marjetič, Krivačič. Reditelji: Poldej, Dervovšek, Janežič II. Stranski sodnik: Jakše. Igr. Poteal in Slavko se morata javiti točno ob 15. na igrišču službojučemu odborniku Simonu.

— **Prvenstvo LPP v plavanju in waterpolu v Kamniku**. Letošnje junijsko in seniorsko prvenstvo LPP v plavanju in waterpolu se bo vršilo 23. in 24. julija na lepem kopališču mestne občine v Kamniku. Kopališče, ki je bilo zgrajeno lani, ima vse odlike dobrega sportnega bazena in je bilo preizkušeno že lani o priliki playvalnih tekem. SK Kamnik, ki vodi organizacijo teh tekem, bo svoji nalogi gotovo kos, saj je pokazal to že pri vseh številnih prireditvah, ki jih je organiziral v teku zadnjih dveh let in si s tem pridobil veliko zaupanje naših sportnih forumov. Ker bo tekmovanje trajalo 2 dni, bodo plavalci iz Ljubljane, Maribora in Novega mesta primorani v Kamniku prenočiti eno ali dve noči. SK Kamnik se zato obrača še enkrat do vseh klubov, ki še niso prijavili števila udeležencev, naj to nemudoma store, da jim bo klub lahko rezerviral potrebna prenočišča.

— **TKD Atena** (hazenska sekcija). Zaradi slabega vremena tekma odpade. Naslednji trening v ponedeljek.

— **TSK Slovan**. Za kvalifikacijsko tekmo proti Svobodi morajo biti danes točno ob 15. na igrišču Ilirije: Zavri I., II., Marchiotti I., II., Lumbur I., II., Uhan, Grm, Volkar, Schlegl, Riki, Thuma, Ključec, Poljšak in Jenko. Stranski sodnik Legat Mirko. Reditelji Fuček, Uničič in Vrtačnik morajo biti enako ob 15. na igrišču.

— **Razpis Ogrinove spominke dirke**. MK Ilirija bo priredil 24. t. m. na progi Ljubljana—Celje—Ljubljana, km 148, spominško dirko. Start in cilj pri km 1 na Dunajski cesti ob 6.30. Obrat pri km 74 pred Celjem. Vozi se samo v eni skupini. Daria: pokal v dveh zaporednih zmagah ali trikrat v presledkih in krajino, od drugega do petega mesta darila, od šestega do desetega mesta kolajne. Splošna določila: Vozi se po določili pravilnika Koturskega saveza. Pravice starta imajo vsi verificirani člani klubov kot. saveza. Vsak dirkač vozi na lastno odgovornost ter se mora strogo držati policijskega reda. Kolosa morajo biti opremljena z zvoncec in rabljivo zavoro. Eventualni protest se ima prijaviti tekom 10 minut po prihodu na cilj. Dirkači se morajo javiti vodstvu dirke 30 minut pred startom. MK Ilirija ima pravico izpremembe razpisa in eventuelne preložitve dirke. Prijavnina Din 10.

Rdeča megla

je izredno napet fantastičen roman. Citajte ga, ne bo Vam žal. — Narodite ga pri upravi »Jutra« za Din 20.—, vezan Din 30.—

Sv. Bogorodica se je vrnila v Peč

— **Peč**, sredi julija. »Jutra« je lansko jesen poročalo, kako je čudodelna ikona (slika) sv. Bogorodice (Materice Božje), ki se hrani v staroslavnem patrijaršijskem samostanu v Peči in se po legendi pripisuje samemu evangelistu sv. Luki, krenila na pot po vsej južni Srbiji, da izprosi od ljudstva prispevkov za ohranitev svojega prebivališča, samostana v Peči, za katero so potrebna veliko večja denarna sredstva, kot so na razpolago samostanski upravi.

Potovanje čudodelne ikone se je pričelo lani oktobra. V svečanem izprevodu so nosili ikono iz kraja v kraj in narod vseh veroizpovedi, pravoslavni in katoličani, muslimani in židje, jo je sprejemal vesepovod z največjo častjo. Iz Peči je krenil izprevod v Kosovsko Mitrovico, odtod v Vučitrn, Prištino, Lipljane, Uroševac, Giljane, Prizren, Orshovac, Malo in Veliko Hočo in naposled v Djakovico. Povsod v teh krajih je ostala ikona po več dni. Ljudstvo jo je že pred vsakim naseljem pričakovalo kleče ob poti in jo potem srenolilo do cerkve, kjer so jo postavili na oltar. Prišlo pa je seveda tudi vsakovrstne darove, v denarju, dragocenostih in zlasti lepih domačih ženskih ročnih del. Darovi v denarju znašajo nad 100.000 Din, a ostali darovi pomenjajo tudi veliko vrednost. Darovi so se zbirali pod najstrožjim nadzorom cerkvene oblasti in so se iz vsakega kraja takoj pošiljali naravnost upravi samostana v Peči.

Sedaj se je sveta slika vrnila v Peč, ko je sama izprosil od ljudstva prispevkov za obnovo svojega manastirskega prebivališča. Manastir, v katerem se hrani ta ves naš pravoslavni svet tako dragocena svetinja — po legendi je sam sv. Sava prinesel sliko iz Jeruzalema, da bi jo rešil uničenja — je že začel propadati, ker ni bilo sredstev za obnovo. Svet bod samostanom se je začel posedati in je bila nevarnost, da se vsa stavba razsede. Država in tudi društvo za varstvo zgodovinsko-umetni. spomenikov sta dala znatne prispevke za restavracijo stavbe, toda ta sredstva niso zadostovala. Tako je po inicijativi samega patrijarha Varnave prišlo do potovanja čudodelne ikone med narodom, da bi se z njegovimi darovi omogočila dovršitev obnavljajnih del.

</

Kraljestvo mode

Potovanje po morju

Splošno je znano, da si človek nikjer tako dobro ne odpočije, kakor na potovanju po morju, kjer neprestano bivanje na izvrstnem zraku najbolje utrudi telo in pomirja prenapete živce. Razumljivo je torej, da se še vedno najde močnejši tloraj, ki se zanimajo za daljše potovanje s parnikom, tembolj ker so zadnje čase vožnje po morju cenjene in zato pristopne našim po krizi oslabilnim žepom.

Seveda je prva skrb vsake dame, ki se je odločila za tako potovanje, s katerimi oblačili naj se preskrbi, da bo primerno in elegantno oblačena. Tu je predvsem treba skrbeti, da ne vzamemo sabo preveč številne garderobe, kajti v kabini ni mesta za ogromne kovčke. Tudi tu učinkuje enostavnost najbolj elegantno. Torej par svetlih pralnih oblek in eno obleko večjega sloga, ki jo rabimo zvečer!

Predvsem moramo vedeti, da more biti na vodi navzlic bleščecem soncu jako hladno, kajti vsak močnejši veter nas premraži. Zato je v prvi vrsti treba skrbeti za primeren ogrinjalo. Najbolj so beli plašči, ki so že zaradi tega praktični, ker jih lahko nosimo k vsaki obleki. Plašč prilagodimo obleki na ta način, da je pas iste barve, kakor dotična obleka. Na plašču so edini okras kovinasti gumbi na rokavih, enakih gumbi zapenjajo široke reverje (1 slika).

Praktična in cenena je moda platnenih kostumov, ki imajo lahko zvončasto krilo in le do pasu segačo jopico. Taki kostumi so izdelani bodisi iz naravnobavne platna ali pa iz platna nežne pastelne barve, da so barve nepotvorjene, ker sicer ne izdrže sonca in vode. Tak kostum izpopolnimo s apartnim šalom, ki je za potovanje po parniku opremljen s morskim motivom: s sidri, galeb ali ribami. Tak komad je praktičen zlasti kadar ladja pristane, torej za izlete na obalo (2 slika).

Isto velja za progate pralne obleke, ki učinkujejo elegantno zaradi originalne sestave materiala (3 slika).

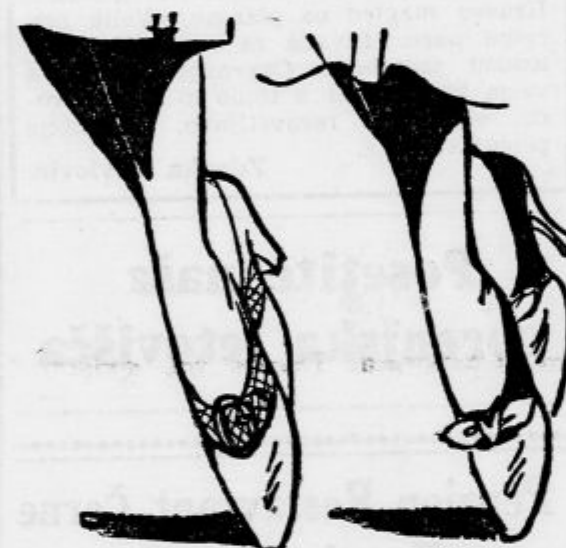
Ob deževnem vremenu se radi pomudimo za nekaj uric v ladjnem salonu pri bridge partij ali s knjigo v roki. V to svrhu rabimo temnejšo obleko, kajti bleščeče svetle stvari učinkujejo pod oblačnim svetlom preveč kontrastno. Zadržna novost so spredaj prekrizani, s cvetjem okrašeni žilicni modeli. Tako obleko moremo tudi nositi na večerni zabavi, kajti dandanes

se povsod izogibljemo prevelikega razkošja (4 slika).

Jako priljubljene so kombinirane obleke, ki jih moremo nositi brez rokavov, ali pa v zvezi s cipkasto ali izvezano bluzo, ki ima slikovite tritetrinske rokave (zadnja slika).

Popoldanski čevlji

so bolj komplikirano modno poglavje, kakor se zdijo na prvi pogled. Letos rafiniranim modnim damam namreč ne zadostuje več enostaven čevlji, ki se sklada v barvi z obleko, temveč tudi pri čevljih so se uveljavile brezštevne podrobnosti. Dasi

mora biti spoštni učinek čevlja še v-uro enostavno eleganten, je vendar mnogo fines v samih izdelavi. Na naši skici vidimo dva modela, ki predstavljata »dernier« čevljev in sicer levo pumps-obliko iz dvostranske usnje, pri čemer je gornja praga zapeta z dekorativno zaponko, desno pa vidimo dvobarven model z graciozno zavetno pentlo, ki se nosi k elegantnim popoldanskim oblekam.

Kombinacija poletnega in dežnega plašča

je najbolj izdelana rešitev vprašanja ogrinjala na poletnih, kamor moramo vzeti čim manj garderobnih komadov. Tak plašč

je izdelan iz nepremočljive svile, ki je tako lahka in tanka, da moremo plašč sprati

viti v malo večji torbici. Plašč je po sredi zapet z gumbi, ima široke reverje ter lahko štrleče žepce. V tej obliki je primeren tudi za daljša potovanja. Ob poletnem deževju pa ga opremo še s kapuco iz letnega tvoriva, ki jo zapnemo na ramenu in ki nam nudi sigurno zaščito pred dežjem (slika).

Gospa, pazite, kaj pijejo Vaši otroci poleti!

Brez skrbi boste, ako jim boste za žejno dajali **RADENSKO MINERALNO VODO** samo ali pomešano s sadnim sokom. Radenska mineralna voda je bakterij prosta! 8789

Zdravniška posvetovalnica

M. J. Gorenjavas. Pišete, da bolujete na želodčnih kamnih in jetrih. Najbrže pa mislite žolčne kamne. Pri tej bolezni je operacija v gotovih primerih na mestu; v katerih in če je to v Vašem primeru, pa lahko odloči samo zdravnik, ki Vas je preiskal. Zaradi Vaše srčne napake se pa odločite za operacijo samo, če Vam to zdravnik priporoča in samo v skrajni sili. S primerno dieto in zdravljenjem se da bolezen v pretežnem številu primerov sčasoma ozdraviti ali pa vsaj zboljšati. Če Vam sredstva dopuščajo, pojdite sedaj v kako zdravilišče v pošto pridejo Vrnci ali pa Rogaska Slatina. M. M. Maribor. Izpuščaji so znak, da je Vaša koža na rokavi občutljiva za sončne žarke. Zato jo morate očistiti s tem, da jo pred sončenjem namažete s kako nevtralnemu maslu in če tudi to ne bi pomagalo, pa morate roke pokriti. D. T. Maribor. Magnesium hyperocise — najbrže mislite Magnesium peroxodatum — je isto kot Magnesium perhidrol in vsebuje 15% in 25% MgO. I. L. Kamnič. Zastrupljenje, katerega ste prestali, seveda močno oslabi organizem in je treba dolgo časa, da se zopet popravi. Gibajte se kolikor mogoče na svežem zraku, vendar si pa morate privoščiti dovolj odmora. Hrana naj bo krepka, ampak ne pretežka. Posebno zvečer se ogibajte težkih jedi in alkoholnih pijač. Hrana naj obstoja predvsem iz surovega masla, mleka, jajc, telečjega mesa in pa kuretnice. Za kako okrepčevalno sredstvo se pa obrnite na našega zdravnika. Grehi v mladosti. Prav nobene povoda ni, da bi obupavali. Običajno preide omenjena navada z leti sama in ni nima nobenih težkih posledic. V splošnem se lažje reče, da se stanje s tem, da se pridno prežiba na zraku, neguje sport i. t. d. hitro poboljša. Vsak večer se je treba mizno oprati, telovaditi in pa samo kaj malega jesti. V skrajnem slučaju se lahko vzame kako pomirjevalno sredstvo. Predvsem pa trdno voljo in pa redno spolno življenje. Potenje. Pri neprijetnem potenju v pazduhah Vam priporočamo tole mazilo: 3 dele borove kisline, 2 dela glicerina, 20 delov rožnate vode in 15 delov kolinske vode. S tem sredstvom si zjutraj in zvečer izperete. Zboljanje bo pa le polagano nastopilo in bi tudi takojšnja ukinitve potenja bila zdravju škodljiva.

Radio

Izvilleček iz programov

Nedelja 17. julija

LJUBLJANA 9.30: Cerkevna glasba. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Ob desetletnici delavskega zavarovanja. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15: Igra »Nebesa na zemlji«. — 16.30: Slovenska glasba na ploščah. — 17: Valčkova ura. — 20: Operetna ura; sodelujejo gđ. Majdičeva, g. Banovec in orkester »Triglava«. — 21.15: Plesna glasba z Bleda. — 22.15: Čas, poročila, plošče.

Ponedeljek 18. julija

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Salonski kvintet. — Predavanje o Leninu. — 19.30: Pota železnih rud. — 20: Klavir in harmonija, gđ. Gnjazda in g. Kaškarov. — 20.45: Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta. — 21.30: Salonski kvintet. Vmes čas in poročila.

BEograd 12.05: Radio-orkester. — 19.55: Lahka godba. — 20.30: Plošče. — 21: Pre-

našanje tujih postaj. — 22: Skandinska glasba. — 23: Ciganska godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Koncertni večer. — 22.40: Lahka godba. — PRAGA 20: Prenos iz Brna. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.30: Šramlova muzika. — BRNO 20: Kabaretni program. — 21: Violinski koncert. — 21.30: Prenos iz Praga. — VARŠAVA 18.20: Lahka godba. — 20: Koncert židov. glasbe. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 17: Popoldanski koncert. — 19.20: Chopinov klavirski skladbe. — 20: Operetni večer. — 22.30: Plesna glasba. — BERLIN 19.35: Vojška godba. — 21.10: Sluhoigra. — Serenade. — KÖNIGSBERG 19: Koncert orkestra. — 20.05: Moderne klavirske skladbe. — 21.20: Kompozicijski večer G. Vollerthuma. — MÜHLACKER 19: Narodne pesmi. — 20: Koncert lahke glasbe. — 21: Sluhoigra. — 2: Pesmi. — 23: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 18.40: Godba na pihala. — 20: Odlomki iz starih italijanskih oper. — Koncert ciganske kapele. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.45: Večer lahke glasbe.

Torek 19. julija

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. 13: Čas, plošče, borza. — 18: Otroški kotiček. — 18.30: Salonski kvintet. — 19.30: Zabaven kotiček. — 20: Esperantska ura. — 20.30: Prenos iz Zagreba. — 22.30: Čas, poročila, plošče.

BEograd 11.05: Radio-orkester. — 19.30: Večerni koncert. — 20.30: Prenos iz Zagreba. — 22.50: Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. 20.30: Mešan glasbeni program. — 22: Lahka glasba. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 19: Pesmi. — 19.20: Violinske skladbe. — 19.45: Prenos iz Brna. — 21: Godba na pihala. — 22.20: Plošče. — BRNO 19.20: Prenos iz Praga. — 20: Stara in novejša baletna glasba. — 21: Godba na pihala. — 22.20: Plošče. — VARŠAVA 18.20: Godba za ples. — 20: Koncert orkestra in solistov. — 20.55: Nadaljevanje koncerta. — 22: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 15.20: Koncertna ura. — 17: Lahka glasba. — 19.40: Vesele glasbe. — 20.20: Koncert dunajskega simfonije-

Prijateljem
lepe
knjige
priporočamo

KNJIŽNE ZBIRKE TISKOVNE ZADRUGE

(Slovenske poti,
Slov. pisatelj,
Možeti in so-
dobniki), ki se
odlikujejo po
odličnem izboru
in vzorni opre-
mi ter so plač-
ljive v minimal-
nih mes. obrokih

PROSPEKT V KNJIGARNI
TISKOVNE ZADRUGE
LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ŠTEV. 3

nega orkestra. — 22: Godba za ples. — BERLIN 20: Orkestralni in pevski koncert iz Monakovega. — KÖNIGSBERG 19.30: Pesmi. — 20.45: Koncert lahke glasbe. — MÜHLACKER 19: Humoristi na ploščah. — 19.30: Koncert orkestra in solistov. — 21.30: Schumannova glasba. — 22.45: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17: Ciganska godba. — 18.45: Pevski in klavirski koncert. — 19.45: Orkester. — 20.45: Trobentski koncert komorne glasbe. — Ciganska godba. — RIM 17.30: Instrumentalni in pevski koncert. — 20.45: Lahka glasba. — 22.10: Sluhoigra. — 22.30: Godba za ples.

Škorpionarji

Posebnost ljudske medicine na Kobanskem — Stare vraže zopet oživljajo — Posledice pomanjkanja

Dravska dolina, 7. julija.

Malokje čuti ljudstvo težavni gospodarski položaj tako, kakor doživljamo to v Dravski dolini. Zlasti težko je tam, kjer je usahnil glavni vir dohodkov — trgovanje s lesom. Nekdanje blagostanje gozdnih posestnikov in delavcev je izgubilo. Značilna za trenutni položaj je preusmeritev prebivalstva k poljedelstvu, kar je tudi težavno: z žužji in znojem je treba izsiliti kruh iz trde hrbovske grude.

Mnogo tesneje vidi na svoji zemlji hrbovec na Pohorju in na Kozjaku kakor pa človek v dolini. Seveda tudi gorstka lega in oddaljenost od svetov, vpliva na ljudstvo, zlasti na obnemelno Kozjaku. Gorska priroda se mu zdí tajinstvena, in mu da mnogo misliti. Išče utehe v samem sebi, a

zaman. Zato pripihuje ljudstvo svoji okolici svojevrstno moč, posebno še v današnjih hudih razmerah. Kače, močvirja, psi, ščurki in druge posebnosti niso menda nikjer več tako v čisti kakor med našimi hrbovci na Kozjaku tik severne državne meje. Preprosta hrbovska duša veruje v višje sile in si njih čudodelnosti tolaži po svoji.

V zadnjih letih se je spet bujno razvilo — škorpionarstvo, ki je v prvih povojnih letih — letih blagostanja v lesotrtstvu — skoraj popolnoma izginilo. Ščipalce ali škorpione, ki tuhtam žive po naših krajih so ob naši severni jezikovni meji že nekdanje zlo obračunali in se je ta vraža baje prenesla iz predelov štajerskih Nemcev, ki so že v starih časih visoko spoštovali škorpionarje.

Najstarejši škorpionar na Kozjaku je danes Koljevoš kočar nad Sv. Ožbalom: 48-letni Karel Rozman izhaja iz stare rodovine škorpionarjev. Po njegovem zatrdilu sta že njegov ded in oče lovila škobanske škorpione, ki so imeli v starih časih mnogo odjemalcev in so škorpionarji od maja do junija prav dobro zaslužili, saj jih je

njegov oče prodal vsako leto nad 10 tisoč! Stari škorpionar zna sploh povedati marsikaj zanimivega o svojem prečudnem poslu!

»Škorpioni so strupeni in moram pri iskanju dobro paziti. Vem za skalovje, kjer so jih že moj dedek lovil. Pod kamenjem se skrivajo pred soncem in zvečer zjutraj maja ali junija jih naberejo največ. Že pred 30 leti smo jih oče, brat in jaz vsak dan iskali in jih spravljali v škatle iz lipove skorje. Po 5 ali 7 ali 9 v eni škatli jih prodajamo po žeganjih na Pungracu, pri Sv. Duhu in Sv. Janezu. Ljudje, ki ne vedo kakšno čudno moč ima škorpion, nas čudno gledajo. Naši vsakoletni odjemalci pa že poznajo moč škorpiona proti vsaki zlasti živalski bolezni.«

— Kako pa uporabljajo takega škorpiona?

»Čisto lahko si kmetije napravijo sami najboljšo zdravilo! Saj danes ni več denarja za živinozdravnika, pa saj veste, da se skoraj ne izplača več, če se dobi za kravo dosti manj, kakor pa računajo gospodje samo za pot. Zato pa sem zadnja leta spet doletel prodal! 5 Din stane škatlja s 5 škorpioni in to zadostuje za četrta litra olja ali, za pest masti. Škorpioni v olju ali v masti poginejo in spustijo svoj strup. Olje in mast sta za mazanje ali pa se živini vlije kar v gobec, če se n. pr. preobče detelje. Neko žensko na Kapli je vedno trpelo po nogah, pa ji je mazilo hitro pomagalo. Nekateri vržejo škorpione tudi v žganje, pa pravijo, da je še boljše. Vsako leto izven, da sem tuhtam rošil ljudi in živali.«

— Kje pa prodaste največ teh »zdravilnih« živali?

»Najboljši kupci so bili že od nekdaj Nemci, ki so prišli za binkošti na žeganje k Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Že 10 let pa ne pridejo več, ker je meja vmes, zato je prva leta bilo slabo. Zdaj pa naši ljudje že tudi bolj spoštujejo škorpione. Kačjo mast in pasje maslo so nekateri že zavrgli, nekateri pa še bolj verujejo v to kakor pa v škorpione. Jaz pa je pravim, da sta moč oča in deda imela prav. Rad hodim okoli, da kaj zaslužim, ko pri lesu ni nič več. Imam družino in moram za stanovanje v koči hudo delati, živeča pa na strmini malo pridelam. Škorpioni mi spomladi še vsej nekaj pomagajo. Zlaj, ko je najhujša vročina, bo pa konec za letoš. Zdal živali nimajo več zdravilne moči.«

Zaverovan v svoje »zdravilno« poslanstvo je odkrival s čulico in lipovimi škatljami po cesti. Ljudstvo mu veruje in odštevata dinarčke. Ljubo zdravje mu je kljub slabim časom še vedno pri srcu. Zato trudi, da vsaj obvaruje sebe in živino pred nesrečami. Tako si pač hrbovsko ljudstvo skuša v dobi gospodarskega zastojata pomagati samo.

Ver.

Branko Sodnik:

Otrok

Na cestnem križišču je stal otrok. Stiskal se je k zidu, da ne bi bil ljudem napoti. Veli ročici je stegoval, to da le malokdaj je kdor segel v žep in mu vrzel novce. Kadar je bilo malo ljudi je pel. Čuden, presunljiv je bil glas. Težko ga je pozabil, kdor ga je čul. Nekoč, ko je bil že pozno večer in je le še malo ljudi zašlo v našo ulico, sem videl stražnika, ki je stal pri njem in ga nekaj izpraševal. Jokaje, pretrgano mu je otrok odgovarjal.

»Kaj je?« sem se vmešal v pogovor. »Denar so mi vzeli,« je zajokal otrok. »Štel sem, koliko sem nabral, tedaj je prišel nekdo in mi iztrgal čepico, kjer sem imel denar.«

Stražnik je napisal nekaj besed, potem je bilo vse opravljeno. Drugi dan so časniki prinesli ganljivo zgodbo, poleti je bilo, ko so zanimive novice tako redke in je treba vse porabiti, kar pride pod roko. Takale je bila ta zgodba:

Očeta je vzela na Soči granata tisti dan, ko se je vrnil z dopusta. Spomladi je bilo. Jeseni je žena rodila. Brez denarja je bila in troje otrok je bilo lačnih. Mislila je, da bodo vsi pomrli

od lakote, toda ljudje so se jih usmili in jim dali jesti.

Ko je vstala s porodne postelje, je morala ves dan delati kakor črna živina. Vojne je bilo konec in izgubila je še podporo. Otroci pa so rasli. Obleči jih je bilo treba in nahraniti. In delala je, od jutra do večera in še v noč.

Bolezen je prišla v hišo. Najstarejši — sedem let mu je bilo takrat — je legel in ni več vstal. Preveč prestrašene je bil, da bi se bil mogel pozdraviti. Za zdravnika ni bilo denarja. Prej je spala vsaj nekaj ur, potem je tudi te prebledela ob postelji.

Otroka so odnesli. Ni jokala. Rešen je bil in tudi ona. Preveč je bilo že trpljenja, da bi mogla misliti na solze. Leta so jih vzela. Le mora je ostala in grizla.

Pospravljala je po hišah, delala na vrtovih, na njivah. Takrat je bilo drugemu osem let.

Nekega dne je odšel od doma. Kam? Nihče ni vedel, nihče ga ni mogel najti. Kdo ve, kam ga je zaneslo? Kakor bi se bil v tla vdrl, je izginil.

Ni jokala. Delati je bilo treba in pri delu ni joka.

Najmlajši, Benjamin, je rasel. Hodil je z njo. Ko je plela njive, je letal za

metulji, ko je snažila hiše, je strmel skozi okna v daljave. Tako lepe so se mu zdele, tako vabljive. Kolikrat je rekla mami sama pri sebi:

»Bog ve, kaj ga žene? Prav tak je, kakor je bil drugi. Ista kri. Ali je nekaj ciganskega v njem? Tudi drugi je tako sanjaril v daljave; morda ga je potem kri premamila in je šel. Bog ve, kam ga je zaneslo? Morda je šel daleč, daleč? Morda je srečen in se še vrne? Morda...«

Kakor pajčevine so se ji razprejale misli. Ko jih je bilo preveč, jih je udusila. Toda vrnilo se so nove, ko ga je spet videla, kako sanja ob oknu.

»Vsaj ti mi ostani,« mu je rekla. Ni je razumel. Premlad je bil še. Takrat mu je bilo šele šest let. Še v šolo ni hodil.

Jeseni, ko je dobil knjige in tablico, je mati že kašljala. Čutila je, kako ji neznana pošast pije kri. Kapljo za kapljo. Vsak dan več. In s krovje je šla moč. Kaj ji je bilo prej troje nadstropij? Zdaj je le še s težavo prisopla do vrha in čelo ji je pokrival mrzel pot.

On pa je hodil v šolo. Ni videl krvavih sledov po tleh, ni videl kapljic krvi, ki jih je mati skrivala v robec.

Nekega jutra, ko se je odpravil v šolo, se je mati sredi sobe opotekla in

zdrknila na stol.

»Ostani doma, Benjamin, moj najmlajši,« mu je velela.

»Zakaj ne bi šel v šolo? Tako lepo je tam...«

»Ostani, mamica je bolna. Hudo bolna...«

Ni vedel, kaj je bolezen. Ni videl, kako je umiral najstarejši.

In ostal je. Tudi drugi dan, tudi tretji in naprej.

Mati je poleževala. Časih je malo vstala, da se je povlekla do ognjišča in kaj skuhalo. Potem tudi kuhati ni več mogla. Lakota je široko odprla oči.

»Mamica, lačen sem.«

»Še skorje kruha ni pri hiši, Benjamin, moj najmlajši. Še vinarja ni, da bi ga kupila.«

»Kaj bova lačna?« se je prestrašil. Ni mu odgovorila.

Drugo jutro ga je poslala na ulico. »K zidu se stisni in prosí denarja. Pesmice poj...«

»Pesmice? Kakšne pesmice? Saj jih ne znam... Nikoli jih nisem čul...«

In naučila ga je pesem iz tistih dni, ko je bila še mlada, ko še ni poznala mesta, moža, smrti, bede...

O polju je pela tista pesem, o lju-

bežni...

Planinka čaj

Bahovec čisti in osvežuje kri in s tem obnavlja cel organizem. Zavritek Din 20.— v apotekah.

In otrok je pel. Težko ga je pozabil, kdor ga je čul. Noge so mu primrzovale k ledenim tlom. Roka mu je drhtela, vsa rdeča je bila od mraza. Prosila je. Tako malo jih je bilo, ki so jo videli. Se dosti manj, ki so segli v žep.

In potem je prišel človek, ki ga je okradel.

Vsak dan sem šel mimo njega. Vsak dan sem videl prosočo roko. Potem ga nekega dne ni bilo več.

Potem ga ni bilo nikdar več.

Bog ve, kam ga je zaneslo? Morda mu je umrla mati, morda se je spet zbudila v njem kri, da je šel on. Benjamin, njen najmlajši, v svet, za drugim.

Morda... Kdo ve?

Naše morje

Hotel „Slavija“ v Splitu

Split je nastal okrog palače rimskega cesarja Dioklecijana, ki je bil rodom iz Dalmacije. Po navali Avarov okrog leta 615. po Kr. so zbežali prebivalci nekdanjega Splita na sosednje otoke, zlasti pa na

Brač. Najvažnejši kraj Brača je Supetar, kjer je lepa dependansa hotela »Slavija«. Hotel »Slavija« pa je zgrajen tam, kjer je bilo nekdanje starorimsko kopališče. Split leži v središču našega jadranskega področja in je popolnoma zavarovan pred ostrimi severnimi vetrovi in ima zaradi tega tudi

tako bujno rastlinstvo. Mesto slovi tudi zaradi svojih zgodovinskih zanimivosti in lepih zgradb iz prejšnjih vekov.

Glavni hotel Splita je hotel »Slavija«, ki ima 40 moderno urejenih sob s centralno kurjavo, lepe vrtove s terasami, od koder se vidi Dioklecijanovo palačo in še drugi ostanki starorimske dobe. Popolna oskrba znaša dnevno od 70 do 95 Din, sobe z eno posteljo stanejo 25 do 50 Din. Gostom je na razpolago lepo morsko kopališče Bačvice, ki ima 300 kabin. To kopališče ima velik oddelek za neplavalce in za deco. Do kopališča vozi avtobus vsake 10 minut. Obalni kopališči sta tudi Sustjepan in Firule. Kopališče Splitske Toplice pa je v zdravstvenem pogledu zaradi svojih žvepljenih in jodnih kopeli. Zaradi svoje centralne lege je Split izhodišče izletov v prekrasno okolico. Tako na primer ne bo nikdar zamudil izleta na prekrasni hrib Marjan, potem obiska srednjeveškega pravilnega mesteca Trogir in prelepe podzemne jame Vranjaca. Iz Splita na Brač do pensiona »Slavija« vozi parnik 40 minut.

Ravno tako kakor hotel, se tudi dependansa odlikuje po svoji najmodernejši ureditvi in izvrstni kuhinji. Glavna sezona je tu od začetka junija do začetka oktobra, zaradi zelo ugodnega podnebja pa prihaja sem mnogo gostov tudi poprej in pozneje.

Od 850 Din!	Hotel BON-REPOS	Korčula
Za 10 dni inkluзивno: prvovrstno prehrano, stanovanje vse takse, elekt. luč, postrežbo in kopeli na lastni peščeni obali		JUŽNA DALMACIJA
Koncerti, dancing, sport, tenis		4 ure do Splita, 3 ure do Dubrovnika.
	Zahtevajte gratis prospekte!	Brzjavi: Andreis, Korčula

Penzion Miramar Makarska

na krasnem prostoru, tik morja, v bližini kopališča. Zgrajen ob obronku gozda. Lepa terasa. V sobah toplo in tekoča voda. Mednarodna kuhinja po zmernih cenah. Govori se slovensko. Prospekte pošilja na zahtevo uprava penziona »Miramar«.

120

Peščeno morsko kopališče OMIŠ PRI SPLITU HOTEL „BELLEVUE“

novozgrajen tik ob morju, v sobah tekoča voda, danzing na morski terasi, polna penzija, s sobo in vsemi takсами in postrežbo Din 60—85. Domača in dunajska kuhinja. Nobenih zdraviliščnih taks.

85a

LOPUD pri Dubrovniku hotel „Kristić“ Penzion

40 tepo urejenih sob, hotel v gaju pomaranč in citron, ograjen z agavami in drugimi tropičnimi rastlinami. Senčnata veranda. — Izvrstna oskrba po najnižjih penzijskih cenah. — Penzion 60 Din.

121

LOPUD Hotel — Penzion „Lopud“ Kušjevan

odprt vse leto. Otok oddaljen 1 uro od Dubrovnika. Vsakodnevna zveza s parobrodom ali motornim čolnom. Novozgrajen hotel, izvrstno urejen, z veliko teraso z izgledom na morje. Divno kopališče, peščeno obrežje. Penzion s sobo in vsemi takсами in pristojbinami za kopanje dnevno 65 Din. Zahtevajte prospekte! Lastnik: Pero Kušjevan.

119

HVAR Hotel KOVACIĆ

Klimatsko zimsko zdravilišče in morsko kopališče. Moderno urejen hotel na krasnem prostoru tik morja v bližini kopališča. Sončne in lepe sobe. Prvorazredna kuhinja, ter dobra domača vina. Lastne ladje za izlete. Koncert. Toplo in hladne morske kopeli. Penzion od 55 do 80 Din. Odprt vse leto. Prospekte v slovenskem jeziku dobiti »Pri Putniku« na zahtevo Vam pošlje hotelir Peter Novak.

HVAR HOTEL SLAVIJA

Novo otvoren hotel. Tik pristanišča vseh parnikov. Pripadno izvrstna kuhinja. Informacije in prospekte pošlje lastnik M. Milčić.

82

LOPAR NA OTOKU RABU

Najidealnejše bivanje na morju. VILA »SONJA«, HOTEL »LOPAR« in HOTEL »VELEBIT« nudijo ves komfort z izvrstno kuhinjo, lepe sobe. Popolna oskrba s sobo Din 58—65, v glavni seziji Din 60—70 dnevno. Zahtevajte prospekte!

Hotel Pension „ADRIA“, Crikvenica

pod novo strokovno upravo. Prvorazredno urejen s komfortnimi sobami. V neposredni bližini kopališča. Meji na prekrasno zdraviliško park. Izvrstna dunajska kuhinja, cene zmjerne. — Lastni park in šetališče.

192

Novi Vinodol

najlepše kopališče na Gornjem Jadranu z velikimi in lepimi plažami. 2 km dolga obalna pot ob lepem parku. Tenis igrišče. Prvorazredni hoteli in penzion, ki ter mnogo vil obdanih od borov. Pojasnila daje Zdraviliška komisija.

146

NOVI VINODOL Palace hotel Lišanji

Komfortno urejen hotel v bližini kopališča s prvorazredno kuhinjo in terasami za sončenje. Ne manjka ničesar za najprijetnejše bivanje ob morju. Najskrajnejša solidna postrežba. Tekoča topla in hladna voda v sobah. Penzion od Din 65.— dalje. Zahtevajte prospekte!

Slovenski hotel „Kvarner“ Malinska — otok Krk

pod novo upravo. Krasna lega ob morju. Prvorazredna dunajska kuhinja. 21 lepih sob. Cena z vso oskrbo Din 55. — Električna razsvetljava. — Zahtevajte prospekte! — Odprt od 1. maja dalje.

199

Hotel „SLAVIJA“ Omišalj

Nov, moderno zgrajen hotel ob morju z lastnim kopališčem in plažo za otroke, lepo urejene sobe, električna razsvetljava, zdrava voda, izvrstna preskrba s sobo in vsemi takсами Din 50—60. Vse informacije in prospekte zahtevajte od lastnika Nikole Albaneže.

90

HOTEL LONČARIĆ Selce pri Crikvenici

ob kopališču. Vsaka soba s teraso z električno razsvetljavo in vodo. Dunajska kuhinja, fina vina. Polna penzija Din 50, v glavni seziji Din 60. Zahtevajte prospekte.

205-a

RAB Hotel — Pension Zagreb

Prvorazredno in renomirano podjetje s odlično kuhinjo. Neposredno na morju. — Krasen razgled na otok Luštno. Cene zelo zmjerne. Prospekti na zahtevo brezplačno. Vsa oskrba dnevno Din 60.— do 65.—.

126

Malinska otok Krk HOTEL „SLAVIJA“

Z novozgrajeno dependanso v velikem lepem parku na samem kopališču. Sobe z balkoni in razgledom na morje. Idealen sončenje in kopanje. Izleti. Domača in tuja kuhinja. Dnevna zveza s Sušakom. Penzija Din 60. Zahtevajte prospekte.

Lastnik M. Radčić. 214

Jugoslovensko morje v češki poeziji

Pesnik Adolf Veselý si je v zadnjem času pridobil posebno mesto v češki poeziji. Z zavestjo skočaja popolne osamljenosti obuja v življenje verzificirano epiko, ki v češkem slovu polagoma umira in ki bo, kakor vse kaže, kmalu tudi v drugih literarnih doigrava svoj vlogi. Nemara so veliki pesniški teksti, speti v oklep verzov, za človeka moderne nervozne senzibilnosti, preveč oddaljen svet, ka-li? Dejstvo je, da je epično pesništvo stopilo v razdobje propada. Toda — kot rečeno — Adolf Veselý se zavedno vrača k tej zapuščenosti književni gredi — skoraj kljubovaje, bi rekli. Za epiko ima dovolj zdravega notranjega mira. Dovolj virtuosnosti v pesniški tehniki, da se lahko oprije takihle nalog. Gre mu za to, da uveljavi ne samo čustveno, marveč tudi miselnost vsebino na kar moč široki ploskvi.

V zadnjih dveh letih je Veselý izdal tri obsežne samostojne pesnitve; v dveh najnovejših so prišlo do izraza njegove simpatije do slovanskega juga, njegov tesni odnos do jugoslovenske pokrajine in jugoslovenskega človeka. Obe je inspiriralo morje. Verzificirana povest »Strážce majaku« (1931) je silno prepletena z liričnimi vložki; ognjevit opis morja se osrečujejo z meditacijami o življenju in svetu. Kulise primorskega kraja in nekatere slikovite podobe iz ljudskega življenja tvorijo okvir mišni zgodbi mladega čuvaja na morskem svetilniku, Ante Matića. Matić se oženi z dekletom iz obrežne vasi in se takoj prvo noč po gostiji odpelje z razvnetimi gosti k svojemu svetilniku. Med vožnjo pa se dvigne vihar, nevesta pade s čolna in utone. V samotni službi pri svetilniku se jame mladega čuvaja letovati blaznost. Neka sila ga vleče v globine, kjer je utonilo dekle in posihmal ne najde mira, dokler tudi on nekega dne ne izgine v valovih.

Pesnitev »Volani moře« (1932), ki v primeri z baladnim vzdušjem »Čuvaja svetilnika« kaže solnčno-optimistično obelje, dokumentira zrelejšo pesniško čistost ne le v oblikovanju motiva, marveč tudi v

stavbi posameznih poglavij in v celotnem pesniškem izrazu. V tej pesnitvi gre bolj za idilo nego za dramo in slikam iz življenja pomorščakov in ribičev se pridružuje sveža poezija vinogradniškega okolja. Dejanje se odigrava nekeje v južni Dalmaciji. Opisuje pustolovsko življenje zgodbo starega mornarja Petra Novljana, ki je doživel mnogo čudovitih prigod in se klatil skoraj po vseh morjih sveta, preden je bil našel svoje trdno mesto na domači grudi. Ima tri otroke, v katerih je hotel pisec upodobiti novo, zdravo, delotvorno jugoslovensko mladino: mladega, smelega inženirja Franja in dve prikupni hečki Milico in Zorko. Lirčna instrumentacija južnodalmatinske razpoložnosti ob vinski trgatvi maskira programatično-smiselno konstrukcijo pesnitve. Toda proti koncu prehaja programatična sestavina pesniške skladbe Adolfa Veselého vprav v apostrofo močne, enotne, v bodočnost vzkipele Jugoslavije. Pozdrav zelenim vrhovom Slovenije, krajem, ki so polni pesmi, travnikom z vonjem sena, gozdovom, vsem z belimi cerkvami in zdravim, pobožnim ljudstvom! Pozdrav dolgem pšenčinam in koruznim poljem Hrvaške! Pozdrav srbskim goram, ki jih naseljuje hraber narod, kateremu je vedno vrel v žilah ritem svobode! Pozdrav dalmatinskim obalom z oljkami, vinski trto in cipresami! Pozdrav bodočim velikim dnom Jugoslavije!

To je zadnja beseda v pesnitvi Veselého; pravo priznanje vere in ljubezni do solnčnega slovanskega juga! Sicer pa te pesnitve niso prve, v katerih je Veselý pokazal svoje zanimanje za jugoslovensko morje. Že pred leti so ga vtiski iz Dalmacije inspirirali h knjiži proze z naslovom »Děti a moře« (1923). Gotovo nista ne »Strážce majaku« niti »Volani moře« poslednja odmeva jugoslovenskih motivov v tvorbi Veselého. (Za radi zanimivosti lahko omenim še to, da je knjiža posvečena mestu in meščanom dalmatinske Korčule.)

Dr. Josef Knap (Praga).

Letovišča

POČITNICE v Grand hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru.

Krasen park, tenis, kopališče, ribji lov, pošta, telegraf, telefon. Avtobusna zveza s postajo. — Izvrstno meblirane sobe. — Dunajska in domača kuhinja. Nizke cene. Zahtevajte prospekte. Telefon št. 3. — Predsezonsko bivanje je v tej krasni naravi najbolj priporočljivo in prav ugodno.

181

PENSION STURM LETOVIŠČE POLJČE pri Begunjah

uživa sloves mirnega zatočišča v krasni legi ob vzhodni Karavank. Za mirnoželjne najidealnejši kraj. Vsa oskrba s sobo Din 65.— dnevno.

236

Letovišče Luče Gornja Savinjska dolina, gostilna Raduha

Zračne cene, izvrstna hrana, prijetne kopeli, lepi gozdovi, 15 km od Logarske doline. Penzija 35 Din dnevno. 9267

Alpski pension „ERIK“ 224a Kranjska gora

V divni legi, obdana z jelovim gozdom. Krasen razgled na planine. Velik prirodniki park. Liviada za sončenje. Prekrasni izprehodi. Opremljene sobe z vsem komfortom, s toplo in hladno vodo, električno razsvetljavo. Najnižje penzijske cene.

Zdenka Pavlovič.

Posetite naša gorenjska letovišča

Penzion Restavrant Černe Kranjska gora

Popolnoma nov, 14 sob, topla in mrzla voda, solnčna brezprašna lega, kopalnice, centralna kurjava. Vedno sveži mlečni proizvodi iz domače mlekarne. Prvorazredna kuhinja. Izbrana vina. Cena penziona dinarjev 60.—, izven sezone 15% popusta.

222

Čebele, med in narodno zdravje

Mesec junij je za nami, davno pa je tudi minila pomladna paša in roji, ki so se ob muhastem vremenu letos zavlekli še v prve tedne julija, ko je kostanj odprl čebelarjem milijone medovnikov. Silno zanimivo so pojavi, ki jih ima umni čebelar priložnost opazovati dan za dnem, zanimivo pa je tudi to, da v čebelini državi nastopa dvojen spol, ki pa se po svojem življenju kaže v treh oblikah. Kot najvažnejša opora in jedro panja nastopa matičica, ki igra vlogo edine matere s tem, da leže jajčeca. Ali pa je matičica istočasno tudi vladarica panja, kakor mnogi mislijo, je še nereseno vprašanje. Bolj upravičeno bi lahko trdili, da matičica z vladanjem nima nič skupnega, ker ji je odkazana pač vloga, ki je važnejša od vladaric. To potrjuje še dovolj drugih znakov. Gotovo pa je, da je panj brez matice zapisan pogin, ako čebelar ne reši družine s čebelarstvo operacijo. Druga oblika čebel, ki je najštevilnejša zastopana v panju, so delavke. Tudi te so ženskega spola, a nezmerno je razlika med delavkami in matičico je razlika ta, da so prve bile že kot žerke krmiljene samo par dni s čisto hrano na to pa z večno skromnejšo in slabšo hrano in to v tesni celici, matičica pa, ki se izleže iz prav takega jajčeca, dobi stalno čisto hrano in ji je odkazana tudi prostornejša celica, matičnik. Razlika leži torej samo v različnih poteh vzgoje s hrano, ki delavčino jajčece ovira v razvoju, da zaostane in delavka nima normalno razvitih jajčnikov in zato ne pozna seksualnega življenja, matičnemu jajčecu pa dovoljuje prost razvoj, ki se usmeri v dovršen ustroj spolnih organov. Tretja oblika čebel, ki ima pa ime strotke, pridevek, ki ga prav s pridom uporabljamo tudi v življenju za lenuhe. V panju je to moški spol, ki je potreben za oprasanje mladih matičic samo pomlad, ko pa je njegovo delo končano, in izrinejo iz panjev. Bredka je torej usoda strot, pa ne more biti drugače — narava zahteva to!

Toliko je o čebelah treba vedeti tudi čebelarjem. Kdor pa čuti zanimanje za vzorno urejeno življenje teh naših dobrot, naj prime v roke strokovni list »Slovenski čebelar«. Za nas je važnejše, kako pridobimo med in kake hranilne in zdravilne vrednosti je za nas same. Med je oni sladki sok, ki nam ga nudi rastlinstvo v svojih neštevilnih cvetovih. Ali prav za prav je ta rastlinski sok šele nektar. Potrebno je, da čebele nektar predelajo in zgostijo v panju v med, ki postane goste tekočino se pojavlja v najrazličnejših barvah od vodeno čiste do temno rjave in temno zelene, kar zavisi predvsem od cvetov in sploh od rastlin, na katerih so čebele vršile boro. Za oči je lepši svetlejši med, kar mnoge zavaja, v resnici pa odloča tu le okus meda.

Važno je, da sta glavna sestavina dela medu grozini in sadni sladkor, ki sta v medu že prebavljena tako, da morata brez prebave stopiti v kri. Poleg tega vsebuje med eterična olja, ki mu dajejo vonj in pospešujejo blagodejno prebavo drugih »edil, ki smo jih vili. Vsebuje pa tudi apor, fosfor in železo in to v taki obliki, da jih more človeško telo sprejeti. Po ugotovitvah strokovnjakov imamo v medu ono hranilo, ki je sposobno nadomestiti v prehrani hidrate, ker vsebuje ena sama žlica medu celih 75 kalorij, torej več nego eno jajce. Žal se med premočno porablja za hrano in za zdravje, ki ga mora ceniti tako posebej kakor ves narod. Srečen dom, ki ima vedno med na razpolago, srečni so ljudje, ki slade jedla s priskutim medom! Sladkor, ki je dandanes splošno v uporabi je tudi živilo, toda zdravilnih snovi kakor med pa nima. Zaradi nizke cene je izvedril med, a ne povsod. Še tisoč in tisoč skrbe za to, da slade kavo in čaj s priskutim medom, zavedajoč se, da s tem v polni meri skrbe za izdatno hrano in res tudi za svoje zdravje. Že od nekdaj je le med varoval ljudi žledodnih, krvnih in živčnih bolezni, hripa in razne vrstne bolezni. pa so ljudem, ki uživajo med, sploh neznane. Da ljudstvo bolj in bolj cenil in uporablja med kot hranilo in zdravilo, nam je najljepši dokaz to, da se je poraba medu v zadnjem letu sama in ljubljani dvignila za nekaj tisoč kilogramov.

Zaradi visoke redilne vrednosti zdostujejo že male količine, da požive človeško telo. To posebno dobro vedo turisti in sportniki, ki se po vžitju žlice medu na črnem kruhu po naporu počutijo zopet čili. Prav s pridom uporabljajo tudi iz medu in

vode pripravljeno pijačo, ki skoraj trenutno osveži po naporu izčrpano telo. Pripravi tako pijačo pač ni težko. Žlico medu mešaš toliko časa v kozarcu vode, da se med v vodi popolnoma raztopi. To popiješ v malih požirkih, nakar takoj ugasne žeja in se umirijo vsi zaradi napora razdraženi organi. Prav uspešno se med uporablja kot zanesljiv proizvodilac potu (znoj) v primerih, ko človeka izpreletava mraz, če ga že po grlu ali se mu zapira nos. Tedi je najbolje, da ležes v posteljo, si daš primesti tople vode, v kateri boš stopil žlico priskutnega medu in tekočino izpiji po požirkih. Kmalu se boš pričel močno potiti in to bo gotovo premagalo vse predznake močnega prehlada.

Komur z leti postajajo tudi obisti manj delavne, naj s pridom uporablja med, ker je najboljšo sredstvo za pospeševanje njihovega delovanja, poleg tega pa čudovito krepi mišice, ker je istočasno jak proizvodilac telesne moči. Lahko bi rekli, da je med najgotovnejše sredstvo za podaljšanje življenja, kar so že učili grški modrijani Pitagora, pesnik Virgil, slavni Montezaza in mnogi drugi. Znamo zdravnik dr. Pol. Dardain je določeno označil zdravilno vrednost medu v naslednjih premerih: Ako namočimo palec in kazalec v med in z njima drgnemo dlesno ali zaberec otrok ob času dobivanja zob, prederjejo zobne dlesni brez običajnih težkoč in napadov mrazlice. Med je edino neškodljivo sredstvo proti zaprtju. Med razredčen z dobrim vinom je sredstvo, ki spravi bolnika po težki bolezni najprej na noge, ako ga živa bolnik po malih žlicah večkrat dnevno. Med in odcedek zelenih orehovi lupin je in ostane najboljšo zdravilo proti bezgavkam (skrofulozi) in mehkošči kosti (rahitis). To zmes naj uživa bolnik po malih žlicah večkrat dnevno. Med razredčen z odcedkom nastrganega surovega korenja (1 del medu, 3 dele odcedka) ozdravi neverjetno naglo tako imenovane kraste mleka dojenčkov, ako jih izperemo s tem večkrat na dan. Nekaj kapljic medu, razredčenega s čisto vodo, ozdravi vnetje oči, tako pri odraslih kakor pri otrokih. Med je pravi morilec glivic, ki povzročajo trebušni legan.

Po izkušnjah dr. Sacketta iz New Yorka uniči pristen čebelni med v teku 24 ur glivice legarja (tifusa), v 4 dneh povzročitelja nalezljive pljučnice, v 10 urah glivice grize (disenterije), vse ostale glivice pa v času od 1 do 5 dni. Kdor tedaj uživa pristen med sme biti gotov, da ne uživa s medom vred kalj kake bolezni. Pristni med nasprotno uničuje v našem telesu kralj bolezni, kar ni mogoče trditviti o drugi hrani n. pr. o mesu, zelenjavi in drugem.

Poudariti pa je treba, da velja »pristnost« medu dvakrat poudariti, ker je le od pristnosti pričakovati ugodnih učinkov. Brezhibni med mora biti popolnoma dozorl, prost tujih primesti in shranjen v brezhibni posodi. Jamstvo, da nabavljen med odgovarja najstrožjim zahtevam, nam more dati le čebelar, ki je ugodna in nad vsakim dvomom vzvišena oseba. Glede na važnost te potrebe je čebelarsko društvo že letos uvedlo v podružnicah natančno in strogo kontrolo, ki se je bodo organizirani člani skrbno držali, da pride na trg res samo zanjamočno pristen med v posodah, ki bodo znanomovane z etiketo pristnosti. To bo gotovo velik korak naprej, kajti s prodajo kontroliranega medu bodo konzumenti zagotovljeni in obvarovani pred priložnostnim nakupom medu od neznanih ponudnikov, ki ponujajo tuji in ne lastni med, ali tudi lastni med, ki so ga pridelihi brez dovoljenja čebelarskega znanja. To je potrebno v interesu občinstva in tudi čebelarjev, da se enkrat za vselej prepričajo prodaja »prešane« za pristni trčani med, ker taka brozga ne more učinkovati kot hranilo in zdravilo.

Kakor čišla svoje zdravje, tako čišla pristni med! Osebito pa svetujem gospodinjstvom, da pri nakupu medu prav tako skrbno pazijo na pristni med, kakor posvečajo skrb dobremu mleku. Otroci, ki dobi-čajo med, postanejo zdravi in živahni, kajti v medu so one skrivnostne snovi, ki so zmogne ne samo okrviniti življenje ampak povzročati rast in razvoj otroka. Poleg sladek dajmo otrokom med v pecivu, ki si ga z malimi stroški pripravimo sami doma. Jako prijetljeno in za vse prilike porabno je medeno pecivo, ki ga pripravimo na naslednji način: Denj v lonec 25 dkg medu, žlico cimeta, prav toliko klinčkov, 13 dekagramov sladkorja in 8 dkg presnega masla; postavi na vroč štedilnik, da zavre. Ohlajenemu primesaj 2 jajci, 50 dkg moke in en pecilni prašek. Vse to zmešaj in naredi testo, ki naj stoji do naslednjega dne. Potem ga zvaljaj, razreži na dva prsta dolge in široke koščke pomazi z beljakom in specol. Poleg medenega peciva se pa med prav izborna obnese pri izdelavi medene, medenega vina, likerjev itd. o čemer se mnogim niti ne sanja.

Naj nihče temu članku ne pripisuje reklamnega značaja, ker to ni njegov namen. Zgolj koristi narodnega zdravja tirjajo od nas, da je ljudstvo o hranilni in zdravilni vrednosti medu vsaj nekoliko poučeno, da bo znalo, da nam med daje zdravje.

D. Bc.

Telefon: 30-77. Lendplatz 1.

GRADEC

Hotel „Goldener Engel“

v neposredni bližini glavnega kolodvora in mestne železnice, popolnoma novo urejen. V sobah tekoča topla in mrzla voda, kopalnica, centralna kurjava. Prostor za vozove. Zbirališče inozemcev. Govori se tudi slovenski.

8744

Za poset se priporoča

JOS. STELZER, lastnik

Kupujte kolke protituberkulozne lige!

Lavoslav Struna

Kako je bilo v Pragi

Kdor gre vsake svete čase na daljše potovanje, in povrh še v inozemstvo, bo imel — preden odide — prav takoj potov kot sem jih imel jaz, ko sem se moral prav na hitro pripraviti za odhod na vse-sokolski zlet v Pragi. Letos oziroma prav zdaj so te priprave še posebno zamudne in neprijetne, ker je treba skoraj prebrisan ročevati vprašanje valute. Človek, ki ima v navadnem življenju opravka samo z domačo valuto — in še to vedno lepo odmerjeno — je bridko razočaran, ko izve, da je gospodarska kriza zadela tudi to stran vsakdanjega obrata. Stvar je namreč ta, da ni dovolj, če ima potnik polne žepne domače valute, ker z njo onemastno ne sme preko državne meje. Zato si mora nabaviti potrebne tuje denarje, kakor ve in zna. Slišim, da so bili letošnji udeleženci praskih svečanosti v tem oziru sila iznajdljivi; zdi se, da so tudi vsi poskusi dobro uspeli, kajti — z nekaterimi izjemami kaj pa — ne vem za nikogar, ki bi bil v Pragi kazal znake, da je v krizi. Meni je šlo tudi gladko; kako in s čigavo pomočjo, tega seveda — ker me vežeta častna beseda in velika hvaležnost — ne smem izdati.

Razen za valute se mora človek, ki odhaja na prireditve — kot je bila zamišljena in izvedena v Pragi — s posebno nalogo, brigati še za sto in sto drugih stvari, za katerimi pa tu ne bom pretakal solz in črnila. Rečem le toliko, da sem kljub svoji točnosti — vsaj ob takšnih prilikah — in podpiri raznih uvidnih činiteljev

voljen seže po okrepčilih ali cigareti, ker je skoraj povsod blagodejno opozorilo, da se vse prodaja brez pribitka. Zanimivo je dalje, da so avstrijske železnice vsaj na svojih napravah dosledno odpravile vse stare strokovne nazive in se celo davno udomačenih izrazov kot so n. pr. gardero-ba, restavracija, peron, telefon itd. nočejo več posluževati. V ostalem sem imel vtis, da je organizacija odlična in res smo se po vsej Avstriji vozili točno do sekunde. Za potnika, ki ne potuje vsak dan in ima že brez železniških zamud polno glavo skrbi, so hitra vožnja in bogate okrepčevalnice brez zvišanih cen velika dobrota.

Železniška proga se vije vse dalje proti severu in prehaja vedno bolj v gorato pokrajino. Po dolini se vije temna Mura, na bregovih se vrstijo velike vodne naprave z jezovi in zapornicami, na levem bregu pa se stiskata med strme bregove krasna avtomobilska cesta in ona solidno grajena dvotirna železniška proga, ki je za ranjke Avstrije vezala Dunaj s Trstom.

Pri Brucku, od dima in saj potnemel železniškim križišču, nas vodi železna cesta onstran od glavne proge dalje ob Muri. Pogled na romantično alpsko okolico je vedno bolj privlačen. Po asfaltirani cesti drsijo motorna vozila; kar nič se čuditi, če se po teh cestah dogaja toliko nesreč. Samo s tega vlaka, — ki nas je tod mimo vlekel v Prago — sem videl več omotornih vozačev, ki so strastno poglajali svoja vozila, ko so čutili vlak za seboj. Mesto pred seboj, so gledali vlak in

krpah z okrepčili »brez zasluzka« in nekaj zaspanih obrazov, ki so tudi računali na prste, koliko dragocenih ur bo treba še presedeti na onih vedno bolj trdih klopih v železniškem vagonu.

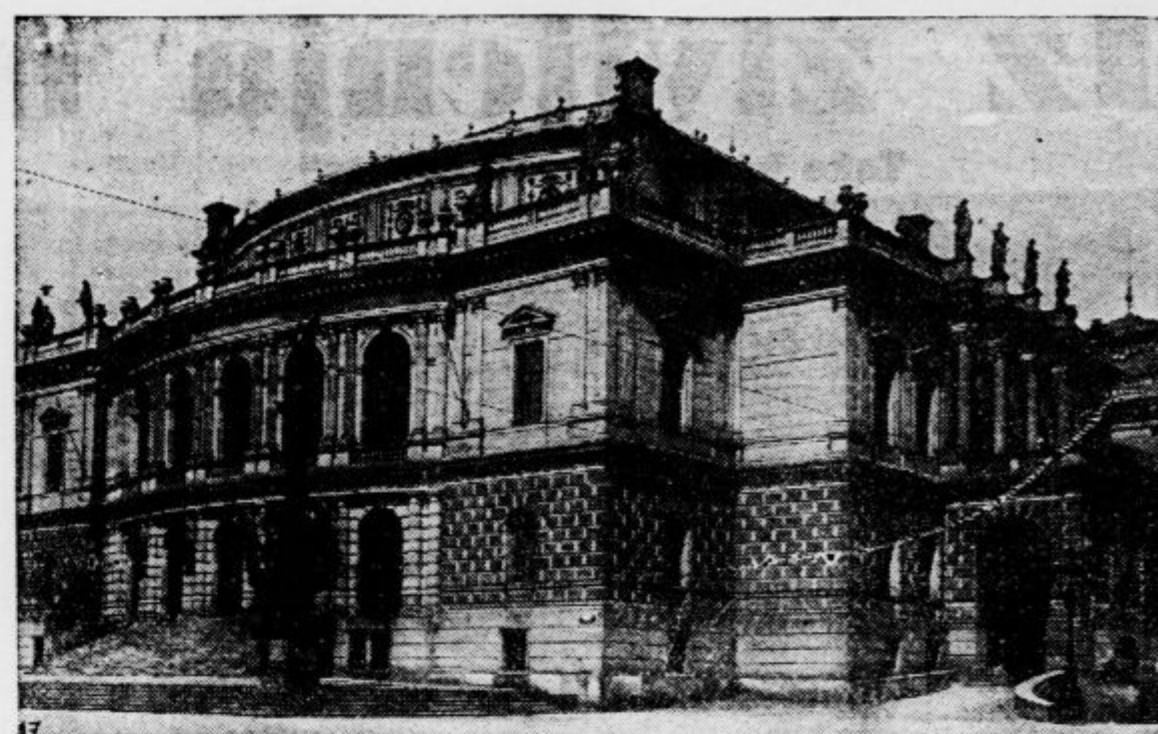
Prevoz čez Donavo sem opazoval — prosim, potnik, ki gre tako redko itd. — stoji, nato pa čakal, kdaj bodo nastopili organi za reprizo iz St. Ilje. V Freistadtu so zopet nasokčili našo kolono; to pot so se zanimali samo za valuto. Imel sem najmirnejšo vest, toda mož carinski je dejal, naj pokažem. Vsebinska listnice je bila res borna in zdi se mi, da je bilo organu še neprijetnejše kot meni, ko je ugotovil, da ima pred seboj človeka, ki potuje po svetu brez vsake valute. Sedaj bi moral povedati ono, česar zopet ne smem zaupati nikomur...

Od češke meje dalje je šlo brez skrbi in boja. Vsa pot do Prage — čeprav smo jo morali opraviti v onih trudnih urah, ko se najsilje spi — je bila en sam vzklík radosti in veselja. Povsod smo srečavali le prijazne obraze in če se nismo razumeli z besedami, smo se razumeli v očeh. Lepo jutro je vstalo 1. julija in vse prepočasi se nam je pomikala železna kača proti zlati Pragi. Potnik, ki hodi le redko tako itd., ima — čim dalje je od domače grude — vedno več opravka. Slučaj je hotel, da sem bil v tem delu vožnje sam s seboj in tako sem lahko spremljal nepozabno sliko idilične češke pokrajine z obeh strani proge. Kot slavnostno okrašeni mlaji so se zdele vasi ob progi in vedno več jih je bilo, čim bolj smo se bližali cilju stotisočev, ki so jim v teh dnevih bila srca za našo Prago. Praga te dni ni bila samo češka in slovaška, Praga je bila vsa slovanska. To smo čutili, ko smo bili še daleč od nje...

Wilsonov kolodvor je ena izmed onih impozantnih kolodvorskih stavb, ki človeka z redkimi prilikami itd. prevzamejo kot otroka, ko mu prvič pokažejo nekaj velikega. Stavba izvira še iz predvojne dobe in kaže zelo nazorno, da ranjka Avstrija kljub zastopanju Prage ni mogla vzeti temu središču bogate in velike češke dežele vsaj najmodnejših železniških naprav in obsežnih prostorov za dotok in odtok potujočega občinstva. Kaj je Praga danes, tega še človek zave šele tedaj, če preživi vsaj par bežnih dni na njenih tleh. Številke o njej so suhoparne in spadajo v statistiko.

Praga je kot okamenela pravljica iz pradedne dobe, ki hrani na svojih tleh tisoče krasnih spominov iz svetovne zgodovine... Okoli teh dragocenih zgodovinskih zgradb, spomenikov, gradov in drugega je položen venec modernih in najmodnejših državnih, mestnih in privatnih palač, trgovskih in stanovanjskih hiš, okoli teh pa drugi venec vil, vrtov in novih naselbin. Praga je svojevrstna po konstruktivnih, ki jih nudijo srednje ohranjene zgodovinske stavbe iz skrbnega veka in pa velike moderne palače najnovejše dobe. Vse to pestro sliko poživlja široki tok Vltave z več otoki in 11 krasnimi mostovi, med katerimi se po arhitekturni kosata srednji in moderni vek. Znano je dalje, kakšne zgodovinske dragocenosti hranijo njene zbirke, muzeji in knjižnice; povsod je zbrano ono najdražje gradivo, ki priča o velikih dogodkih, ki so se odigrali na teh spominskih tleh. Prav tako kot po zgodovinskih ostankih je Praga zanimiva tudi po svojih velikih industrijskih napravah: v vzhodnem in južnozapadnem delu so veliki industrijski okraji s tovarnami za stroje, avtomobile, vagoni, žarnice itd. ter več pivovarne. Njen zemljepisni položaj ji daje vlogo važnega posredovalca med zapadno in vzhodno, kakor tudi med južno in severno Evropo. Za nas Slovane je Praga velika mati, kamor hite naše misli vselej takrat, kadar je treba mogočno povdariti slovansko stvar, kadar je treba pokazati ostalim narodom na svetu, da smo Slovani živeli, ki skrbijo za svojo bodočnost, ve za svojo sedanjost in je tudi ponosen na svojo preteklost. V teh ozirih nam je bila Praga prav v minulih sokolskih dnevih najsvetlejši vzgled. Če bi vse slovanske prestolnice lahko kadarkoli nastopile pred svetom takšne kot je Praga, se nam ni treba bati niti zavisti, niti klevetanja, da niti sovraštva!

Kakšna je bila Praga v zletnih dnevih, kakšni valovi bratke ljubezni in prekipajočega navdušenja so dan za dnem bučali po njenih ulicah, kako mogočno so se uresničile davne sanje velikega Tyrša na tleh svobodne Prage s sodelovanjem tisočev in tisočev prav tako svobodnih bratov iz ostalih slovanskih držav, kako ogromne in vzorne so bile prireditve, ki so jih z gesli sokolske discipline in vztrajnosti izvedli največji nasledniki prvih Sokolov Tyrša in Fügnerja, o tem smo pisali v tekočem. Vse zlet je po soglasnem mnenju vsega evropskega, da svetovnega tiska izzvenel kot mogočna manifestacija sokolske vzgoje in organizacije, da so stali pred njo kot obduovalci zastopniki in javni glasniki narodov, ki imajo morda že starejšo zgodovino, morda še vse bogatejša sredstva in morda še bolj izkušene ljudi

Českoslovaški parlament

kot jih ima »malici« českoslovaški narod v primeri z milijonskimi narodi daljne Azije, Afrike ali Amerike.

Praga je bila prve dni julija milijonsko mesto. Med stotisoči, ki so prihili, da ji čestitajo v teh dnevih in ji pomagajo dvigniti vnanjo sliko, je bilo tudi veliko število neizgovirnih novinarjev. Med njimi je bilo mnogo zanimivih prikazni: nekateri so bili že po tedne na poti, saj iz Irske, Španije, Portugalske, Turčije, Palestine ali daljne Azije res ni tako blizu na Českoslovaško. Najbolj tajinstveno se je pojavil v tej množici večnih radovednežev in nadlegovalcev »kolega« Lipa Levitan iz Telaviva v Palestini, ki je zastopal palestinsko brzojavno agencijo. Možno menda že dolgo ni bil izven domačih meja, ker je v nerodnostih dosegal rekord za rekord. Po dolgem tavanju iz urada v urad so ga srečno spravili v najlepši hotel in mu poskrbeli tudi vse ostalo, česar mu je manjkalo... Bratje Čehi so ga bili posebej veseli zaradi tega, ker je imel tako lepo slovansko krstno ime, ki so ga za čas njegovega bivanja med njimi spremenili v rodbinsko. Ker je govoril same eksotične jezike in je hodil po Pragi kot nekakšno azijsko čudo, so domači kolegi pridno hodili za njim in mu kmalu našli mesto za izjave in slike po popoldanskih izdajah. Potem ni več tarnal, da nima valute in ne ve, kam bi položil trdno glavo. In tudi videl ga nisem nikjer več!

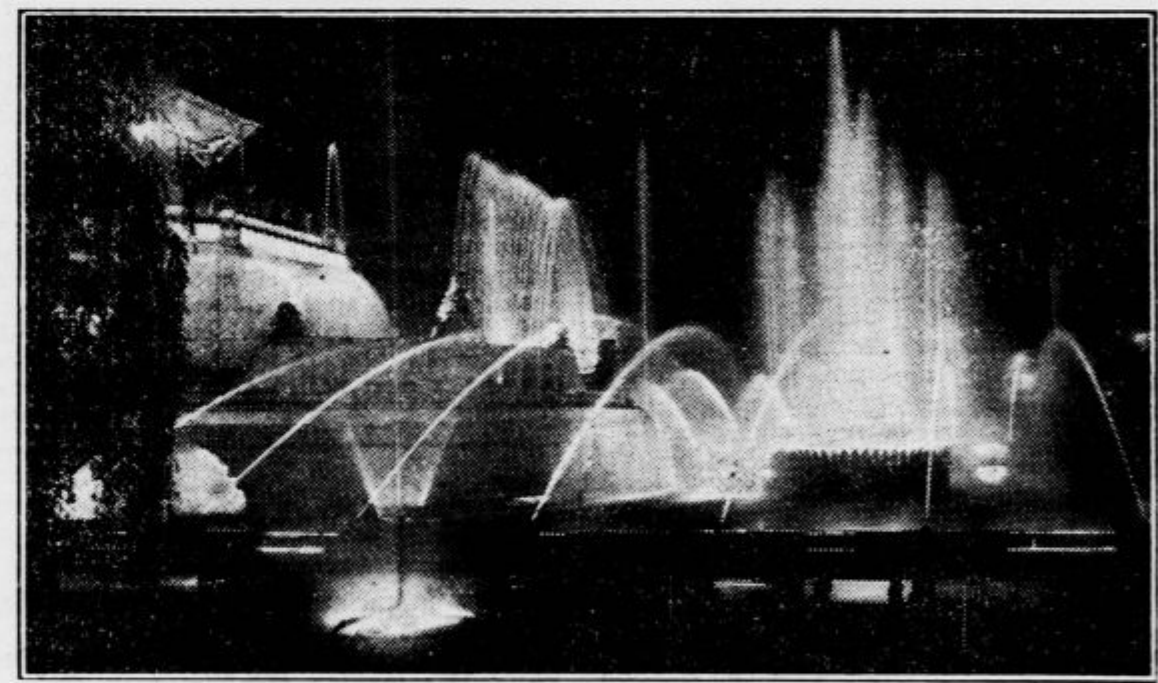
Za udobno bivanje in največje ugodnosti inozemskih novinarjev je vzorno poskrbelo zunanje ministrstvo, ki mu bodi na tem mestu izrečena najlepša zahvala. Jugoslovensko odpravo, sestavljeno iz šestih zastopnikov naših listov, je imel v oskrbi bukreštanski tiskovni ataše Dr. Kopecky. Od jutra do večera je bil za nami in vedno je znal bogati program urediti tako, da smo vedno znova strmeli, kako smoteno in podrobno so vsi faktorji proučili izvedbo ogromnega dela v zletnih dnevih. Žal se za svojo osebo teh udobnosti nisem mogel posluževati v celoti, ker sem se ločil — kot edini — od ostalih tvarišev v najbolj kočljivi točki. Vsi so namreč prišli le po vtise in to delo — vsaj med prireditvami — ne zahteva mnogo napora. Zato so se mi zdeli od dneva do dneva bolj zadovoljni in bolj veseli, med tem ko se je pri meni razpoloženje »dvigalo« v obratni smeri. Kolega iz Beograda je hudomušno menil, da toliko dela in truda sploh nima smisla, ker je Praga brez tega mnogo lepša.

Med domačimi delavci za tisk se moram na tem mestu s hvaležnostjo spomniti ravnatelja ČTK Tvařuske, ki je ob vsakem času postregel z vsako informacijo in je

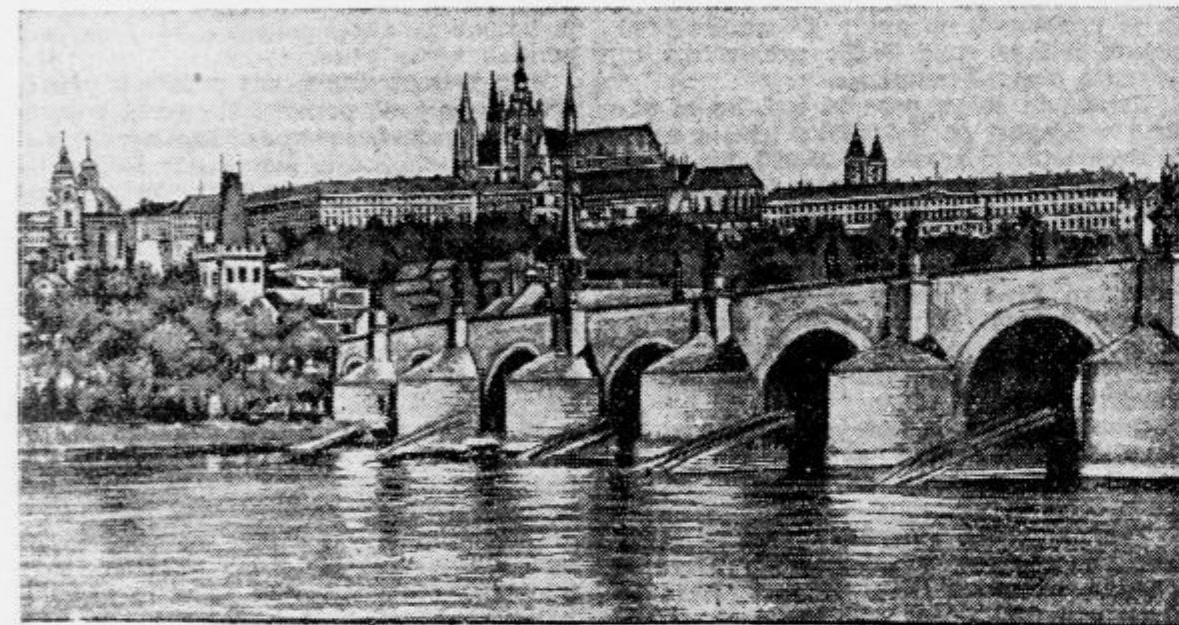
tudi sicer vedel visoko ceniti važnost čim izčrpnih poročil o poteku praskih dogodkov. Prav tako ljubezno in v vsakem pogledu uslužno smo bili sprejeti na našem poslanstvu, kjer nam je tiskovni ataše Živković rad postregel vselej, kadar smo kaj potrebovali. Sicer pa smo si za svoje delo po Pragi ustanovili več podružnic, kjer smo se zbirali sem in tja in odkoder smo pošiljali v svet skromne drobce onih nepozabnih slik, s katerimi smo vračali od povsod, kamor nas je povedel neutrudljivi doktor iz zun. ministrstva ali pa neizbežen čut dolžnosti z doma.

Mnogo je bilo tega in težko bi bilo vsaj približno povedati vse, kar je videl in doživel človek, če je one dni z odprtimi očmi hodil po Pragi. Pražani so bili te dni zelo prijazni in dogajali so se primeri, da so v tramvajih dajali pojasnila domačinom, ki so se morda že leta in leta prevažali s tem tamkaj tako potrebnim prometnim sredstvom. Privlačno svoje vrste so v Pragi Bat'ovi čevlji, Chmelove hrenovke, plizen-sko pivo, izborne slaščice in še marsikaj, kar se v bogati izbiri najde v razkošni prestolnici českoslovaške republike. Treba je imeti valuto in priti je treba po vtise in gotovo se nobenemu tujcu ni treba pritoževati, da mu je v Pragi manjkalo česar koli.

Za udeležence vsesokolskega zleta je bilo nalašč prirejeno veliko zabavišče na Stromovki, kjer so velike palače za razne razstave. V ozadju tega obsežnega razstavnega prostora je vsak večer šumel ogromen vodomet, ki so ga v daljših in krajših presledkih razsvetljevali z raznobirnimi žarki izvod vodne površine. V ozadju je bila ogromna restavracija z modernimi urejenimi prostori za zabavo in ples. Vse naokoli je bil ogromen prostor z nepreglednimi vrstami stolov in klopi ter brezštevilnimi okrepčevalnicami in veselnicami prostori. Tamkaj so se večer za večerom zbirale sokolske množice z vseh vetrov, vseh stanov in vseh starosti ter si v vsem razpoloženju krajšali ure od dneva v dan. Ker je bil tudi tamkaj vzoren in — prav po ljubljansko strogo — je bilo treba ob določeni uri oditi. Pogled na to pisano množico v svitu tisočev obločnic in na ono bajno »fontano« z več metrov visokimi slapovi v mavrinskih barvah je gotovo ostal vsakemu udeležencu za vedno v spominu. Kdor je prišel po vtise, je bil tamkaj lahko kmalu po večerji, če je bil preveč žalosten, je imel v restavraciji »Kumanovo« kosa jugoslovanske zemlje, kjer se je točila rujna dalmatinska kaplja in so na raznuju čvrčale bogate zaloge »raznijičev« in »čevapčičev«. Odtod pa tudi kljub »draginji« gotovo ni odhajal turoben...

»Sokolska fontana«

Pogled na Hradčane

končno pozabil le na nekaj manj važnih stvari, ki se na srečo dobe povsod so bile tu. Skratka: hotel sem pribiti, da je bil moj odhod v Prago nenavadno slovesen, čeprav tega na zunaj ni nihče opazil.

Najboljša zveza za Prago je oni brzi vlak, ki odhaja iz Ljubljane malo po poludnevu, prihaja v Maribor tri ure pozneje in zapuša naše državno ozemlje kmalu po četrti uri sredi med Slovenskimi goricami, ki se prav zdaj košatijo v bohotnem zelenju vinske trte in sadnega drevja. Kar nekam tesno mi je bilo — menda je to le pri ljudeh, ki tako potujejo vsakih deset let in odhajajo z doma slovesno — ko smo kmalu za St. Iljem na desni opazili ona dva para drogov z državnimi trobojnicami, ki označujejo skrajno točko naše državne telesa v smeri proti Špilju in Lipnici. Saj je tudi onstran onih nekih drogov vse tako zeleno, vse tako domače, in vendar to ni več naše. V Špilju je tako kot na vseh obmejnih postajah. Gruča uniformiranih ljudi se polasti vlaka in že odstopamo po prijazni ravničici dalje ob zeleni Muri proti Lipnici. Moji kategoriji potnikov, t. j. nerodam, ki ho-dijo po svetu na svete čase, so carinski in ostali organi menda najbolj nevarni. Valute nimam, tobaka nimam, sploh ne nosim ničesar, kar bi moglo biti komurkoli v spodniko... In vendar je mož carinski opazil nad glavo vitko steklenico s kapljico okrepčila. V zadnjem trenutku mi jo je podtaknila skrbna roka, da bi si gasil žejo in privezoval dušo, če bi me podiralo domotožje. Po temeljiti razpravi sva se s carinskim čuvajem razloži kot prijatelja.

Lipnica, Wildon in vsi oni kraji, kjer so med vojno čakali na razne komisije naše črnovojniški vseh stanov in so nadaljevali svoje skromno življenje tisoč beguncem iz sončnega Primorja, so kmalu za nami. Okoli petih smo v Gradcu. Na kolodvoru ni videti, da so mu po pravici dali sloves mesta, ki je najbolj prikladno za upokojece. Sicer se pa s kolodvorske slike ne sme sklepati, da bi ne bilo tako. Vse to vrvenje na peronu so uprizorili številni udeleženci, ki so se s te štajerske metropole — kot močna češka kolonija — prav tako odpravljali na praški zlet. Človek na avstrijskih peronih nekam zado-

strojvodjo, ki je malomarno slonel na svojem mestu... Za Leobnomo, odkoder vodi druga železnica žila v gornjštajerske kraje z železno industrio, je postaja Göss in le dober kilometer višje je ono usodno mesto, kjer je pred letom dni zgrmel prav takšen vlak — ki se je vračal z obratne smeri — v skalnato strugo ledenomrzle Mure. Sprevodnik rad opozarja na ono mesto, čes saj smo že tako mimo. Ozračje se vse bolj ohlaja, lokomotiva sopiha vse teže. V St. Michaelu smo že 591 m visoko in ura za večerjo je tudi že prišla. Toda človek, ki potuje itd., si pač ne zna takoj pomagati; preden se mu odpro oči, pa je tudi že prepozno. Tamkaj so uvedli pri nas še neznano prehranjevanje potujočega občinstva tako, da postavijo predenj v prostoru — kjer se vozi, in seveda po naročilu — večerjo, ki jo potem lahko mirno pospravi tja do Selztala, kjer poberejo »črepijnce« in valuto. Vse to sem izvedel jaz šele takrat, ko so pobirali že »črepijnce« in sem zato večerjal ostanke iz popotnice skrbne roke. Sicer pa odtod ni več daleč v Judenburg, ono medvojno prestolnico kranjskih Janezov, ki so tudi tako često živeli od ostančkov, če so jih le imeli.

V Selztalu je bila že tema. Nekje so se izgubljali vrhovi Nizkih Tur in drugih grebenov na severu in vzhodu. Kolodvor je kljub svoji prostornosti in lepi ureditvi mrtev; tudi tu se pozna, da je kriza blizu nekje in da so gradili naprave v časih, ko so tod brzeli številni vlaki brez meja, brez carine, brez krize in polni one gospode, ki morda sedaj »živijo« skromno pokojnino in niti ne vidi več, kako prazni so oni razkošni peroni na vseh večjih železniških križiščih po vsej gornji Štajerski. Dolgo sem vztrajal pri oknih in kar ni se mi dalo, da bi se umaknil na trdo klop v oddelku. Toda vlak se je strmo dvignil in kmalu izginil v dolgem predoru na py-hrskem prelazu, iz katerega smo se znašli v Gornji Avstriji. Noč je bila temna in brezupno je bilo napetosti trudne oči. Vlak vozi odlično in veselilo nas je, da se z veliko hitrostjo bližamo gornjavstrijški prestolnici. O Linzu seveda nisem videl več kot obsežne železniške naprave, nekaj ganljivih prizorov ob slovesih in svidenjih, neizgovirne dečke v pomečanih »belih«

Janko Kač:

GRUNT

Polona je potrkala in na odziv vstopila. Lepa ženska je sedela pri mizi in pitala krepkega rdečega fantka. Začudena je pogledala Polono in menila:

»Menda niste prav prišli?«

Polona je postavila cekar na stol ob postelji in povsem mirno odvrnila:

»Sodim, da se nisem zmotila. Saj ste vi Pepca, mali pa je Tonček, ali ne?«

»In vi ste Tončkova stara mama, kaj ne?« je brž uganila Pepca.

»Sedite vendar. Kaj pa Tona, ni...?«

Nerodno je bilo materi to vprašanje, zato je hitro odgovorila:

»Zaradi ljubega miru je bolje za vse, da je ostal doma. Saj veste, zakon je pač zakon.«

Preveč je že prestala Pepca, da bi jo bila spravila tudi ta zadnja bridka beseda iz ravnotežja, zato je pripomnila bolj zase, kakor za to tujo žensko: »Rada bi ga bila še enkrat videla... Toda morda je celo bolj tako.«

»V Egipt pojdem, da pozabim vse, kar je bilo,« se je okrenila h Poloni. »Vi ste prišli po otroka, kaj ne? Nikomur na svetu bi ga ne dala. Pri Tonu pa vem, da bo dobro rasel in da ga bo imel rad.«

Polona je zdevala med tem iz cekra darove in položila na mizo stotak:

»Od Tona je. Lepo te pozdravlja in ti želi srečo v svetu.«

Solze so se udrele Pepci pri teh besedah. Ko je udaril v plač tudi sinko, si je Pepca s krepko roko otrnila solze in poljubila sinka, da se je sredi solz ves srečen zasmejal.

Mati Polona je bila že na cvetni petek v Braslovčah na sejmu kupila lesenega konjčka. Iz rute ga je sedaj izmotala in zapiskala v votel rep. Dete je zavriskalo in stegnilo ročice za igračko: »Hi!« Polona je vzela otroka v naročje, stopila k oknu in pokazala konjčka s pramo sprejdi. Tonček je zaplosnil z rokami: »Otili, otili...«

Pepca je pobrala otrokovo perilo in obleke ter jih nabasala v cekar, češ: »Ni mi za kaj, naj le podere.« Iz miznice je potegnila šop papirjev, izbrala med njimi neko pisanje in ga izročila Poloni: »Krstni list je, dobro ga hranite.« Polona je odpla jopo in shranila papir v nedrje.

Ves je bil zaverovan Tonček v novo igračo, da je celo mater odrinil, ko ga je pokrižala in zadnjič poljubila.

»Z Bogom!« je rekla Pepca. »Srečno se vozita, pa radi ga imejte.« »Sama ga bom varovala,« se je odgrela tudi trda Polonina beseda. »Če boste pozneje še kaj todi hodili, pa ga pridite pogledat. Pa srečno!«

Ze so se zaprla vrata in je Polona naglo spela po stopnicah, da otrok ne sliši plača matere, ki se je vrgla čez posteljo in si zagrebala glavo v blazino...

Ko je bila Polona z otrokom pri kočiji, se je še celo skorjastemu šimnu razvezalo lice v vesel smehljaj: »Ta je pa kamelec!« Polona je nesla fantka še k prami, ki je radovedno pogledala rdečeličnega drobiža, ko jo je pobožal po mehkem podbradku.

Na vozu je Tonček kmalu vsnul in je spal vso pot, krčevito držeč v drobni ročici lesenega konjčka, ki mu je trepetala v vetru pisana pernat griva...

Tona je ves dopoldan pogledoval na most, če se že pelje kočija. Nobenega pravega dela se ni mogel lotiti. Žena je imela polne roke dela za praznike in se ni brigala za njegovo oprezovanje. Ze se je oglašil tenek glas šentrupeškega zvona za poldan, pol ure pred

drugimi, ko je zaropotala na mostu kočija. Z desnico si je zastrl Tona oči, ko je stal pod lipo na griču zadaj hiše, da je bolje videl, če mati res pelje sinka.

»V naročju ga ima,« je ugotovil Tona in zavil okrog vrta na cesto. Nalašč si je dal opraviti pri plotu, dokler ni obstala kočija pred hišo. S hrbtom je bil Tona obrnjen proti hiši in se je le počasi okrenil, ko je mati zaklicala:

»Tak pojdi mi ga no prijeti, Tona, da zlezem doli!«

Urno je tedaj skočil Tona in sprejel iz materinega naročja sinka, ki je še vedno spal. Šimen je zapeljal kočijo v pajato, Polona si je pa sprhnila krilo in rekla Miciki, ki je stopila na prag:

»No, pa smo doma!«

Micika ni niti trenila z očesom, ko je zagledala Tona z otrokom v naročju. Le v srcu ji je zazvenela nelepa misel: »Kakor prireje v hlevu ga je vesel,« pa je ni spustila na jezik, temveč je rekla, da se je sploh oglasila:

»Ravno preslabih rok nimaš za varuša.« Ne bi se mu bila kmalu bolj ustregla žena, samo da ni rekla pikre besede. Tako hvaležno in ljubeče jo je pogledal, da se je tudi njej razjasnil obraz, le grdi gubi ob ustih nista izginili. Tedaj pa je odrl Tonček svoje velike sive oči, spočite dolgega spanja.

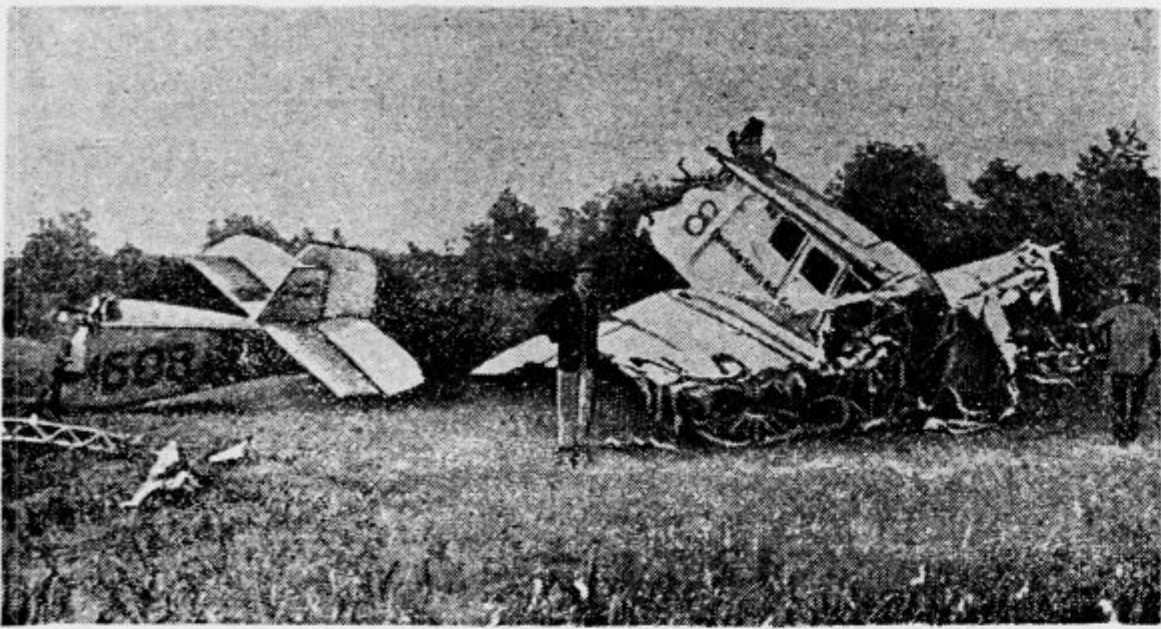
»Mama!« je zaklical in iztegnil proti Miciki svoje debele ročice. Ta pa je stala kakor mrtvoudna in ni zgenila svoji hrok. Morda je opazil otroka, da ga ta ženska ne mara, ali pa je spoznal, da se je zmotil: nakremžil je svoj okrogli obrazek in bi bil prav gotovo planil v jok, da ga ni Tona poujškal in nerodno tolažil:

»Tonček, no, no, Tonček...«

Takoj je iztegnil sinček ročice za košatimi Tonovimi brki in nabral obrazek spet v smeh.

Iz življenja in sveta

Tako je umrl „kralj čevljev“

Razpolovljeno in razdejano letalo češkega veleindustrijskega Tomaža Bat'e po nesreči

Žeja gozdov

Prof. Riegler je izmeril množino vode, ki ostane v drevesnih krošnjah po nalivih in je ugotovil, da staneta v krošnji smrek dve tretjini te vode, pri bukvah ena tretjina, pri hrastih polovica itd. Ta voda kmalu spet izhlapi. Velika množina se zadržane vode nam postane takoj umrljiva, če zvezmo, da ima bukev s tremi četrtimi metra premera okroglo 119.000 listov, istoimenske smreke pa celo 20 in več milijonov listov.

S preprostimi merilnimi poskusi lahko ugotovimo porabo vode v gozdu. Bukve zahteva za vsak štirjaški meter listne površine na leto 60 l vode. Hektar bukovega gozda izhlapi skozi liste na leto 1800 do 2000 kub. m. vode. Hektar gozda iz več nego stoletnih bukev popije na leto celo jezero vode. To jezero bi merilo 100 m v dolžino, 100 m v širino in skoraj 30 cm v globino! V ozemljih, ki nimajo povprečno 15 cm letnih padavin, je torej gozd nemogoč — stepe in pušave nedomestijo tu gozdi.

Ze iz teh števil je razvidna ogromna

pomembnost gozdovja za krogotek vode, tem bolj če pomislimo, da cenijo celotno površino gozda na zemlji na 4.3 milijona hektarov! Pri povprečnem izparivanju 1500 kub. m. na hektar in leto, bi dalo to 6 in pol milijona kub. m. vode. Vse zemeljsko gozdovje pospešuje torej krogotek celega morja vode, ki bi obsegalo 640.000 štirjaških kilometrov pri 10 m globine. To morje bi bilo večje nego Severno morje, ki meri 575.300 štir. km.

In človek...

Človeška žeja je v splošnem posledica zmanjšane množine vode v telesu, t. j. pred vsem zaradi močnega potenja. Človeško telo ima približno preko 2 milijona znojnih žlez. Znojenje se ravna po telesnem stanju posameznega človeka, po višini temperature in stopnji vlage obdajajočega zraku. Potovalci v puščavi morajo popiti 10 do 12 l vode na dan, da nadomestijo izgubljeno telesno vlago. Tudi pri nas so ljudje, ki popijejo v vročih poletnih dneh toliko vode.

Zanimiva stara ura

V ženevskem umetnostnem in zgodovinskem muzeju je bila razstavljena dragocena, umetniško izdelana ura, katere zapleteni mehanizem so pa leta tako pokvarila, da ura ni več šla ter gnala svetnikov in je bilo potrebno temeljito popravilo, na kar se pa današnji urarji ne razumejo vsi. Najtežje je bilo restavrirati avtomate. Tega posla se je lotila ženevska urarska šola in

se tej je delalo primitivno starinsko kolecaje in vrvodje mnogo preglavic. Sicer je pa imela ta ura od vsega početka zmerom muhe in na številčnici je že 1774 zabeleženo prvo popravilo, ki so mu v naslednjih

stoletjih sledila še druga. Ura je bila izdelana v Parizu, po vsej verjetnosti konec sedemnajstega stoletja, potlej jo je pa 1714 podaril neki Joseph Bojer ženevske biblioteki. Uri je bil tisti čas priden tudi naslednji opis:

»S privoljenjem kralja in gospoda glavarja trgovcev.«

»Dame in gospodje!«

»Videli bomo nenavadno uro, vso iz bisernice in ebenovine, brez uteži, veriž ali žic, zgrajeno na podstavku, ki ga nosijo štirje levi. Na vrhu plahuta petelin s krili in po trikrat zaporedoma zakikrika, med tem ko izteguje vrat in odpira kljun. Dalje vidimo dvanajst apostolov, osmer jih bije četrt ure, štirje pa hodijo okoli. Angel odpre vrata in oznani sveti Devici, ki se obrne k njemu, da sprejme njegov pozdrav, skrivnost učlovečenja. Naj se spusti Sveti Duh, z druge strani pa pride smrt in se ji vrže k nogam. Prikaže se Gospod in šteje z ustri in z roko ure, ki bijejo. Številčnica je tu, na kateri so zaznamovane ure, minute, mesec in dan tedna, letni čas, naraščanje in pojemanje lune in sončni tek, vse točno posnelo po naravi. — Gospod Jacques Mézière, po domače Labaune jo je izdelal in pri njem jo tudi lahko vidite ob vsakem dnevnem času, za kar pobira le po pet soldov od osebe.«

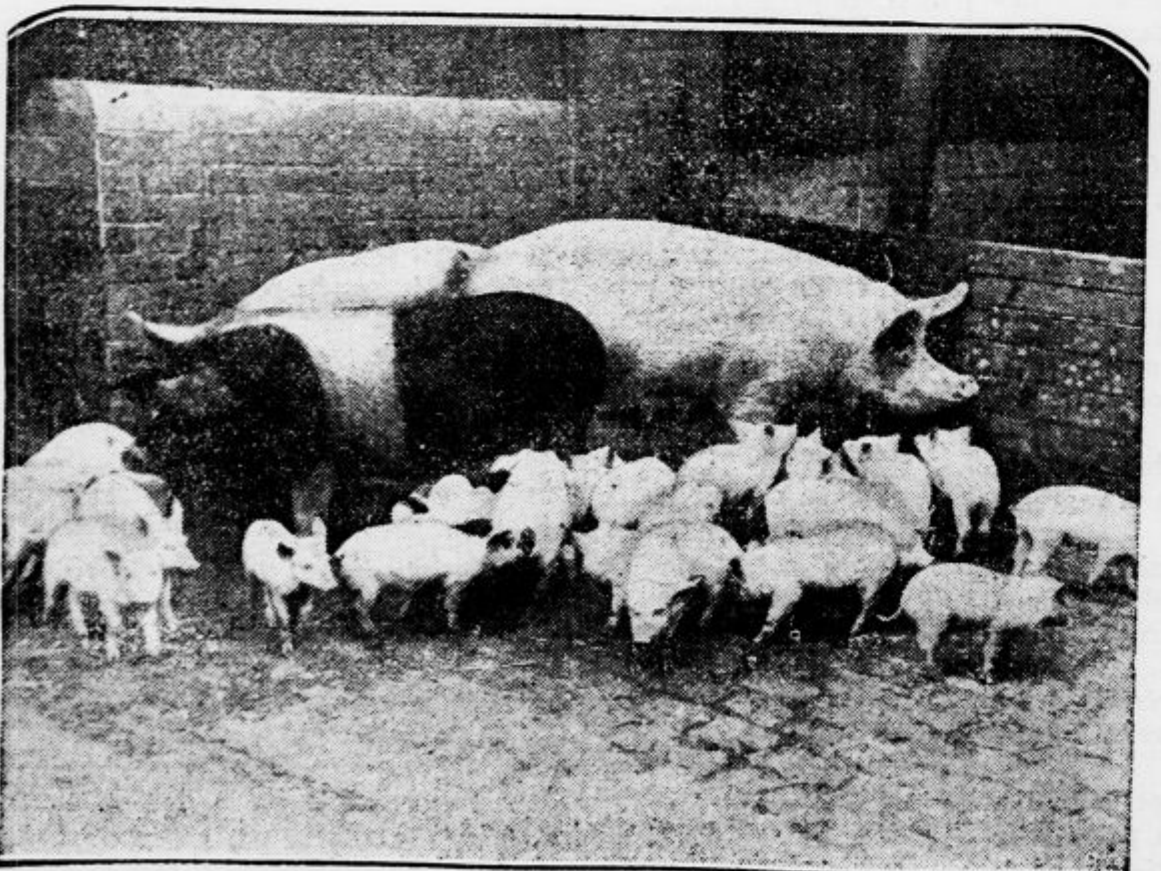
V šestnajstem in sedemnajstem stoletju so bile take stolpne ure zelo priljubljene. Nekatere še zdaj teko v starih katedralah in so po vsem svetu znane. Po motivih, ki jih prikazujejo, so si vse precej slične Jezus, Marija, angeli, apostoli, smrt, petelin in zvončki so glavni elementi, le njih sosledje in igra se spreminja. Ženevska ura spada med najlepša dela stare urarske umetnosti in je izredno velike vrednosti.

Za vročino

oblecite lahne suknjiče, modne hlače, motociklisti pa Bajazo obleke. V veliki izbiri blago za turistovske obleke. — Najcenejša oblačilnica

Drago Schwab, Ljubljana

Plodovitost koristne domače živali

Nedavno je na Angleškem neka svinja vrgla 25 mladičev. Ker ni mogla doiti vseh, so ji dodali še nekaj »dodolj«

Obsojen, ker je hotel sedeti v ječi

Obravnava, ki se je vršila te dni na nekem berlinskem sodišču, je zelo značilna za današnje razmere.

Mlad brezposelni mož je pred časom srečal bivšega šolskega tovariša, ki mu je potožil, da mora zaradi neke pretepaške zrudbe presedeti šest mesecev. Ugibala sta sem in tja, končno si je brezposelni mladenič zmisllil, da bi šel pod prijateljevim imenom namestu njega presedeti teh šest mesecev. Godi se mu itak slabo, v ječi pa bo imel vsaj hrano in stan zastoj. Tako se je tudi zgodilo in nihče bi ne bil opazil zamenjave, da ni pravi krivec po kakšnih treh mesecih napravil greha, radi katerega bi moral pnovno v ječo. Tedaj so na policijski ugotovili, da bi moral biti prav za prav v ječi in tako je prišlo vse na dan. Seveda so postavili brezposelnega mladega moža takoj pred sodnike zaradi goljufanja oblasti z drbičarskim nimenom in ponareditve listin. Državni pravnik je zahteval zanj tri mesece ječe, kar so mu sodniki tudi naprtili. Na vprašanje, da-li hoče biti pogojno obsojen, je odgovoril, da se vrne prav rad v ječo, kjer ga ne tarejo vsakdanje skrbi.

Slikovit kroj

Služabnik švedskega prestolonaslednika

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespanju, utrujenosti, pobotosti imamo v naravni »Franz Josefov« grenčici domače sredstvo pri rokah, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo. Sloviti zdravnik priznava, da učinkuje »Franz Josefov« voda sigurno pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Viljemovi sinovi

Kakor znano, se je pridružil Avgust Viljem, sin bivšega nemškega cesarja, nacistom, drugi sin Eitel Friderik pa se je pridružil stahlhelmovcem. Slika ga kaže v novi uniformi.

Usodna lepota

Obrotno sodišče v Roneiglioneu blizu Rima je moralo rešiti čudno zadevo. Neki čevljar Giuseppe je tožil zadržujoč tovarno obuval. Odpuštila ga je brez vsakega vzroka samo zato, ker je bil prelep fant. Zastopnik tovarne je pojasnil, da tvorijo pretežno večino nastavljenec delavke. Po prihodu usodnega Giuseppeja je nazadovala vsa produkcija. Poprej pridne ženske so vse skupaj mislile samo na čednega mladeniča. Obracale so za njim očmi, mu pisarile zaljubljena pisma ter se prepevale zaradi ljubosumnosti, ne da bi se spomnile na čedje. Giuseppe je bil odpuščen in so mu rekli v pisarni naravnost: »Pojd raje na kinematografu. Preveč si lep za čevljarja.« Sodišče je sklenilo, da so slični povišani nedopustni in je razveljavilo odpust preganjanega fanta.

Žetev se bliža

Prvi snopi

Mesto z enim prebivalcem

Reporter nekega newyorškega lista je pred kratkim potoval po južni Kaliforniji in je prišel tudi do mesta Calico. Se pred petimi leti je štel 25.000 prebivalcev in je imelo cvetočo industrijo.

Ustanovili so ga pred 25 leti, ko so odkrili v njegovi okolici veliko ležišče rude. V dveh letih je zrastle na 25.000 duš in ob pričetku vojne jih je imelo že 50.000. Rudnik pa se je izkazal za revnejšega, nego so mislili in so morali polagoma opuščati produkcijo. V isti meri je nazadovalo prebivalstvo. Pred dvema letoma je delo čisto zaspalo in ljudje so se izselili. Samo starejši možak, ki se ni hotel ločiti od svoje hiše, je ostal in živčtaril ravno kot lastnik celega mesta.

Globoka tišina je sprejela novinarja, ko je pridrdral s svojim avtom. Celo uro je moral iskati naokrog, da je izsledil edinega prebivalca.

Takšne zgodbe v današnji Ameriki nikakor niso redkost. V zapadnem Teksasu je nastalo vlemesto Grub, ki je štel že po dveh letih 100.000 duš, ko so odkrili v bli-

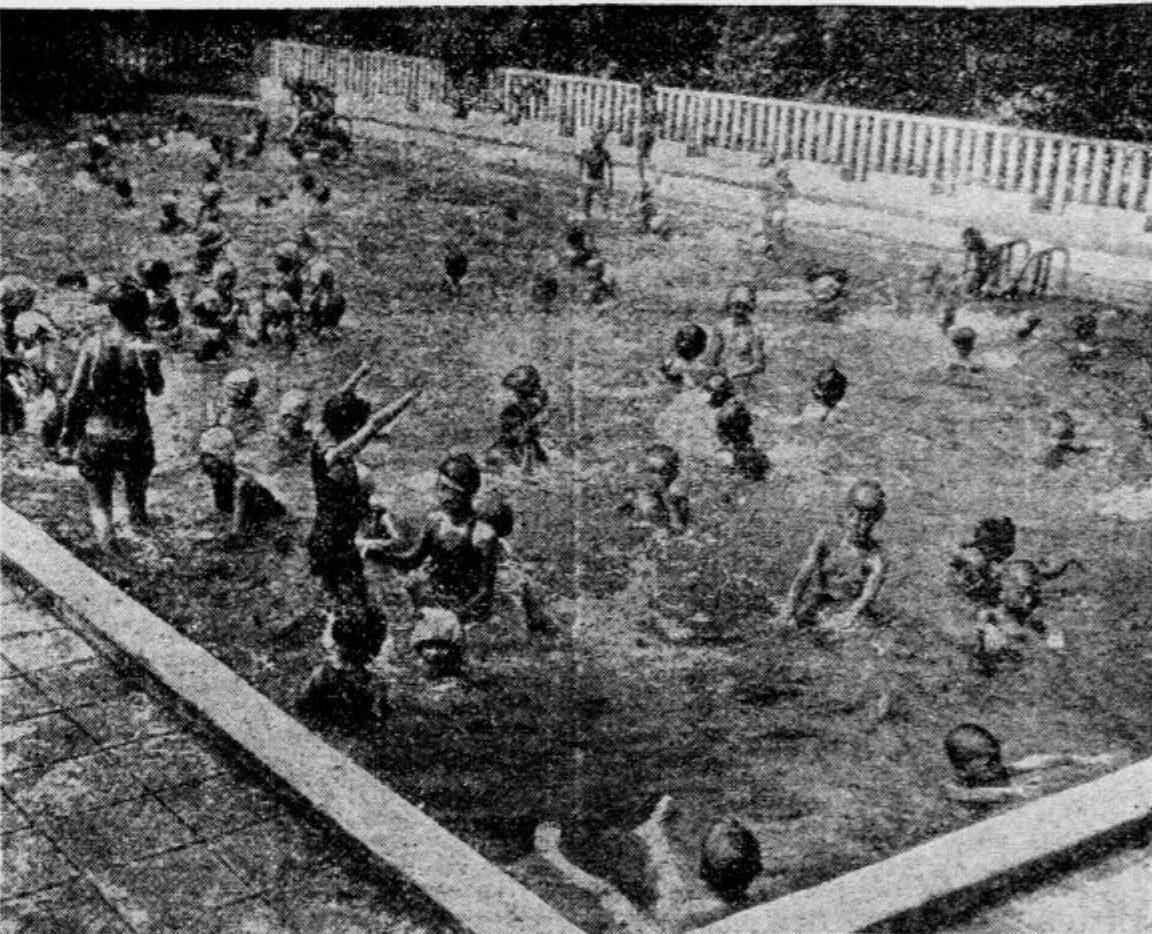
žini močne petrolejske vrelce. Gospodarska kriza pa je primorala prebivalstvo, da se je izselilo in danes gnezdiijo pa razkošnih palačah samo ptice.

Tudi Evropa ima nekaj podobnih primerov. Ko so pred petimi leti odkrili v švedskih pragozdovih severno od Stockholma zlato, je nastalo mesto zlatokop Boliden — a ker nšteti ljudje, ki so prišli sem, da poskusijo svojo srečo, te sreče niso tako zlahka našli, se je mesto spet izpraznilo in propada čedalje bolj.

To seveda ni usoda vseh hitro rastočih mest. Los Angeles je l. 1871. ustanovilo 12 španskih družin s 46 člani. Devet let pozneje je naselbina štela 139 duš in pet let pozneje — 4000. 1892. so v Kaliforniji našli prvo zlato in čez nekoliko let je štel Los Angeles 50.000 duš, l. 1900. 100.000 duš, 1920. 600.000 duš, danes pa že več nego dvakrat toliko.

1848. je imel San Francisco 1000 prebivalcev. Našli so zlato, čez nekoliko let je bilo že 35.000 duš, danes pa je to največje kalifornijsko mesto.

Mlada Japonska čofota

Tudi na Japonskem se bližajo pasji dnevi... in tudi v deželi češnjavega cveta beži mladina pred vročino v vodo.

Med ljudmi, ki obsojajo starce na smrt

Mistres Tityno, znana strokovnjakinja, je posnela po naročilu etnološkega zavoda v New Yorku, prizore iz življenja izumirajočega indijskega ljudstva Seresa na Tiburonskem otočju v Meksikanskem zalivu. Med drugim pripoveduje:

Hudo smo trpeli pod neznošno vročino. Zaradi megle, smo pričenjali filmanje šele ob 11 dopoldne. Sonce je neusmiljeno razbelilo naše kovinske, velike ekrane. V teku enega dne sem shujšala za 6 kg. Naši fotografi so onemogli. S potom politi Indijanci so bili slabe volje. Vedno smo jih morali priganjati. Nismo se ločili od težkih revolverjev, ker so ljudozrci rodu Sere jako nevarni v svoji nagli jezi. Nekoč zvečer sem začula votel glas velikega bobna. Pohitela sem tja, a Indijanci so takoj nehali plesati. Zaman sem jih prosila in jim grozila... Topolomer v mojem šotoru je kazal 40° opoldne in samo 4 ponoči. Naše odeje so bile vedno vlažne od slane.

Nekoč zgodaj sem našla sredi peska ob morju od lakote onemoglo staro. To je navada pri domačinih. Kakor v sivi starini obsidijo na smrt dela nezmožne starce. Okrepčala sem jo s kakavom in kruhom, ker sem pravkar kuhala zajtrk. Neka mlada Indijanka je pobirala v bližini naplavljen les in videla ta prizor. Nikoli ne bom pozabila, kako besno sovražno me je pogledala. Ponoči sem pokrila staro s toplo odejo. V spanju sem začula divji krik. Planila sem z revolverjem v roki iz šotora in zagledala v mesečini isto mlado Indijanko. Z debelo gorjačo je tolkla staro po glavi. Pohiteli sem na pomoč, a je bilo že prepozno. Starica je umirala z raz-

kano lobanjo in krčevito stiskala v roki svojo oedo. Morila je izginila in temi.

Ko sem pripovedovala zgodaj našim mrkim Indijancem o groznem dogodku, sem dobila nasvet: »Ne nasprotuj postavi, ker boš sicer kaznovana.« Meksikanske oblasti, ki se malo brigajo za otočje, niso v stanju zatreti sličnih preostankov jamske dobe v življenju zadnjih ljudozrcev.

ANEKDOTA

Tristana Bernarda je vprašal neki znaneec:

»Kako naj odpravim svojo duševno pobotost, ki zadobiva že značaj pravega kompleksa manjvrednosti? Kaj mi svetujete, mojster?«

Pisatelj si je ogledal vprašalca od pet do glave in dejal:

»Dragi gospod, ali ste morda že poskusili pregnati to neprijetno stanje z bančnim računom, ki ima vsaj šest številčnih mest?«

Vsak dan ena

»To naj bo parcela za nedeljski odpočitek? Saj nima ne dolžine in ne širine!«

»Ampak globino, gospod!«

Koži manjka pri solnčenju maslobo. Bakreno, temno polt in lepo gladko kožo dobite le ako namazate telo pri solnčenju z originalnim

NIGGEROL

(Patent št. 5922) oljem ali kremo za solnčenje in masažo. Dobri se v vseh lekarnah in drogerijah. Drogerija Gregorčič, Ljubljana Prešernova 5

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Pa ne da bi te bilo zabolelo, srček zlati? Saj sem te komaj stisnil.«

Vendar pa ni izpustil njene roke. In čez trenutek je nadaljeval z glasom, mrzlim kakor led:

»Poslušaj! Ne utegnem se dolgo muditi s teboj. Če mi ne odpreš, te zavlečem pred vrata, potrkam in te predam gospodariju, obenem mu pa povem, da ga izdajaš.«

»Jezus pomagaj! Pa ne da bi bili sam poklenšček?«

»Ključ!« je oblastno velel Pardaillan.

In ko še ni ubogala, jo je nalik perescu potegnil k vratom, čeprav se je upirala z vsemi močmi.

Izgnal je roko proti trkalu. Tedaj je uganila, da mu ni kos. Vdala se je. Izvlekla je ključ, ga spustila na tla in hotela zbežati.

»Samo trenutek počakaj, krasotičica,« je posmehljivo dejal Pardaillan. »Poberi ključ in sama odkleni, pa brez hrupa, prosim; saj veš, kako je treba.«

Babnica je osramočena pobesila glavo. Videla je, da je bil izpregledal njen namen. Hotela se mu je izmuzniti in ga prevariti z nepravim ključem. Toda bil je zvitejši od nje. Ni ga bilo moči prekaniti.

Vdala se je, čuteč, da je premagana. Izvlekla je drugi ključ in tiho odklenila vrata, kakor ji je bil zapovedal. Ko jo je Pardaillan izpustil, je planila v beg, križaje se in stokaje, kakor da bi ji bil ves pekel z petami:

»Sam satan je! Prav gotovo da je satan!«

29

Pardaillan je vstopil in spravljal ključ v žep.

Bil je na širokem hodniku, ki je vodil v vežo. Na njegovi levisi so bila odprta vrata; vrata na desnici so bila zaprta. V ozadiju hodnika je videl dve zavesi, izmed katerih je bila ena spuščena, druga pa vzdignjena.

Aleksander Kerenski,

predsednik vlade ob času boljševiške vstaje:

Položaj v Sovjetski uniji

Dogodki v Rusiji dokazujejo, da je stanje pod boljševizmom postalo nevzdržno. Boljševiki ne bo zrušila nikakoli intervencija od zunaj, marveč jim bo usodno to, da jih narod odklanja in da noče več dalje prenašati njihovega strahovitega tiranstva. Ruski narod bo sam odvrnil jarem boljševizma; uprl se bo v splošni vstaji, postavil diktator in proglasil novo epoko — rusko demokracijo.

Evo razlogov za to mojo globoko vero: Veliki napori sovjetov za izvedbo petletnega načrta so doživeli brezupen polom. Moskva, ki razdeljuje vsa živila v državi, je prisiljena kupovati žito v Londonu, da ji njim preskrbuje Vladivostok in Daljni vzhod. Še značilnejše pa je to, da so

Sedanje stanje v Rusiji ne more več dolgo trajati. Oblastniki so že prekorajčili ono točko, preko katere tudi najboljše organizirano zatiranje nič več ne zaleže. Sovjeti stoje danes pred silnimi finančnimi in političnimi težkočami tako v inozemstvu, kakor v notranjosti. Primanjkuje jim denarnih sredstev in svetovna kriza je zdaj še obšutno udarila inozemske banke, ki so doslej z denarjem zalagale petletni načrt. Zato je popolnoma prenehal nakup industrijskih in kmetijskih strojev. Položaj se je poostiril tem bolj, ker se je ljudstvo popolnoma obrnilo od moskovskih oblastnikov in režim se mora zrušiti, brž ko vojska preneha krotiti širše narodne sloje in jih držati v strahu.

Sovjetska unija se zato ne more spustiti v nikakoli vojno s sosedi, dasi silno hrepeni po osvojitvi Poljske in Besarabije. Iz istega razloga sovjeti tudi niso mogli poseči v kitajsko-japonski spor. Vprašanje Rusije je življenjsko vprašanje Evrope. Slednja se ne bo nikoli mogla izklopiti iz gospodarske krize, dokler stoji Rusija zunaj svetovnega gospodarstva. Trg, ki ga evropski industriji nudi ogromno ozemlje s 160 milijoni prebivalcev, in njihova produkcija, se ne da z ničemer nadomestiti. Tudi je sedanja slabost Rusije zelo razumljiva za nekatere države, ki se bavijo z mislijo razdelitve njenega ozemlja. Saj je Hitler izjavil, da je treba s to možnostjo resno računati, bržko se bodo njegovi pristaši polastili vlade v Nemčiji.

Naša edina nada in dolžnost je, prepuusti ruskemu narodu, da zopet uvede normalne prilike in tej težnji služimo najboljše, ako odklanjamo vsako zvezo z Rusijo in se strogo zapiramo pred boljševiki. Sovjeti nimajo dovolj moči niti za vojno niti za mir. Njihov padec je samo vprašanje nekoliko mesecev, ki ga moramo pospešiti in tako pripraviti pot novemu redu, ki je očitno že na poti.

Vem, da s to napovedjo posegam v bodočnost razvoja, toda vem, kaj govorim. Stranka, ki sem jo ustanovil, je v trajnih zvezah z ruskim narodom. Znan nam je, da je tam vse usmerjeno na prevrat, pred vsem tudi pravice, ki so ga zavzeli mogočniki s Kremlija. Ne smemo pozabiti, da je boljševizem nastopil kot diktatura velike in centralno organizirane stranke ter prevzel vso oblast. To veliko telo je kasneje nadomestil ozki odbor političnega biroja (Politbiro), ki ima le deset članov, od katerih zopet le trije vrše kontrolo. Danes pa ni niti teh treh diktatorjev več, marveč je vsa oblast osredotočena na edinem diktatorju Stalinu. On je gospod nad GPU in kdor gospoduje tej vojski, je neomejen vladar Rusije. Vojska GPU šteje 75.000 izbranih mož, dobro izšolanih in oboroženih, večinoma inozemcev: Latšev, Mačarov, Nemcev, Židov itd. Ta sila je pripravljena Stalinovi besedi dati vedno in povsod najsilnejšega poudarka. Redna vojska pa je ognjišče nezadovoljstva in to nezadovoljstvo bo kmalu zavzelo vplivne oblike.

Jaz sem uverjen, da se bo moral Stalin nekoč umakniti demokratičnemu režimu ali pa sam končati sistem, ko bo videl, kako grozno pustoši tak način vladanja. Vprašanje, ali bo nova Rusija monarhija, moram pa odločno zanikati.

MISTERIJA

Razburljivo, silno napeta knjiga. Naroča se pri upravi »Jutro«.

Prisluhnil je in začul — nekje daleč, a vendar še razločno — Jehanov glas.

»Živi!« je zamrmral. »Hvala Bogu. Ni se mi bati, da bi me zaščila služinčadi; kakor je, zalo dete!« povedalo Galigajki, je »njegova svetlost!« zaprl vse posle v njihov konec. Razgledajo se nekoliko.

Odrinil je priprta vrata in vstopil. Na prvi mah je opazil Concinijev plašč in meč. Nasmehnil se je. Zagledal je zaveso in jo privzdignil. Odprla mu je pogled v sosednjo sobo. Spet se je namuznil, se ozrl po tej drugi sobi in spustil zaveso, ne da bi zaprl vrata, ki so bila za njo.

»Umik je zagotovljen,« je pomislil. »Pojdimo poslušati Concinija, kaj govori s svojim jetnikom.«

Vrnil se je na hodnik, se postavil ob spuščeno zaveso in jo rahlo privzdignil, tako da je sam lahko vse videl in slišal, njega pa ni opazil nihče.

Concini, s hrbotom proti zavesi, je čepel na tleh in se sklanjal nad nekakšno luknjo. Očividno se je čutil popolnoma varnega. V svoj razgovor z Jehanom je bil tolikanj zatopljen, da ni opazil niti Leonore, ki je bila počenila zraven njega, tako blizu, da se ga je malone dotikala. Tudi ona je bila obrnjena s hrbotom proti zavesi, in kakor njemu, se tudi njej ni sanjalo, da jo opazuje nepoklicano oko.

Pardaillan je jel poslušati. Ko je Jehan pripovedoval zgodbo o avdijenci pri kralju in o tovarišu, ki bo razkril Concinijev naplek, se je tiho nasmehnil in zamrmral:

»Ni si je slabo izmislil. Če ga Concini izpusti, kar je zelo verjetno, je ves moj trud nepotreben. A počakajmo, saj še ni vse končano.«

Ko je vide! Leonoro, kako se je vtaknila vmes, je uganil, da začnjenia Jehanu siaba presti; njegov prihod torej ni bil odveč. In ko je Concini rekel, da se ne meni za odkritje, s katerim mu grozi, si je dejal, da je prišel trenutek umika. Vrnil se je za zaveso; tam je obstal, držeč eno roko na vratih in pripravljen, da plane noter, kakor hitro bi začul kaj sumljivega.

Otdod je slišal skoraj ves pogovor med Concinijem in Leonoro. Videl je Leonorin odhod in opazoval Concinija, kako se mu je po njenem nepričakovnem udarcu počasi vračala zavest.

Umetnost in občinstvo

Nekaj misli o našem umetniškem trgu in konzumu

O procvitu in propadu našega kulturnega življenja se v javnosti in med ljudmi, ki se za takšne reči zanimajo, pogosto razpravlja. Vsak dan prinaša nove oblike in nove načine, vsak dan nekaj propade in nekaj novega se rodi. Optimisti pravijo, da se nam obeta čas, ko bo slednji državljani, slednji občan slednji človek neposredno deležen vsega neznanega nezasičenega blaga, ki ga kultura prinaša s seboj. Pesimisti pa pravijo, da prihaja čas, ko se bo slednja, zadnja kultura in umetniška vrednost pogubila pod težami in pod nasiljem mogočnega tehničnega in razumskega triumfiračnega življenja, v katero se vtaplja naš čas. V silnih skrbih je svet kaj bo ž njim. Ali bo v resnici propadel? Ali bo še lahko obstal? — Neznansko veliki, nerazrešljivi so problemi, ki si jih človek zastavlja v času, toda neznanstvo preproste, neznanstvo majhne so stvari, s katerimi ima opravka. Vse se da razumeti, vse se da rešiti, kjer je le malo dobre volje.

O umetniški pravici, da se je usodno, za zmerom ločila od življenja. Umetnik to želi, da se jim ne godi kdo ve kaj dobro. Ljudje, ki so v občinstvu, pravijo, da ne razumejo umetnosti, da je umetnost daleč od njih in da je drag luksuz, ki si ga v teh črnih dneh ne morejo več privoščiti. Slike ki jih delajo umetniki, pravijo, so lepe, neke velike, neznane pomene imajo v sebi; toda človek, ki živi v teh časih redukcij in brezposelnosti, si skoraj ne more omisljati takšnih zadnjih smislov in lepot. Kriza, redukcija, beda: to je menda čas, v katerem umetnik ne sme več imeti besed, to je čas, ko človek živi samo še za gotoli obstanek in za kruh. Umetnost se je ločila od življenja — njena tragedija je, da je hotela še v teh najtrših, najbolj črnih dneh ostati umetnost.

In vendar je resnica nekje drugje. Ko sem zadnjič čital neko statistiko iz življenja naše industrije in trgovine, sem videl: da v teh časih brezposelnosti in večnih denarnih zadreg prav tako cvete produkcija in konsum vsega mogočnega luksuza, kakor ljudje stradajo kruha in dobre, poštene besede. Hiše ulice, nova predmestja se zidajo, kakor se niso še nikoli. Ljudje imajo še dandanes denar — samo kam bi ž njim v teh dneh finančnih prelomov in polomov? Že v starih časih so bogati in skopuhji zazidavali denar pod temelje hiš; zakopavali so ga tja, kjer so upali, da bo lahko ušel kaj poznejših boljših časov. In tako ravna danes tisti, ki ga imajo: gradijo si in kupujejo stvari, o katerih vrednosti upajo, da bo obstala čez vse viharje in prepače. Nekaj čudnega je v življenju družbe in ljudi. Kadar se več ne izplača, investirati kapitala v industrijo, od katerih neposredno živijo ljudje, kadar se več ne izplača, odpirati nove pekarnice in prodajalne najnujnejših življenjskih potrebščin — ker nikogar ni, ki bi si še lahko privoščil kruha in vsega, kar mu je najnujnejše potrebno — takrat se kapitali zatečejo v stvari, ki niso odvisne od časovnega konsuma in ki lahko skozi leta krize mirne duše čakajo časa, ko bodo lahko prišle do svoje polne veljave. Ali se vam ne zdi čudno, da se tako brez konca in kraja zida prav zdaj, ko je v množici občinstva tako težko najti človeka, ki bi si lahko dovolil dostojno stanovanje? Ali se vam ne zdi čudno, da se je stanovanska kultura nenadoma dvignila do tako presenetljive višine prav zdaj, ko si povprečen prebivalec te dežele in tega sveta zaradi svoje bedne eksistence ne more omisliti niti najprimitivnejšega pohištva? — Ves ta kulturni in materialni prosep, od katerega sodobni plebejci nimajo niti toliko kolikor je črna za nohtom je prav za prav samo smotno sredstvo zgodovinskega razvoja, da se materialne in duhovne dobrine, do katerih se je človeška družba povzpela, za trajno ohranijo človeštvu: kdorkoli na svetu trpi, trpi samo za to, da nekoč nekemu ne bo treba več trpeti. Še celo vsaka slaba stvar ima na svetu svoj dober namen.

Toda človek je bitje, ki brez inteligence skoraj da ne more izhajati. Prav za prav lahko morda človek brez inteligence še bolje izhaja kakor pa oni, ki ga bremenijo intelekt — toda za trajno slaba stvar ne more imeti dobrih posledic. Pri nas je na primer danes navada, da si ljudje, ki imajo denar na debelo zidajo hiše, in kdor jo ima, si jo na debelo krasí. Toda s čim si svoje hiše krasijo ljudje, ti moj ljubi Bog? V tem času, ko naša dežela že za vsak trak v devljah in za vsak madež na ovratniku premore posebnega in izjemnega izobraženega strokovnjaka — v tem času samo za stvar lepote ni nikogar, ki bi lahko dal

Naposled je Concini odrinil vrata, se z opotekavimi koraki vrnil v kabinet in cepnil v naslanjač, boreč se sam s seboj, da ne bi na glas zajokal.

A že v naslednjem trenutku je ves prepaden planil pokoncu... Pardaillan je zaklenil vrata za seboj in mirno spravljal ključ v žep. Nato se je z ljubeznivim smehljajem na ustnicah nekam zaničljivo priklonil.

Concini od osuplosti ni mogel izpregovoriti. Njegove preplašene oči so se zdaj upirale v nepovabljenega gosta, zdaj begale po kabinetu, kakor da bi iskale, odkod se je vzel. Pri tem je opazil nedaleč od sebe svoj meč in se spomnil, da ga ni bil pustil tam. Glej, plašč je ležal še na stolu, kamor ga je bil vrgel!

Pardaillan je to videl in ravnodušno pojasnil:

»Jaz sem prelozil vaš meč, svetlost, samo zato, da vas pomirim zastran svojih namenov.«

Concini je zgrabil meč in si ga urno pripasal. Dar govora se mu je vrnil. Grozeče je stopil proti vitezju in zarohnel:

»Kdo ste? Kaj delate tu? Ali veste, da vas lahko ubijem kakor psa?«

»Tega vsekako ne bi počakal, ampak bi se nekoliko branil... In, ne da bi se hvalil: težko roko imam. Kaj delam tu, vam takoj pojasnim. Sem pa tovariš Jehana Hrabrega, ki ga hočete umoriti z lakoto in žejo... Saj veste: tisti tovariš, ki poide h kralju in mu pove, kakšno zasedo ste mu pripravili v ulici Arbrec-Sec!«

»A! je z besno radostjo zarjovel Concini, »ti si tisti tovariš?... Počakaj!«

To reki je nastavljal srebrno piščalko na ustnice in zaživžgal znamenje — klic služinčadi, naj prihitijo na pomoč; popolnoma je pozabil, da še ni ugnel nadomestiti svojih rokovnjačev.

Pardaillan mu ni branil. Brez naglice je stopil k oknu in ga odprl, ne da bi spustil Concinija iz oči.

»Gringaille!« je zaklical.

»Vaša svetlost?«

»Stopita v hišo in pazita na služabnike gospoda Concinija. Glejta, da me ne pride nihče motiti.«

Tako govoreč je vrgel skozi gosto rešetko ključ, ki mu ga je bila dala Leonorina ženska.

Gradbeni prostor in tovarniško poslopje

Izeče v sredini mesta Maribora, napročaj. Ugodna prilika za naložitev kapitala. — Vprašanje: Scherbaum, Maribor. 7854

PRODAM

več kot loo za kuhanje žganja

sistema za mešanje, patent »Andjelko« in »De roic« po 50 do 300 litrov. Povoljne cene in ugodni pogoji 274-a

Viktor, Tischler, Zagreb, Tomašičeva 10.

Povodom 20-letnice

obstoja svoje trdne prodajne samo še do 10. avgusta 1932. ure, zlatino, srebrnino, dragulje z 20% popustom

IVAN PAKIŽ LJUBLJANA, Pred škofijo 15

Krajčovičeva nova vukovarska **POMADA** (suha in mastna) **MILO in PUDER** deluje zanesljivo in naglo zopet solneno in jetrne poge, ter vse ostale nečistoče kože in obraza, tako da dobe tudi starejše osebe lep in mladostni izraz. — Čuvaj se podvrti! — S pošto pošilja lekarna KRAJČOVIČ, Vukovar

OGLEDALA

vsakovrstna stekla, brušena in nebrušena. Popravilo starih, pokvarjenih ogledal. Izdelava in cene solidne. 9255

Tvornica zrcal in brusilnica stekla **A. VRHOVEC, Ljubljana,** Za Gradom št. 9 (na koncu Strelške ulice)

Technikum Konstanz

Tehnika v Konstanz (Technikum Konstanz). — Inženjska šola za strojearstvo in elektrotehniko, zgradbo letal in avtomobilov. Prospekti nasloni. 9300

Spolno bolni!

Zahtevajte takoj pojasnjujočo literaturo o sifilisu, boleznih sečne cevi in moški slabosti o temeljtem in trajnem odraščanju brez živega srebra in salvarsana, brez nevarnih naknadnih bolezni in brez ovire v poklicu, novega sijajno preobrnjenega, strupa prostega zdravilja. Mnogo narodnih priznanj o korenitih uspehih, kjer so druge vrste zdraviljenja po dolgih letih odpovedale. Brošura s sodnimi in priznanji šteje, zdrav. avtoritet, 116 strani. Cena 10 Din. Samo proti vnaprejšnjemu denarju.

Prosimo, da pišete v nemškem jeziku.

Dr. med. Jordan G. m. Kassel 232 Nemčija 3817

RAZPIS kavarne v nebotičniku.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje kavarno v nebotičniku v najem ali pa mesto ravnatelja kavarne. Reflektanti s kvalifikacijo in primerno kavicijo naj pošljejo ponudbe do konca tega meseca in navedejo, ali želijo prevzeti kavarno v najem ali pa se potegujejo le za službo ravnatelja. Natančnejša pojasnila pri gradbenem vodstvu v Gajevi ulici 3-III.

LJUBLJANA, dne 15. julija 1932.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Stalna razstava na Karlovski cesti št. 4

Avtomobilisti – motociklisti

poslužite se trdke

Kimovec & Co., d. z. o. z.

Ljubljana, Tržaška cesta št. 101.

pri nakupih in prodajah rabljenih avtomobilov, motornih koles in drugih vozil.

Prevzemamo vsa vozila tudi v komisijko prodajo. Lastna garaža. Zahtevajte obisk.

Za vlaganje in vkuhanje

sadja in rastlin priporočam pristno slivovko, vinski spirit in droženko. — KIS ZA VLAGANJE KUMARC.

ADALBERT GUSEL, veležanjarna
Aleksandrova c. 39 MARIBOR Koroška cesta 18

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4. Ceniki franko.

Izdelujejo se naj-novejši modeli otroških in »gračnih« vozičkov, tri-ciklji, razna naj-novejša dvokolesa, sivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. Ceniki franko.

VAŽNO

za vsakega, ki si želi svoj lastni dom. 200 do 300 Din si prihrani vsak, kdor si nabavi

najmodernejše štedilnike

pri ključavničar. podjetju **FRANJU RAU**, Ljubljana—Glince, Tržaška cesta št. 12. (na dvorišču) 8776

Edino podjetje te vrste štedilnikov v Jugoslaviji.

V. F. PEČAR
prevoznitvo
z avtomobili in konji ter zaganje drva na motorno žago. Telefon 2690. 265-a

Entel

raznovrsten, ašur, takoj pri Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Struželj 7639

RIMSKE TOPLICE

Dravska banovina: Sezona od 1. maja do 15. oktobra
Indikacija: revmatizem, is-hias, ženske bolezni, po-manjkanje teka, arterio-skleroza itd.
Penzijonske cene v glavni sezoni: Din 70 dnevno. Prianja pri vseh uradih »Put-nika«. Izčrpní prospekti itd.
Izčrpní prospekti brezplačno potom Kopališčne uprave RIMSKE TOPLICE. Termalno kopališče na prostem.

Albin Šifrer, puškar

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA CESTA ŠTEV. 12
poleg restavracije »Novi Svet«

Orožje, strelivo, lovski in ribarski pribor. Lastna delavnica za vsa v to stroko spadajoča popravila.
MONTIRANJE DALJNOGLEDOV.
Telefon 33—49. 6234

Naznanilo preselitve!

Cenjenim odjemalcem vljudno naznanjam, da sem se prese-lila s svojo trgovino z Resljeve ceste št. 7 v KOMENSKEGA ULICO št. 26, v hišo gosp. Brezovška.
Ker je lokal veliko cenejši, mi bo še lažje zadovoljiti svoje od-jemalce z ugodnimi cenami.
Priporočam se nadalje za isto naklonjenost kakor do sedaj
9291 **Barbka Ciber - Pogačnik.**

Stabeno in pohištveno mizarstvo

Franc Berčant

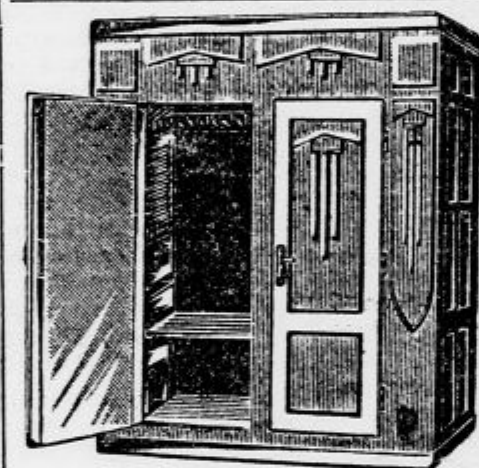
Dravljje 108 poleg nove šole v Zg. Šiški.

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela po lastnih in podanih načrtih 8718

ARH. VIDIC JOSIP, Ljubljana VII
(ŠIŠKA), Celovška cesta št. 80

TEHNIČNA PISARNA

Načrti, proračuni, skice za vse vrste zgradb in notranjo opre-mo, preskrba parcel-stavišč, nadzorstvo zgradb in parce-lacije zemljišč i. t. d. 258

Ne potrebujemo dragega inozemskega blaga.
Naša avtomatsko-električna omara za hlajenje sistem »LINDE«

brez vode in amonijaka, je ne-nadkriljiva. Amortizacija v 2 do 3 letih, ker rabi minimalno količino toka. V pogonu je v vseh krajih države. Pocenji jih izdelujejo in dobavljajo

BRACA GOLDNER, Subotica
tovarna omara za led, lesene opreme in kovinske robe.

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Dne 31. 7. 1932 od 8. zjutraj dalje se bo vršila na licu mesta sodna dražba gozdov, njiv in travnikov iz zapuščine pokojnega Antona Videmška iz Doba, ležečih v k. o. Podrečje, Brezovica, deloma tudi Dob. Ta dražba se bo po potrebi nadaljevala dne 1. 8. dopoldne. Dne 2. 8. 1932 ob 9. dopoldne pa bo na sodišču na Brdu dražba gozda, spadajočega pod k. o. Krašnja.

Dražbeni pogoji in potrebne informacije je dobiti pri g. Mihi Rihtarju, trgovcu v Dobu št. 97, in pri okrajnem sodišču Brdo.

Okrajno sodišče na Brdu, dne 15. 7. 1932. 9273

Ščurke - Grile Ruse

uničite takoj in za vedno, ako uporabljate že preizkušeno in za danes najboljšo sred-stvo

ki vsebuje specialne glivice (fermente) in učinkuje samo v vodi raztopljen. Dobi se povsod. Plombiran paket z navodilom stan-e Din 10.— Depo: Trifolium — droge-rija — Beograd (Slavija).

Za Slovenijo: Drogerija Gregorič, Ljub-ljana, Prešernova ulica št. 5. 235

Moški, POZOR!

Spolno slabost

odstranite s uporabo neškodljivega sred-stva za okrepitev »La Erose«. Deluje v vsaki človeški dobi s presojljivim uspe-hom. Vreduje seksualno moč do globoke starosti. Na tisoče priznanih. — Cena 60 Din, močnejša 100 Din.

Havelkova ordinacijski laboratorij
Pošt. ščranka št. 17, CSR. Praha - Nusle, Bojstetehova ul. 19/A. J. 5445. 113

Solnčne pege

odstraniš najsigurneje s priznano dobro

HELIOS KREMO

Cena za lonček po povzetju Din 20.—, za dva Din 32.—. Plaćano v naprej 1 lonček Din -17.—, dva Din 29.—.

Magdalenska lekarna, Maribor. 9287

Največje zalogo

nagrobni spomenikov

od marmorja in gra-nita po globoko zni-žanih cenah priporoča

FELIKS TOMAN

kamnoseška industrija
LJUBLJANA
Resljeva cesta št. 30. 272/a

Ustanovljeno 1860 Ustanovljeno 1860

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

ALOJZIJ VODNIK

Ljubljana, Kolodvorska ulica 34

(poleg glavnega kolodvora)

Velika zaloga preko

400 nagrobni spomenikov vseh oblik in velikosti se razproda po

znižanih cenah, dokler traja zaloga.

Izdelava novih spomenikov po lastnih načrtih najmodernejših oblik po nizkih cenah. Sporočite naslov, da vas obišče na domu strokovnjak in izdela načrte po Vaši želji.

Za dekleta

a tudi za vsakogar, ki ljubi ali pa je lju-bil, je najbolj priporočljiv roman: Zvestoba do groba. Pošilja ga uprava »Jutra« za Din 55.—, vezan Din 65.—.

Na Pohorju v Puščavi lepa vila

s 5 opremljenimi sobami letoviščarjem na razpolago. Penzion dnevno Din 40.— Voda za kopanje v bližini. Lepa sprehajališča. Ugodna avtobusna zveza. Informacije daje Kores v Puščavi nad Mariborom.

Letoviščarji pozor!

Profesor Helen, astrolog, čita usodo ljudi...!?!

Neprestano me iz vseh držav vprašujejo in prosijo, naj prijateljem prof. Helena opišem njegovo življenje. Kot njegov osebni tajnik si dovoljujem spo-ročiti Vam o načinu življenja profesorja Helena to-le:

Slavni g. profesor in astrolog je star 86 let. Njegova sila in videz pa sta še povsem mladostna in nihče bi mu ne prisodil te lepe starosti. Živi zelo pre-prosto in skromno. Njegova glavna hrana je sadje in mleko. Vstaja zelo zgo-daj, že okoli 6. zjutraj in se posveča proučevanju zvezd do 11. ure, za tem se izprehaja po vrtu, nato nekoliko leže, potem pa dela horoskope, za katere je bil ravnokar naprošen. S tem delom, ki ga napravi vsakomur zastoj, se bavi do poznih nočnih ur in ga v tem času ne sme nihče motiti. G. profesor napiše vsak horoskop s svojo lastno značilno pisavo, moja naloga pa je, da to prevedem in narekujem v stroj.

Naravnost neverjetno je, kakšna množica ljudi se vsak dan obrača nanj pi-smeno in kako točno se izpolnjujejo njegova prerokovanja. Na stotine zahval do-biva vsak dan, na stotine poročil o točnem prerokovanju, vendar g. Helen ne želi da bi bile napovedi objavljene, kajti horoskop in dopisovanje ž njim je baje naj-bolj osebna stvar vsakega človeka, ki je tujci ne smejo onečaščati. Ako to premi-slimo, ima prav. Nihče bi ne verjel, kaj se skriva v zvezdah in kaj le-te pome-nijo za človeštvo. Prof. Helen je Vaš dobrotnik. On Vam pove, da-li se bo izpol-nil sen Vašega srca, da-li boste našli srečo v ljubezni, v zakonu, v poslih itd. Pove Vam popolnoma odkrito, kaj Vas čaka, naj je to že dobro ali zlo. Tako se lahko v naprej čuvate.

Ako si želite, da bi Vam g. prof. Helen napravil popolnoma brez-plačno Vaš horoskop, pišite na zdolaj navedeni naslov polno ime, naslov, poklic, dan, mesec in leto rojstva in priložite Din 10.— za stroške. Naslov na pismo napravite: Astrološki laboratorij g. K. Havelka, Praha-Vinohrady, Slezská 116—Je, poštni predal 28. CSR.

S tem sem odgovoril mnogim prošnjam prijateljev prof. Helena, o priliki pa Vam napišem o njem še več.

Zeleč Vam, da bi Vam horoskop g. profesorja pokazal pot k boljši bodočno-sti, veselju in sreči, ostajam vdani

Karel Havelka,

osebni tajnik profesorja-astrologa Helena.

182

NARODNA TISKARNA

ČE POTREBUJETE

PLAKATE KATALOGE TISKOVINE PROSPEKTE

V NAJRAZLIČNEJSIH BARVAH, SE BLAGOVOLITE OBRNITI NA NAŠE PODJETJE.

VSA GRAFIČNA DELA IZVRŠUJEMO SOLIDNO IN V NAJKRAJŠEM ČASU.

TISKARNA IZVRŠUJE RAZLIČNE TISKOVINE, ČASOPISE, DIPLOME, REVIJE, VREDNOSTNE PAPIRJE, KOLEDARJE, SREČKE, KNJIGE I.T.D. ENOBARVNI IN VEČ-BARVNI TISK, PISMA, RAZGLEDNICE, SLIKE, OSMRTNICE, OVITKE, JEDILNE LISTE, CENIKE, VIZITKE, RAČUNSKE ZAKLJUČKE, POROČNA NAZNANILA IN VABILA

TELEFON 3122 — 3126
POŠTNO ČEK. RAČUN
V LJUBLJANI 10.534

LJUBLJANA, Knafljeva ulica 5

Ležalne stole

180, po povzetju 180 Din.
Spalne fotelje

patent. drvena, stromane, garniture, modrore, postelj-ne mreže, lesene složljive postelje in tapetirane iz-delke tudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik
Mestni trg št. 13

Najnoveša služinska pa-tetna železna zelo prak-tična složljiva postelja s tapetiranim madracom — praktična za vsako hišo, hotele, za putujoče oso-be in nočne službe. Sta-ne Din 390.— Razpisi-ljam poštom in železni-com po povzetju.

Engleski složivi patent stolci.
Stoji Din 140.—

spaljni fotelj stane
Din 1300
Liegestuhl praktičen za ležanje in sedenje. Sta-ne Din 130.—

po tem imam čist dohano perje kg Din 48.—, čist belo fono kg Din 130.—, čist puh kg Din 250.—, modroci punjeni z volanom Din 750.—, žične mreže za postelje Din 150.—, olo-man Din 650.—.
L. BROZOVIC, ZAGREB Ilica 82.